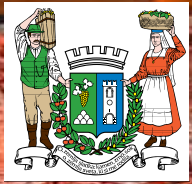

Č B R I Š K I
časnik

Občina Brda

Zgodbe o predanosti

Vsako leto znova sem očarana, ko se zima umakne in se narava začne prebujati. Navdihuje in napolni me z energijo in optimizmom. V sodobnem svetu, kjer prevladujejo hitrost, tekmovalnost in hrepenenje po večjem, je pomembno, da se ustavimo in se spomnimo na vrednote, ki naj bi bogatile posameznike in družbo. Med njimi bi izpostavila hvaležnost, spoštovanje in skromnost, te so po mojem mnenju ključne za ustvarjanje harmoničnega sveta. Bodimo odgovorni do okolja, v katerem živimo, in potrudimo se po najboljših močeh, da bomo zanamcem lahko pogledali v oči, ko jim bomo predali ta košček zemlje, na katerem živimo in kjer se prepletajo številne zgodbe, ki jih z veseljem zapišemo, še posebej, če so to zgodbe o predanosti in požrtvovalnosti.

Zavzetost za povezovanje, sodelovanje, spodbujanje medsebojne strpnosti, razvoj demokracije in čezmejnega sodelovanja so le nekatere odlike prvega moža naše občine, župana Franca Mužiča, ki jih cenijo tudi izven naših meja. Letos je v Občini Matulji na Hrvaškem postal prvi častni občan. V imenu Briškega časnika županu čestitamo za ta prestižen naziv.

Naš fotograf Andrej Colja že trideset let uspešno poveljuje občinski civilni zaščiti, že od leta 1985 je tudi planinski vodnik. Hvaležni smo mu za zavzeto udejstvovanje na različnih področjih in mu iskreno čestitamo za zlati znak CZ, ki ga je prejel v začetku marca, ter za znak častnega vodnika Planinske zveze Slovenije.

V teh mesecih, ko si roko podajajo kultura in ženske, so nas navdihnile tri posameznice. Ob kulturnem dnevu nas je začarala mlada

harfistka Evelin Greblo, kamenček v briškem kulturnem mozaiku dodaja Martina Alma, na novogoriški gimnaziji s svojim predanim delom in strastjo pa dijakom približuje ljubezen do slovenskega jezika Andrejka Markočič Šušmelj, ki je že vrsto let tudi predsednica Strokovnega sveta Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Obiskali smo podjetnika Gorana Miškulina in starostno nebelskega pustovanja Renata

Miklavčiča, ki je že sedem desetletij aktivno predan pustovanju.

To so samo nekateri drobci, ki jih poleg pestrega nabora ostalih dogodkov lahko preberete v tokratni številki Briškega časnika. Želimo vam vesele velikonočne praznike in prijetno pomlad.

Lucija Prinčič Terpin,
vaša odgovorna urednica

Lučka, vse najboljše!

Dolgoletna odgovorna urednica Briškega časnika Lucija Prinčič Terpin je sredi januarja praznovala okrogli jubilej. »Ker smo skupaj preživeli veliko lepih trenutkov, vas vabim, da mi skupaj z ostalimi pomagate srečati Abrahama. Mogoče me potem spusti in se obesi na koga drugega,« je hudomušno zapisala v vabilu na slavlje v Vinoteki Kleti Brda, kjer so se ji z izvirnim programom poklonili družinski člani ter številni prijatelji (iz študentskih časov, pevskih sestavov ...). Najlepšim željam smo se seveda pridružili tudi člani uredniškega odbora Briškega časnika v družbi briškega župana Franca Mužiča, ki smo se z Lucijo konec januarja brezskrbno zavrteli na plesišču ob zvokih glasbe iz njene mladosti. Naši Lučki ob tem ponovno želimo še na mnoga uspešna in ustvarjalna leta. Delo z njo je vsem v uredništvu v veliko veselje, zato si želimo, da tako tudi ostane. Lučka, vse najboljše! In še na veliko zanimivih številkih Briškega časnika!

Franc, Anita, Mateja M., Vanda, Erika, Andrej, Monika,
Iva, Tina, Mateja D. in Ana

Ustanovitelj in založnik:
OBČINA BRDA

UREDNIŠTVO:

Anita Manfreda, glavna urednica
Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Vanda Colja, redakcija, tehnično urejanje
Andrej Colja, fotografije
Ana Cukijati, lektura
Mateja Mavrič, tajnica uredništva

Člani
Monika Prinčič, Goran Simčič, Iva Sivec,
Mateja Drnovšček, Erika Koncut

Oglasno trženje:
Tina Testen Kumar s.p.,
mobi: 040 475 676
e-pošta: tina.testen@gmail.com

Oblikovanje oglasov:
DESENIJA Danijela Milašinović s.p.

Za lekturo oglasnih sporočil
so odgovorni naročniki oglasov

Naslov uredništva:
BRIŠKI ČASNIK,
Trg 25. maja 2,
5212 Dobrovo,
tel.: (05) 335 10 38,
031 220528

Računalniški prelom in tisk:
GRAFIKA SOČA

Briški časnik prejme brezplačno vsako
gospodinjstvo občine Brda.

issn 1318-8860

Naklada: 2650 izvodov
Po mnenju Urada vlade za informiranje je
javno glasilo Briški
časnik proizvod informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3
tarife prometnega davka, po kateri se
plačuje DDV.

Briški časnik na internetu:
www.obcina-brda.si

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič, ZOSO foto

Vezi med ljudmi

Cenjene občanke in občani, bralke in bralci našega Briškega časnika!

Najprej k najpomembnejši temi: v drugi polovici decembra lani smo uspešno obkljukali zelo pomembno nalogo, in sicer sprejem dvoletnega proračuna za 2024 in 2025. Za majhno občino, kot so Brda, bomo razpolagali z visokimi, praktično med najvišjimi sredstvi v zgodovini občine. V letu 2024 nekaj čez 10 milijonov evrov, v letu 2025 pa nekaj čez 8 milijonov evrov. Med najpomembnejši investicijami v letošnjem letu se uvrščajo vrtec na Dobrovem, parkirišče v Šmartnem in sanacija plazov, vendar gre opozoriti, da so se razmere na področju gradbeništva zelo spremenile. Konkretno pri odpiranju ponudb javnega razpisa za izgradnjo vrtca, ravno tako tudi parkirišča v Šmartnem, so se vrednosti skoraj podvojile, posledica tega pa je, žal, odmik pričetka investicij. Zaradi veliko višjih vrednosti od sprva predvidenih namreč pričujemo nove aktivnosti za nove postopke s pogajanjem.

Tudi plaz na relaciji Dobrovo–Vipolže bo precejšen finančni zalogaj za našo občino. Sredi januarja smo sicer prekinili prepoved uporabe odseka, previdnost pa gotovo ni odveč. Glede sanacije lahko povem, da smo si območje skupaj s strokovnjaki večkrat ogledali, sestali smo se tudi z direktorjem Sklada kmetijskih zemljišč, nasvete, kje iskati dodatne vire financiranja sanacije, smo pridobili tudi s strani direktorja Uprave RS za zaščito in reševanje, ki se je mudil v Brdih ob priložnosti sestanka z delegacijo iz avstrijske Koroške. Pogovori in aktivnosti tečejo v smeri, da bo sanacija opravljena čim bolj kvalitetno.

No, ko že omenjam srečanje Uprave RS za zaščito in reševanje, ne morem ponovno mimo srčnega prijatelja Brd Bernarda Sadovnika, župana Občine Globasnica in predsednika celovškega Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje. Tudi tokrat nas je počastil na način, da smo lahko gostili pomembno meddržavno srečanje, tokrat na temo civilne zaščite. Srečanje je bilo tudi priložnost neformalne predstavitve vseh razvojnih aktivnosti v naši občini ter prizadevanj ohranitve pristnih in plodnih povezav z avstrijsko Koroško. Ob tej priložnosti pa sem imel tudi priložnost v imenu Občine Brda osebno izreči vse pohvale poveljniku civilne zaščite RS Srečku Šestanu, ki svoje poslanstvo resnično opravlja zelo strokovno in uspešno, državljanom Slovenije pa nudi umirjeno in zanesljivo reševanje težav.

Februar je kot mesec posvečen kulturi oziroma kulturni dediščini. Morda je zgolj slučaj, morda pa ne, a ravno v prvih dneh februarja osebni jubilej praznuje naša častna občanka in skrbna zapisovalka mnogih briških etnografskih posebnosti Darinka Sirk. Tudi ob priložnosti tega zapisa ji v imenu Občine Brda izrekam globok poklon in vse dobro ob njenih mladostnih 96 pomladih.

Vesel sem, da tudi v Brdih kulturni praznik počastimo s slovesnim dogodkom. Vila Vipolže je bila tokrat kulisa odprtja razstave slikarja Rudija Skočirja in glasbene spremljave vrhunskih glasbenic Evelin Greblo, Natalije Šaver in Rebeke Pregelj. Vse niti sta na izjemen način povezali moderatorica Gaja Lesica Marc in Nelida Nemeč, ki je opravila intervju s Skočirjem. Tudi taki dogodki kažejo, kako dragocena je bila obnova dvorca v Vipolžah in kako cenimo kulturno udejstvovanje v Brdih. Pohvalna aktivnost ob kulturnem prazniku je

bil tudi kulturni dan na OŠ Alojza Gradnika Dobrovo in podružnični šoli Kojško. Povezali so se strokovni delavci šole in zunanji strokovni delavci ter člani društev, ki tako ali drugače ohranjajo briško kulturno dediščino. Učencem so preko delavnic približali briške posebnosti. Otroci oziroma naša mladina so namreč tisti, ki bodo to skrinjico briške kulturne dediščine hranili in predali bodočim generacijam, zato je na nas vseh, tudi s tovrstnimi skupnimi aktivnostmi, da na zanimive načine tkemo tesno spoštovanje do ohranjanja naše kulture.

Naša posebnost je gotovo tudi rebula. V veliko čast mi je bilo konec januarja v Ljubljani svoj mali košček spominov deliti na predstavitvi knjige *Zlato vino / Rebula - tekoče zlato*, ki povezuje Slovenijo in Italijo (*Gold Wine, Rebula the Liquid Gold that Links Slovenia and Italy*) (avtor Noah Charney). Da je tudi tako uglednega avtorja povsem očarala zgodba našega teritorija in njegove zlate rebule, nam enostavno pove, da je naša prednost ravno v tem prepletu spoštovanja človek–narava, kjer utrip življenja narekuje teritorij. Bolj bomo temu dodajali vrednost, višje nas bo poneslo.

Visoko so nas gotovo ponesla prizadevanja postati zanimiva destinacija za poslovna srečanja. Prestižni natečaj *Meetings Star Award* je v konkurenci kar 30 malih konferenčnih destinacij v sezoni 2023/2024 briško destinacijo ocenil kot najboljšo in jo postavil na prvo mesto. Brda so zanimiva kot celota, kot mozaik večjih in manjših ponudnikov, zanimivih doživetij v naravi, kulturnih posebnosti in še posebej očarljivih Brik in Bricev, poudarja direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec. Popolnoma se strinjam in zato povsem vsem, ki skupaj gradimo zgodbo destinacije, iskreno čestitam ob prejemu te prestižne lovorike v območju od Alp do Jadrana.

Vezi med svetovi in ljudmi. Takšen slogan smo podelili Vili Vipolže ob njenem odprtju. Omenil sem že dolgoletnega prijatelja Bernarda Sadovnika. Dolgoletne vezi nas Brice vežejo tudi na Hrvaško, na Matulji. Skupna zgodba sega kar štiri desetletja nazaj. Kot predsednik Krajevne skupnosti Medana sem bil priča prvim korakom tega povezovanja in sodelovanja, ki se je ohranilo vse do danes. Nič neobičajnega, bi človek rekel. A gotovo je veliko, saj je Občina Matulji letos ob 40-letnici prvih oblik sodelovanja in natanko 20 let od uradnega pobratenja občin Brda in Matulji gotovo poskrbela za enega najbolj ganljivih trenutkov v mojem življenju. Prvi naziv častnega občana so za dolgoletno podporo tovrstnemu povezovanju, izmenjevanju dobrih praks in prijateljskih vezi podelili ravno moji malenkosti. Naziv gotovo ni rezultat samo mojih prizadevanj, ampak aktivnosti, ki so se zapeljale, seveda s podporo občine, na ravni društev, od balinarjev, lovcev, planincev in drugih. *Vezi med ljudmi*, kot sem že zapisal, so tiste, ki ohranjajo ta ogenj živ. Iskrena hvala Občini Matulji za tako prisrčno gesto.

Vezi med ljudmi naj ohranja tudi praznično vzdušje ob prihajajoči veliki noči, ki naj v vaše domove, cenjene občanke in občani, bralke in bralci Briškega časnika, prinese veliko topline in medsebojnega spoštovanja.

župan Franc Mužič

Letos v ospredju sanacija plazu, vrtec na Dobrovem in parkirišče v Šmartnem

Najpomembnejša točka decembrske 10. redne seje je bila sprejetje dvoletnega proračuna za leti 2024 in 2025. V letošnjem letu bo občina krmarila z 10,2 milijona evri, prihodnje leto pa bo imela na voljo predvidoma 8,3 milijona evrov. Proračuna se uvrščata med najvišja v 30 letih Občine Brda.

Investicijski odhodki v letu 2024 znašajo skoraj 3,2 milijona evrov, najpomembnejši občinski naložbi sta izgradnja nove enote vrtca na Dobrovem in ureditev parkirišča ter javnih sanitarij v naselju Šmartno. Predvidena je tudi sanacija plazu na cestnem odseku Dobrovo-Vipolže. V letu 2025 bo investicijskih odhodkov občutno manj kot letos. Znašali bodo okrog 1,6 milijona evrov.

Vrednost točke za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za zazidana in nezazidana stavbna zemljišča v Občini Brda se s 1.1. 2024 zvišuje na vrednost 0,001373 evra. Vrednost točke, kot je bilo pojasnjeno na seji, ni bila prevrednotena kar 17 let, sedaj pa je bila usklajena z indeksom rasti življenjskih potrebščin, in sicer za obdobje od 27. 11. 2007 do 31. 10. 2023. Na letni ravni bo občina pridobila 36,5 % letnih prihodkov iz naslova NUSZ.

Na decembrski seji so svetniki potrdili pooblastili župana tako za sprejemanje načrta ravnanja z nepremičnim premoženjem pod določeno vrednostjo za proračunski leti 2024 in 2025 kot za potrditev investicijske dokumentacije za proračunski leti 2024 in 2025. Sprejeli so tudi terminski plan sej za leto 2024 ter v senate za reševanje pritožb zoper delo policistov za dobo štirih let imenovala Domna Drufovko.

Na februarški seji so se svetniki najprej zadržali v varnostno problematiko v preteklem letu. Predstavila sta jo načelnik Policijske postaje Nova Gorica Sejad Jušić in vodja policijskega okoliša Samo Beridan. Na območju briške občine so se v lanskem letu v primerjavi z letom 2022 kazniva dejanja povečala za četrtnino. Tatvin je bilo 10 več, torej skupaj 26, vlomi v vozila pa so ostali približno na isti ravni. Na policiji ugotavljajo, da je stanje varnosti v Občini Brda dokaj ugodno, obenem pa tudi, da občani še vedno ne poskrbijo v zadostni meri za varnost lastnega premoženja. Na seji je bil kot primer dobre prakse izpostavljen poskus kraje traktorja, pri katerem je ravno pravočasno obvestilo občana pripomoglo k preprečitvi kraje traktorja višjega cenovnega razreda. Na področju

prometne varnosti velja izpostaviti podatek, da je bilo v letu 2023 na območju briške občine obravnavanih 22 prometnih nesreč, nobena s smrtnim izidom. Za tretjino več je bilo kršitev javnega reda in miru. V lanskem letu so ugotovili tudi nepravilnosti glede suma opravljanja dela na črno, predvsem v vinogradih.

V nadaljevanju je inšpektor Dušan Bremec, vodja medobčinske inšpekcijske in medobčinske redarske službe, podal poročilo Medobčinske uprave Mestne občine Nova Gorica, Občine Ajdovščina in Občine Brda za leto 2023. Na območju briške občine so v lanskem letu obravnavali 33 zadev inšpekcijskega nadzorstva, kar predstavlja porast 3 % v primerjavi z letom 2022. Na področju redarstva je bilo v Brdih zabeleženih 74 dogodkov. V letu 2022 je bilo teh 31. Obravnavanih in rešenih zadev v zvezi z zapuščenimi vozili je bilo 5, torej 4 več kot leta 2022. Medobčinski redarji so zaznali kar 36-odstoten porast prekrškov. Bremec je svetnikom predstavil tudi problematiko kadrovskega izpada, kot posebnosti preteklega leta pa navedel pomoč pri urejanju in nadzoru prometa ob velikih mednarodnih in lokalnih prireditvah, nadzor nad morebitnimi povzročitelji onesnaženosti javnih cest s traktorji, nadzor nad ekološkimi otoki, ozaveščanje ljudi o pravilnosti ločevanja komunalnih odpadkov, nadzor nad mirujočim prometom ter povečan nadzor in usmerjanje prometa ob pojavu daljših kolon motornih vozil pred bencinskimi črpalkami.

Občinski svet je nato prisluhnil obrazložitvam ter sprejel sklepe o lokacijskih preveritvah LP 03, "zaselek Štanfel", LP-3190 na območju enote urejanja prostora POD-04 in LP 04, Hiša "Mavrič" v Šlovrencu, LP 3637 na območju enote urejanja prostora ŠLO-09. Svetniki so sprejeli tudi Stališča do pripomb in predlogov z javne razgrnitve in javne obravnave dopolnjenega osnutka Občinskega podrobnega prostorskega načrta "Vrhovce" v Vrhovljah pri Kojsem za del EUP VKO-15 in KE-15, ki ga je izdelal Studio 3 d. o. o.

Cena pomoči na domu v Občini Brda bo v letu 2024 za malenkost višja. Uporabniki bodo po novem za uro storitve plačali 5,50 evra, torej 39 centov več kot doslej. Nova ekonomska cena programa, določena na efektivno uro, znaša 28,62 evra in je za 0,67 evra oziroma skoraj 2,5 % višja kot v preteklem letu. Sicer pa briška občina, ki krije slabih 73 % ekonomske cene, kot edina na Goriškem nudi enako ceno vse dni v tednu, tudi ob sobotah, nedeljah, praznikih in dela prostih dnevih. V letu 2023 je bilo novih povpraševanj 33.

Svetniki so na februarški seji sprejeli še Letni program športa v Občini Brda za leto 2024. Programom športa bo namenjenih 163.200 evrov.

Erika Koncut

12. redna seja Občinskega sveta Občine Brda

Na šoli se bodo še intenzivneje lotili izziva medvrstniškega nasilja

Tik pred zaključkom redakcije letošnje spomladanske številke Briškega časnika je bila na sporedu 12. redna seja briškega občinskega sveta, na kateri so svetniki obravnavali Letno poročilo Javnega zavoda OŠ Alojza Gradnika Dobrovo za leto 2023, sklep o določitvi cene grobnine za enojni grob in soglasje k imenovanju direktorice Goriške lekarne Nova Gorica.

OŠ Alojza Gradnika pred velikimi izzivi

Pod okriljem zavoda se je v preteklem letu šolalo nekaj več kot 440 učencev, vrščevske storitve pa koristilo med 208 in 215 otrok. Izzivi zavoda se poleg izpolnjevanja zastavljenih prednostnih ciljev dotikajo prenove šolskih prostorov. V lanskem letu so opravili zahtevno prenovo kuhinje, velika večina učilnic je zaradi dotrajanosti potrebnih prenove. Ta se bo izvajala v skladu s prioriteta in finančnimi zmožnostmi. Zavod je leto 2023 zaključil s presežkom odhodkov nad prihodki v višini 90.587,97 evra.

V letnem poročilu je ravnatelj Uroš Kobal leto 2023 ocenil z besedami: »Šolsko leto je bilo izjemno zahtevno in naporno tako s kadrovskega kot s pedagoškega vidika. Bilo je veliko sprotnega zaposlovanja, naporega iskanja pooblaščen ambulantne medicine dela ter ogromno dela na vzgojnem področju.« Zavod se je ponovno močneje povezal z lokalnim okoljem, usmeril se je v nove pristope, ki prispevajo h kakovostnejšemu izvajanju obveznega in razširjenega programa osnovne šole. V

prihodnje se bodo še intenzivneje lotili izziva medvrstniškega nasilja.

Grobnina ostaja enaka lanski

Svetniki so na marčevski seji obravnavali in sklepali tudi o določitvi cene grobnine za enojni grob. Ta se glede na leto 2023 ne spreminja. Enoletna grobnina za enojni grob na pokopališčih na območju občine Brda za leto 2024 znaša 15,50 evra (brez DDV). Cene grobnin za ostale vrste grobov se določajo glede na razmerje, ki je določeno v sklepu z dne 15. 2. 2022 (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 7/2022).

Zelena luč dosedanji direktorici Goriška lekarna

Svet zavoda Goriška lekarna je sredi februarja na delovno mesto direktorja zavoda imenoval dosedanjo direktorico Ester Košiček in zaprosil občine soustanoviteljice za podajo soglasja k imenovanju. Briški občinski svetniki so k imenovanju Ester Košiček po predlogu občinske komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja podali pozitivno mnenje.

Erika Koncut

PRVOMAJSKA BUDNICA

TUDI LETOS SE BODO 1. MAJA BRIŠKI GRIČI PREBUJALI V POMLADNI MAJ OB ZVOKIH PIHALNEGA ORKESTRA BRDA.

Budnico bomo začeli ob 6.00 (Neblo), 6.30 (Šlovrenc), 7.00 (Fojana), 7.30 (Dobrovo), 8.00 (Biljana), 8.30 (Kozana), 9.00 (Šmartno), 9.30 (Gonjače), 10.00 (Kojško), 10.30 (Podsobotin, Dom upokojencev), 11.00 (Hum), 11.30 (Šteyerjan), 12.00 (Gornje Cerovo), 12.30 (Vipolže), 13.00 (Medana)

VLJUDNO VABLJENI!

PIHALNI ORKESTER BRDA

Občinski prostorski načrt

Krajinske zasnove za razvoj poselitev ter vizije razvoja naselij Dobrovo, Medana in Kojsko

V procesu priprave šeste spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta (v nadaljevanju: SD OPN) sta potekali že dve posvetovanji z javnostjo. V novembru 2023 je bila izvedena prva delavnica na temo krajinske zasnove in strokovne podlage za razvoj poselitev. Drugi javni posvet oziroma delavnica je potekala 27. februarja 2024 v Vili Vipolže, in sicer na temo analize stanja in vizije razvoja naselij Dobrovo, Medana in Kojsko.

Dogodek sta organizirala Občina Brda ter podjetje Locus d. o. o., moderatorka dogodka je bila Milena Škrl Marena. Delavnice se je udeležilo 17 občank in občanov, ki jih je z uvodnim pozdravom nagovoril občinski urbanist Mitja Skubin.

Posvet je potekal v treh delih. Najprej je bila na vrsti krajša predstavitev procesa priprave SD OPN ter urbanistične zasnove, kakšna je njena vsebina, cilji in možnost vključevanja javnosti. Predstavljeni so bili tudi zbrani rezultati iz prve delavnice. Sledila je delavnica oz. sodelovanje z udeleženci, tema v prvem delu je bila »Kaj cenimo, kaj pogrešamo in kaj predlagamo za bodoči prostorski razvoj naselja?«, v drugem delu pa

je sledil še kratek delavniški del pogleda v prihodnost: »Kakšno naselje si želimo? – Vizija 2040«.

Udeleženci so bili razdeljeni po omizjih glede na obravnavano naselje – Kojsko, Dobrovo, Medana. Razpravljali so o svojem zaznavanju prostora, izražali mnenja o tem, kaj v prostoru oziroma v mestu cenijo, kaj manjka, predvsem pa, kaj predlagajo za nadaljnje urejanje prostora. Dobrodošlo je bilo, da so konkretne predloge tudi umestili v prostor z označevanjem na zemljevidu. Poudarek razprave je bil na ureditvah in ukrepih v prostoru, namenjenem javnemu interesu, skupnim površinam ter ključnim izzivom, katerim bo celotna družba v prihodnosti morala posvetiti več pozornosti.

Pridobljena mnenja, predlogi in podatki bodo obravnavani ter smiselno uporabljeni v nadaljnjih korakih izdelave strokovnih podlag. Na spletni strani občine pa bo objavljeno poročilo posveta, kjer bodo zbrani in predstavljeni vsi rezultati.

Poročilo pripravilo podjetje Locus d. o. o.

Občinski otroški parlament

Duševno zdravje otrok in mladih

V sejni sobi Občine Brda je 29. februarja potekal občinski otroški parlament na temo duševnega zdravja otrok in mladih. Predstavnice razrednih skupnosti od 4. do 9. razreda sta pozdravili in nagovorili direktorica občinske uprave Anita Manfreda in predstavnica oddelka za splošne zadeve in družbene dejavnosti Nika Fabricijo Jug.

Mladi parlamentarci so predstavili svoje razmišljanje o tem, kaj je duševno zdravje, kako okolje vpliva na duševno zdravje, kje so naši viri moči in kaj lahko spremenimo, da krepimo svoje duševno zdravje. Srečanje smo zaključili s točko Kje pa nas čevelj žuli, v kateri so učenci povedali, kaj jih moti v naši občini, kaj bi pohvalili in kaj spremenili.

Delegacija iz avstrijske Koroške in Uprava RS za zaščito in reševanje

Meddržavno srečanje na področju zaščite in reševanja v Brdih

Konec januarja smo v Vili Vipolže gostili pomembno meddržavno srečanje na področju zaščite in reševanja. Delegacija iz avstrijske Koroške in Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje sta se sestali na temo izboljšanja možnosti nudenja čezmejnje pomoči ob naravnih katastrofah.

Slovensko delegacijo sta predstavljala direktor Uprave RS za zaščito in reševanje Leon Behin in poveljnik Civilne zaščite RS Srečko Šestan, koroško delegacijo pa deželni svetnik Daniel Fellner, namestnik vodje kabineta in osebni referent deželnega svetnika Bernhard Novak, poveljnik gasilcev in član kriznega štaba okraja Velikovec in župan Občine Suha Patrick Skubel, predsednik AACC in župan Občine Globasnica Bernard Sadovnik in finančni referent AACC mag. Stefan Lesjak.

Briški župan Franc Mužič, ki je delegaciji voščil dobrodošlico in spremljal srečanje skupaj z direktorico občinske uprave Anito Manfreda in direktorico ZTKMŠ Brda Tino Novak Samec, je uvodoma izrazil počaščenost, da so Brda kulisa tovrstnega srečanja, obenem pa je tudi namenil globok poklon poveljniku Civilne zaščite RS Srečku Šestanu za strokovno in uspešno opravljeno delo na področju zaščite in reševanja na državni ravni. Ravno tako se je zahvalil direktorju Uprave RS za zaščito in reševanje Leonu Behinu. »Vsi si želimo, da tovrstnih naravnih nesreč ne bi bilo, ampak narava je taka, zato moramo biti pripravljeni. Prav je, da se meddržavno uskladi možnosti pomoči,« je med drugim poudaril župan.

Direktor Uprave RS za zaščito in reševanje Leon Behin je ob koncu srečanja ključne točke pogovora strnil v besede: »Pogovarjali smo se predvsem o izboljšanju sistema čezmejnega sodelovanja ob različnih naravnih nesrečah tako z vidika lažjega prehajanja enot s slovenske in avstrijske strani na drugo stran ob sami prizadetosti. Ravno poplave v lanskem avgustu so pokazale, da so prizadete celotne obmejne regije. Poplavljeni so bila območja tako na slovenski kot avstrijski strani. V takih priložnostih se hitro pokaže, da bi mogoče hitra lokalna pomoč enot z ene ali pa druge strani v tistem prvem času pomenila bistveno olajšanje dela. V takih trenutkih na začetku še ne govorimo o nekih meddržavnih pomočeh, ki so v sistemu

evropske civilne zaščite zelo jasno opredeljene in tudi funkcionirajo, ampak te meddržavne pomoči začnejo običajno po 24, 36 urah, na teh obmejnih območjih pa so ključne tiste prve minute. Sporazum na nacionalni ravni imamo še iz leta 1997 in ga je potrebno posodobiti tako na nacionalni kot na nižjih ravneh.« Sicer pa so v sklopu pogovorov izpostavili tudi dobre prakse na področju požarne varnosti na obmejnem območju z Italijo.

Deželni svetnik Fellner, ki je pristojen za občine, zaščito pri katastrofah, gasilstvo in reševanje, komunalno gradnjo in gradbeno kulturo, izobraževanje, hidrografijo, upravljanje z vodami in zaščitno upravljanje z vodami, je ob tej priložnosti prvič obiskal Brda in si je skupaj z ekipo ogledal vasico Šmartno, Celovško hišo ter Klet Brda.

Velja pa še izpostaviti, da sta župan Franc Mužič in direktorica občinske uprave Anita Manfreda ob tej priložnosti pridobila tudi dodatne usmeritve glede virov sofinanciranja sanacije plazu na relaciji Dobrovo–Vipolže.

Besedilo in fotografiji: Erika Koncut

Slavnostna seja Občine Matulji

Briški župan Franc Mužič je postal prvi častni občan hrvaške Občine Matulji

Čas pustovanja je še posebej slovesen v Občini Matulji, saj ravno ob pustu obeležujejo občinski praznik. Ob letošnji slavnostni seji so postavili častitljiv mejnik. 9. februarja, dan po kulturnem prazniku v Sloveniji, so podelili prvi naziv častnega občana, s temi zlatimi črkami pa zapisali ime briškega župana Franca Mužiča. Ni slučaj, da se je to zgodilo letos: občini namreč obeležujeta več kot 40 let od prvega povezovanja takrat še krajevnih skupnosti in 20-letnico pobratenja občin.

Briški župan je naziv prejel na pobudo Turistične zveze Občine Matulji, ki jo vodi Marijana Kalčič, in sicer za pomemben prispevek k napredku in ugledu občine, kulturnim, turističnim in športnim povezavam ter spodbujanju medsebojne strpnosti, razvoju demokracije in čezmejnega sodelovanja ter prispevek k povezovanju občanov Občine Matulji in Občine Brda, vse z namenom še boljše povezanosti, sodelovanja in skupnega napredka. Nagrado sta Mužiču izročila župan Občine Matulji Vedran Kinkela in predsednica Občinskega sveta Občine Matulji Iva Letina. Čestital mu je tudi hrvaški minister za pomorske zadeve, promet in infrastrukturo Oleg Butković.

Na slavnostni seji so ob podelitvi naziva s prisrčno ustvarjenim video posnetkom z utrinki iz življenja Franca Mužiča poudarili, da je briški župan simbol, kako lahko vztrajnost in dolgoročna vizija iz odročnega območja z združevalnim duhom ustvarita zgodbo o uspehu. Mužičev pozitiven odnos do prijateljskih vezi Goriških brd in območja Matulji vse od leta 1981 do danes dokazuje tudi, kot so še dejali, da je v slogi moč ter da medsebojno bratstvo bogati na področju izkušenj, skupnih projektov in odnosov.

Briški župan je po podelitvi naziva občutke v Občini Matulji, kjer sta ga spremljali direktorica občinske uprave Anita Manfreda in članica komisije za čezmejno sodelovanje Silvestra Elen Brašnić Saffigna, orisal: »Ja, prav gotovo, da je bilo to zame veliko presenečenje, ali pa nekako ganljiva gesta s strani Občine Matulji. Že ko sem dobil sporočilo, da me to čaka, sem bil pozitivno presenečen. Tudi sam dogodek je bil več kot ganljiv.«

Občina Brda je za Občino Matulji vir navdiha na več področjih

Skupna zgodba Brd in območja Matulji sega v čas pred štirimi desetletji, ko sta na pobudo takratnih direktorjev podjetij Avtopromet Gorica in MotoRemont iz kraja Matulji pričela sodelovati balinarska kluba Brda in Matulji. Franc Mužič je bil v tem času predsednik Krajevne skupnosti Medana, ki se je skupaj s Krajevnima skupnostma Dobrovo in Kojsko, kot rezultat plodnega sodelovanja briških balinarjev z matuljskimi, leta 1982 pobratila s krajevnimi skupnostmi Matulji, Bregi in Rukavec. Kontakti so bili pristni in prijateljski, dogovor med vsemi šestimi krajevnimi skupnostmi pa je bil, da se srečanja izmenjujejo eno leto v Brdih, naslednje na Hrvaškem. Kasneje, ko sta se Slovenija in Hrvaška osamosvojili in so iz krajevnih skupnosti nastale občine, prijateljstvo med Brici in »Matuljčani« ni zamrlo, temveč je leta 1998 najprej prišlo do podpisa Programa sodelovanja med Občino Matulji in Občino Brda, leta 2004 pa do podpisa Listine o pobratenu, katere cilj je bilo sodelovanje na

Slavnostna seja Občine Matulji

različnih področjih od kulture do turizma ter izmenjevanja izkušenj na področju lokalne samouprave in gospodarstva. V teh desetletjih se niso srečevale samo dotične občinske delegacije, ampak se je duh sodelovanja prenašal tudi na razna društva, od balinarjev, ki so bili pionirji sodelovanja in tesne stike ohranjajo še danes, do ribičev, ki se ravno tako večkrat letno srečujejo, lovcev in planincev. Večkrat je prišlo do izmenjevanja tudi na področju mladine, precej je bilo kulturnih prireditev.

»Vedno sem poudarjal, da ta sodelovanja morajo teči po segmentih, torej med lovci, kulturniki, šolami ipd., in res-

nično potem ta stvar funkcionira. Cilj tovrstnih sodelovanj je gotovo, da se nenazadnje izražajo skozi razvoj gospodarstva. Občina Matulji kot turistična občina je za nas gotovo vir dobrih praks, kot tudi mi zanje. Zadovoljen in ponosen sem na to, da smo pred 40 leti nastavili način, kako sodelovati. Prepričan sem, da ima povezovanje med občinama prihodnost. To sodelovanje pa mora sloneti na mladih. Le tako lahko živi in preživi,« poudarja briški župan, ki je skozi vsa ta štiri desetletja spremljal in podpiral tovrstna povezovanja med občinama.

Občina Brda je za Občino Matulji vir navdiha na več področjih: od področja uspešnega črpanja evropskih sredstev, kreativnih rešitev lokalnih izzivov, plodnega delovanja na obmejnem območju do čezmejnega sodelovanja.

»Prav gotovo, da Občina Matulji kot turistična občina nam še kako pride prav z izkušnjami, ki jih oni imajo, da se prenašajo na nas. Pa ta del, ki ga mi imamo, se lahko tudi prenaša na njih in ključno je to, da potem to sodelovanje pride tudi na nivo gospodarstva,« še pove Mužič.

Predstavniki občin naj bi se na temo nadaljnje poti sodelovanja na področju gastronomije srečali v Brdih tik pred izidom te pomladne številke Briškega časnika.

Erika Koncut

Fotografije: Anita Manfreda

FAM TRIP tura za tuje agente

V Brda tudi na poslovna srečanja

V okviru poslovne borze Conventa smo 19. februarja gostili ekskluzivno FAM Trip turo za tuje agente in turistične operaterje, specializirane za poslovna srečanja, motivacijske dogodke ter MICE segment. Predstavili smo našo izjemno ponudbo v tem segmentu 11 gostom iz Nemčije, Združenega kraljestva, Nizozemske, Belgije, Italije in Madžarske. Med njihovim obiskom so imeli priložnost spoznati raznoliko paleto možnosti za MICE dogodke na naši destinaciji. V idilični Vili Vipolže smo jim pripravili toplo dobrodošlico s sveže pečenim kruhom, pripravljenim s strani Društva briških žena in deklet, ter okusnim briškim oljčnim oljem in jih seznanili s ponudbo regijskega kongresnega centra. Podrobno smo jih seznanili z našo celostno ponudbo in raznolikimi aktivnostmi,

ki jih lahko doživijo med obiskom. Kot del posebnega doživetja smo jim predstavili lokacijo Tavarneta Estate na Plešivem, kjer so lahko uživali v bogati briški kulinariki in odkrivali lepote posestva. Sledil je voden ogled slikovitega Šmartnega, ki ga je dopolnila degustacija izbranih vin v butični kleti pri Ferdinandu v Gonjačah,

kjer so lahko okušali vrhunska vina te prestižne kleti.

Turo smo na Zavodu za turizem, kulturo, mladino in šport Brda zapeljali v sodelovanju s Kongresnim uradom Slovenije.

Petra Marušič, ZTKMŠ Brda
Fotografija: ZTKMŠ Brda

Gospodarski razvoj Brd

Štiri petine razpisanega denarja za spodbudo gostinstva v Brdih

Občina Brda je v sredini lanskega junija objavila javni razpis za spodbujanje gospodarske dejavnosti na območju Občine Brda v skupni vrednosti 50.000 evrov. Še posebej je k prijavam vabila gostince in mlade, ki želijo pričeti gostinsko pot, kar je tudi v skladu s sprejeto Strategijo za trajnostni razvoj in trženje turizma v Občini Brda in perečim izzivom pomanjkanja gostinske ponudbe v destinaciji. Posredni namen posebnega povabila za področje gostinstva je bilo tudi spodbujanje krepitve lokalne nabavne verige.

Predmet javnega razpisa je bil porazdeljen v tri ukrepe: spodbujanje novih zaposlitev in samozaposlitev (ukrep A), spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj (ukrep B) ter spodbujanje najema poslovnih prostorov na območju Občine Brda (ukrep C). Za ukrepa A in C je bilo na voljo po 7.500 evrov, pri ukrepu B pa je bilo predvidenih 35.000 evrov.

Podeljena so bila vsa razpisana sredstva. Pri ukrepu spodbujanja novih zaposlitev in samozaposlitev je en vlagatelj pridobil 2.143,44 evra občinske spodbude. Ravno tako je en vlagatelj uspešno kandidiral pri ukrepu spodbujanja najema poslovnih

prostorov na območju Občine Brda. Pomagal si bo s 4.290 evri občinske podpore. Kar 43.566,56 evra oziroma dobrih 87 % celotnih razpisanih sredstev v razpisu je bilo usmerjenih in podeljenih v ukrepu spodbujanja začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj. Ta občinski denar bo gospodarskega elana vdahnil trem vlagateljem.

Poglaviti cilj, da bi potencial razpisa zaznali gostinci in mladi, ki si želijo pričeti gostinsko pot, je bil tudi, kar nas še posebej veseli, dosežen. Kar 80 % podeljenih sredstev bo namenjenih ravno tej gospodarski panogi.

Predsednik komisije za gospodarske dejavnosti Karol Peter Peršolja je rezultat razpisa v letu 2023 pospremil z besedami: »Letošnjega razpisa za spodbujanje gospodarske dejavnosti v Občini Brda se je komisija ob skrbni pomoči Beti Kumar lotila z velikimi pričakovanji, saj gre nenazadnje za pomoč tistim, ki želijo prispevati h gospodarskemu razvoju Brd. V veliko veselje nam je bilo dejstvo, da smo dobili kar nekaj prijav s področja gostinstva, kar je v Brdih zaznati kot velik problem. Za letošnji razpis nam je uspelo še povečati višino razpoložljivih nepovratnih sredstev na 70.000 evrov v prepričanju, da bomo med drugim lahko pomagali tudi mladim, ki šele začenejo svojo poslovno pot. Že v lanskem razpisu je bilo nekaj prijav, ki so jih zaznamovale zanimive ideje, a žal jih - zaradi formalnih zahtev iz razpisa - ni bilo mogoče ustrezno obravnavati, zato vse Brike in Brice, ki imajo zanimive ideje, prav lepo ponovno vabimo, da spremljajo objave na spletni strani naše občine in se v čim večjem številu prijavijo na letošnji razpis.«

Letošnji javni razpis za spodbujanje gospodarstva v Občini Brda bo objavljen v poletnih mesecih, predvidoma v juliju ali avgustu.

Komisija za gospodarske dejavnosti Občine Brda

Pomembno je krepiti čezmejno sodelovanje

Konec januarja je Občina Števerjan gostila novoletni sprejem stranke slovenske manjšine v Italiji Slovenska skupnost, ki se ga je na povabilo deželnega svetnika Marca Pisanija udeležil podžupan Občine Brda Jurij Špacial.

Dogodek se je odvil na dvorcu Tacco, vodila sta ga novoizvoljena predsednik in tajnica stranke Damijan Terpin in Fulvia Premolin, med kopico visokih gostov pa sta bila prisotna tudi predsednik Furlanije - Julijske krajine Massimiliano Fedriga in edina slovenska senatorka v Rimu Ta-

tjana Rojc. Oba je imel priložnost osebno spoznati in na kratko z njima poklepetati tudi briški podžupan Špacial, ki je sicer v pogovoru s senatorko Rojc izpostavil dolgoletna prizadevanja in aktivnosti Občine Brda na področju čezmejnega sodelovanja, še posebej s sosednjimi občinami na italijanski strani meje. Dotaknila sta se tudi priložnosti skupnih projektov v tem čezmejnem prostoru in virov financiranja, ki so na voljo.

Erika Koncut
Fotografija: Jurij Špacial

Promocijske aktivnosti destinacije Brda

Brda na sejmih po Evropi

Nizozemska: Vakantiebeurs Utrecht,
10.–14. 1. 2024

Prvak sejmov na Nizozemskem je pod svojem okriljem gostil tudi razstavni prostor I feel Slovenia in 19 slovenskih partnerjev. Obiskovalci sejma iščejo naravne danosti določene destinacije, zelene površine in možnosti aktivnega oddiha. Na velikem razstavnem prostoru se je predstavila tudi privlačna zelena destinacija, ki se razprostira na skrajno zahodnem predelu slovenske dežele, naša Brda.

Belgija: Brussels Holiday Fair,
1.–4. 2. 2024

Tudi letos smo v začetku februarja obiskali najpomembnejši turistični sejem v Belgiji. Na sejmu je Slovenijo predstavljalo 19 predstavnikov slovenskega turističnega gospodarstva, med njimi tudi briška delegacija. Belgijci radi raziskujejo zelene destinacije, iščejo mir in sprostitev, razvajanje, edinstvena doživetja; vse tiso, kar Slovenija in tudi Brda lahko ponudijo. Predstavitev in animacija skupnega razstavnega prostora se je letos bohotila z bogatim kulturnim izročilom in edinstveno

kulturno dediščino slovenskega prostora. Razstavni prostor je na otvoritveni dan obiskala Barbara Sušnik, veleposlanica Republike Slovenije v Bruslju.

Nemčija: F.R.E.E. München,
14.–18. 2. 2024

Destinacija Brda se je pod okriljem Slovenske turistične organizacije (STO) predstavljala tudi na največjem sejmu za rekreacijo in prosti čas na Bavarskem. Poleg pestre in raznovrstne športne ponudbe tisočih razstavljalcev iz 50 držav je bil velik poudarek na trajnostnem potovanju ter učinkovitem in trajnem gibanju v vsakdanjem življenju. V sklopu sejma je potekal tudi Evropski filmski festival na prostem: od spektakularnih posnetkov plezanja do izjemnih naravnih posnetkov, ki vsekakor pripomorejo k promociji destinacije. Velik poudarek celotnega sejma je temeljil na sonaravnosti in kulturi sobivanja.

Avstrija: Ferienmesse Wien,
14.–17. 3. 2024

Na turističnem trgu potovanj je vse več povpraševanja po edinstvenih, bolj osebnih in individualiziranih izkušnjah. Ustvarjenje vsebin je v nenehnem spreminjanju. Popotnik išče nekaj več, išče vsebine, ki so označene kot »luksuz«. Najbolj priljubljene počitniške destinacije, neodkriti in skriti kotički, personalizirana doživetja in nenavadne aktivnosti so se avstrijskim potencialnim gostom ponujale na več kot 800 promocijskih razstavnih prostorih. Med njimi je izstopal tudi slovenski prostor, na katerem je mimoidoče obiskovalce nagovarjala briška informatorka.

Mateja Drnovšček, ZTKMŠ Brda
Fotografije: arhiv ZTKMŠ Brda

Zlati kamen za uspešen razvojni položaj občine

Srebrni certifikat ISSO

Občina Brda se je v sklopu raziskovalnega projekta in izbora Zlati kamen uvrstila med občine, ki prebivalcem ponujajo kakovostno raven življenja in jih odlikuje solidna in uravnotežena stopnja doseženega

Podelitev certifikata je potekala 19. marca na strokovnem srečanju na področju lokalne samouprave Zlati kamen v Festivalni dvorani v Ljubljani. V imenu Občine Brda sta se dogodku udeležila podžupan Jurij Špacial in direktorica občinske uprave Anita Manfreda. Podžupan je briške barve zastopal tudi na okrogli mizi s finalistkami regije Zahodna Slovenija.

»Brda v evropskih okvirih veljajo kot ena najboljših praks razvoja lokalne skupnosti. Ta razvoj odlikujejo celovitost, inovativnost, odprtost za sodelovanje, sistematičnost in ne nazadnje ambicioznost. Sistematičnost je najbolj očitna pri razvoju Brd kot butične turistične destinacije. Posebej spretni so pri marketinških prijemih in zgodbe o Brdih lahko najdemo v vodilnih svetovnih medijih. Med ključnimi elementi turistične strategije Brd sta hrana in vino in prav na področju vinarstva so Brici naredili največji preboj. Brda so postala v treh desetletjih vinarska mikroregija z največ vrhunskimi priznanji na hektar na svetu. Res je, da so naravni pogoji več kot primerni za pridelavo vrhunskih vin – toda ti pogoji sami po sebi pač niso dovolj za uspeh,« so uspešnost briške občine utemeljili organizatorji strokovnega srečanja.

Kaj na splošno kažejo kazalniki glede Občine Brda?

Analiza ISSO, ki je vključevala 54 kazalnikov s področij demografskega gibanja, učinkovitosti delovanja občine, dinamike gospodarskega razvoja, stanja na trgu dela ter na področju izobrazbe, življenjskega standarda, stopnje socialne kohezije in stopnje okoljske osveščenosti v občini, je potrdila stabilnost položaja občine. Brda so, kot izkazuje

razvoja. Uvrstitev občini prinaša srebrni ISSO certifikat razvojne odličnosti za leto 2024, uvrstila pa se je tudi med regijske finalistke v Zahodni Sloveniji za razvojni prodor 2024.

analiza, »solidno razvita občina z že nadpovprečno stopnjo doseženega razvoja«.

Briška občina izstopa na področju družbene povezanosti, dobro se uvršča tudi na področjih gospodarstva in življenjskega standarda, izstopajo pa tudi kazalniki zdravja. Kot zanimivost: glede zdravja v občini izpostavljajo, da so Brda med kraji z najbolj zdravimi otroki. Za izzive analiza navaja količine odpadkov in druga okoljska vprašanja, razkorak med dinamiko gospodarskega razvoja in stagnacijo na področju blaginje, trg dela, demografska vprašanja idr. Sestavljeni indeksi za posamezna področja torej kažejo, da se Brda na področju socialne kohezije med vsemi 212 slovenskimi občinami uvrščajo na 11. mesto, na področju gospodarstva na 54. mesto in na področju življenjskega standarda na 87. mesto.

Kateri indeksi odlikujejo briško občino?

Občina Brda se v prvo deseterico najboljših občin uvršča pri indeksu bolniška odsotnost (5. mesto), indeksu zdravja otrok (6. mesto) in deležu obsojenih storilcev kaznivih dejanj (10. mesto). Na 15. mestu smo tako na področju samomorov kot indeksu dnevni migracij. Gre izpostaviti še odlični uvrstitvi na področju gospodarstva: indeks rasti prihodka (22. mesto) in spodbujanje razvoja malega gospodarstva (24. mesto). Pozitivno izstopamo pa tudi pri indeksu volilna udeležba (34. mesto) in deležu dolgotrajno brezposelnih (39. mesto). Do 55. mesta se uvrščamo še pri indeksu prezgodnje umrljivosti (45. mesto), indeksu stanovanjske revščine (46. mesto), izobrazbene strukture (47. mesto), brezposelnosti (47. mesto) in rasti števila delovnih mest (52. mesto).

Zlati kamen za uspešen razvojni položaj občine

Kateri izzivi čakajo občino v prihodnosti?

Da območju občine Brda ne manjka izzivov, potrjujejo tudi raziskovalci Zlatega kamna. Bolje bo morala naslavljaliti količino nastalih odpadkov, med drugim tudi ločevanje odpadkov, kar sicer občina že postopoma ureja. Aktualen izziv

ne samo v briški občini, ampak tudi širše, je spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov energije. V poročilu raziskovalci izpostavljajo tudi zadržano investicijsko politiko.

Erika Koncut
Fotografiji: arhiv Zlati kamen

Mladinski center Brda

Pestro in aktivno v prvem trimesečju

Tečaj japonsčine

Enkrat tedensko so se v prostorih Mladinskega centra Brda družili posamezniki, ki jih povezuje skupna strast do učenja in spoznavanja novih kultur. Razpisani tečaj japonsčine je požel veliko zanimanja, zato smo se v sredini februarja prvič srečali. 15-urni tečaj je postregel z bogato vsebino, od osvajanja osnovnih pozdravov do predstavitev in vsakdanjih fraz. Udeleženci so se naučili tvoriti krajše stavke ter spoznali japonsko abecedo in pisavo. Tedenska srečanja so prispevala k vzdušju skupnostnega učenja in spodbujala udeležence k nadaljnjemu raziskovanju jezika in kulture.

Zimsko počitniško varstvo

Tudi letošnji zimski meseci nikakor niso minili brez otroškega vrišča, smeha in nagajivosti. V tednu zimskih šolskih počitnic, od 19. do 23. februarja, so bili prostori mladinskega centra ponovno razgreti. Deseterica brezskrbnih in igrivih otrok je počitniške dneve preživljala v naši družbi. Čeprav so ostali doma, v Brdih, jim nikakor ni bilo dolgčas. Aktivnosti je bilo res na pretek. Veliko je bilo druženja, igre, zabave, gibanja in plesa, kuhanja in peke, raznolikega ustvarjanja, lepega in manj lepega vremena. Čeprav je bilo vreme deževno in turobno, smo razprli naše mavrične dežnike in obarvali še tako siv dan. V pričakovanju poletnih dni napovedujemo, da bomo letos izpeljali maratonsko počitniško varstvo. Za otroke pripravljamo poletno poslastico, ki bo trajala kar 9 tednov: od zadnjega tedna v juniju do konca avgusta. Boste z nami?

Stripovska delavnica

Prvi petek v marcu pa je bilo v našem mladinskem centru še posebej živahno. Številni otroci so se preizkusili na stripovski delavnici, ki jo je vodila Nina Bric. Nina je naša stara znanka. Pod njenim mentorstvom so otroci pred leti med poletnimi počitnicami obarvali in oživeli tudi šolski hodnik na Osnovni šoli Alojza Gradnika na Dobrovem. Diplomirana likovna pedagoginja s pisanim opusom ustvarjalne vneme je predana slikanju, urbani umetnosti, kiparjenju, ilustraciji, risanju stripov, izdelovanju lutk ter igrač in še kaj bi se našlo. Udeleženci so se na delavnici naučili, kako sestaviti zgodbo, izbrati karakterje, postaviti kompozicijo stripa in ustvariti svojo lastno stripovsko knjižico. Za ogrevanje pa so se poizkusili tudi v skupinskem risanju stripa - strip jam!

Obisk iz Občine Ribnica

Člani Komisije za mladinska vprašanja Občine Ribnica so v iskanju svežih idej in primerov dobre prakse obiskali tudi briški mladinski center.

Direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec in strokovna sodelavka na področju mladih Mateja Drnovšček sva obiskovalcem predstavili delovanje zavoda in mladinskega centra, vizijo, cilje ter jim podali nekaj drobnih nasvetov ob začetku zastavljenega projekta. Daljša razprava se je odvila tudi glede izzivov vseh mladinskih centrov, in sicer kako mlade pritegniti k aktivni participaciji, sploh v današnji dobi, ko svetu kraljujejo socialni mediji.

Mateja Drnovšček, ZTKMŠ Brda
Fotografiji: arhiv ZTKMŠ Brda

Kdo bo v Brdih še kmetoval?

Mladi ne bodo imeli tolerance, če posel ni perspektiven

»Kdo bo v Brdih še kmetoval«? je bil nekoliko provokativen naslov okrogle mize, ki se je v organizaciji Foruma za kmetijstvo in podeželje SDS ter občinskega odbora SDS Brda odvila na prvi februarjski večer. Pogovorno omizje, ki ga je moderirala Teja Jelina, je v ospredje postavilo izzive mladih prevzemnikov, težave pri predaji kmetij mladim, podporo občine, kako je vinarjem v oporo Združenje vinogradnikov-vinarjev Slovenije, ali mlade sploh zanima kmetijstvo, katere usmeritve in cilje ima država, kako je pri tem uspešna in še več.

Mladi prevzemnik in kmetijski svetovalec na KGZ Nova Gorica Matjaž Princič je izpostavil, da letošnje leto obeta nekoliko več mladih kandidatov za prevzem kmetij, v celotnem preteklem obdobju 15 let pa mladih prevzemnikov celovito gledano ni bilo veliko. »Ni stvar v evropskem denarju, ki ga prejmeš ob prevzemu kmetij, temveč v tem, da se moraš zazreti v prihodnost. Torej, kako boš v nadaljevanju vodil kmetijo, kako bo družina preživela.« V tej luči je izrazil mnenje, da se bodo v prihodnje manjše kmetije počasi ukinjale, število srednje velikih pa se bo povečalo. Izkazal pa je tudi zaskrbljenost glede trženja sadja. Kot je povedal, postaja individualna prodaja *preteklost*.

Mladi danes želijo od kmetije živeti

Direktor zadruške Kleti Brda Silvan Peršolja je v nadaljevanju poudaril, da so bili Brici vedno tržno naravnani. »Če je v preteklosti dobro ime našega teritorija slonelo na sadju oziroma češnjah, danes zagotovo na vinarjih, ki niso prodrli samo do Ljubljane, ampak dlje. Prišli so v neko špico.« Zato je, kot je izpostavil, pomembna skrb za blagovne znamke. »Omejeni smo z zemljo,« je še zatrdil. Kar 3000 ha se namreč nahaja v *klanču*, kar zahteva veliko delovne sile. Ravno tako je izziv oprema, je še poudaril Peršolja. Brici so se sicer v preteklosti res opremljali s stroji iz Italije, a ti so imeli za seboj že precej ur. »Slovenija je dežela z največ traktorji, a pozablja se na to, da so obrabljeni. Kako se sedaj opremiti? Postavimo v to

pozicijo briškega kmeta. Če želimo, da bo kmetija obdelana, mora biti strošek amortizacije pokrit. Briški kmet mora razpolagati s strojem, s katerim bo konkurenčen kolegu na drugi strani meje. To je merilo.« Četudi v Brdih vse večinoma teče na pogon tradicije, mladi danes želijo od kmetije živeti, zato mora sloneti na ekonomiji, je še izpostavil. »Mladi morajo biti motivirani.« Kot je poudaril, je potrebno skrbeti za teritorij ter da ima strategija v Brdih ključen stavek in da je najbolje prodan produkt tisti, ki je prodan na domačem dvorišču. Precizno kmetijstvo, kot je še navedel, se v Brdih že dogaja in pomeni, da teritorij izvaja korake naprej. Potrebno pa je ločiti med profesionalnimi kmeti in tistimi, ki zemljo obdelujejo ob delu.

»Kmečke trme in vztrajnosti je v Brdih na kvadrat«

Župan Franc Mužič je uvodoma izrazil prepričanje, da bodo Brici tudi v prihodnje obdelovali to zemljo, gotovo pa, kot je izpostavil, je potrebno poiskati način, kako to omogočiti. »Kmečke trme in vztrajnosti je v Brdih na kvadrat. Na nas, ki kaj odločamo, je, da začutimo do tega odgovornost,« s temi besedami pa prst nameril tudi v poslance. Kot pravi, bi morali v prestolnici, pa tudi Evropska unija, več postoriti na področju podpore kmetijstvu. Pohvalil pa je briške svetnike in opomnil, da je potrebno delati z roko v roki. »V Brdih smo si že v prvem mandatu občine, torej leta 1995, zadali in sprejeli razvojne smernice in kot glavno gospodarsko panogo v občini postavili kmetijstvo, takoj za tem pa turizem. Imamo institucije, svetovalne službe, danosti in možnosti. Mladi morajo gotovo začutiti tudi malček interesa,« je še dodal Mužič in izpostavil, da bodo kmalu nove volitve za predstavnike v Evropskem parlamentu, torej bo priložnost, da bodo izbrani mladi ljudje.

Kdo bo v Brdih še kmetoval?

Ni pa ovinkaril, da bo potrebno v prihodnje v Brdih še kdaj stisniti pas.

Da je danes kmetijstvo posel, pa je poudaril predsednik Združenja družinskih vinogradnikov in vinarjev Slovenije Aleks Simčič iz vinarske hiše Edi Simčič. Moti ga, kot je navedel, da v slovenskem kmetijstvu še vedno govorimo o t. i. preživetju. »Mladi ne bodo imeli tolerance, če posel ni perspektiven. Ti, ki prihajajo za nami, niso pripravljeni delati 16 ur na dan. Potrebno je razmišljati, kako mladi funkcionirajo, jih motivirati. Bricem pomaga le to, da promoviramo teritorij, da lahko prodajo svoje produkte.« Ključna sta torej promocija in odločitev teritorija, kako naprej. Združenje, ki na ravni celotne Slovenije trenutno šteje 102 člana, sicer vinarjem nudi informacije, aktiven je v pogovorih s kmetijskim ministrstvom, pomaga tudi na področju sejmov. »Smo dostojen sogovornik glede sprejemanja zakonov,« je še izpostavil Simčič in dodal, da moramo biti konkurenčni na svetovnem trgu.

Kmetijstvo potrebuje stabilnost

Kmetijski minister v 14. vladi Republike Slovenije med letoma 2020 in 2022 dr. Jože Podgoršek, sicer pred ministrsko funkcijo tudi državni sekretar na istem ministrstvu, je prisotnim najprej na mizo postavil trditev, da kmetijstvo potrebuje stabilnost, kar naj bi bilo tudi ključno pri odločitvi mladih za prevzemanje kmetij. Sicer je uvodoma izpostavil tudi, da so na ministrstvu Brda večkrat uporabljali kot primer dobre prakse. Spomnil se je težkih časov epidemije in pojasnil, da bi morali v Sloveniji organizirati široko razpravo o prihodnjih korakih kmetijstva. Zadnja strategija slovenskega kmetijstva šteje že tri desetletja, v teh letih pa se je marsikaj spremenilo. »Imamo kmetije od 0 do 4000 ha. Težko je z enim ukrepom vse zajeti. Pa tudi, ali vemo, kam posamezni sektor hoče iti?« Kot je še izpostavil Podgoršek, je potrebno v strateški načrt postaviti dve veji ukrepov, tako za majhne kmetije kot za tržne. Poleg tega je izpostavil tudi poenostavitev birokracije, pomembna pa je tudi podpora samooskrbi. »Država mora vlagati v stabilizacijo kmetij, torej nuditi podporo od gradnje namakalnih sistemov, oroševanja ob pozebi, mrež proti toči do rastlinjakov za zelenjavo ipd.« Na področju mladih prevzemnikov pa je izpostavil ukrep, ki prenosnikom, torej starejšim nosilcem, ki kmetijo predajo mladim, nudi podporo 300 evrov mesečno. Pri prevzemanju kmetij pa se mu zdi ključna tudi vzgoja: mladi morajo prevzeti delo na kmetiji kot življenjski stil. »V lanskem letu so sredstva na moje presenečenje ostajala na dveh razpisih: za mlade prevzemnike in investicije na kmetijah. Ljudje na terenu opozarjajo na izziv nepredvidljivosti,« je še poudaril in kot naslednji izziv izpostavil košarico slovenske hrane. »Da so Brda danes to, kar so, je bil gotovo tek na dolge proge. Shema izbrane kakovosti je bil tudi tek na dolge proge. To je začel minister Dejan Židan, nadaljevala ministrica Aleksandra Pivec, nato pa še jaz. Z enim zamahom je trud treh ministrov danes šel skozi okno. Ta košarica je naredila boj za nizko ceno.« Glede izziva

opreme je še navedel možnost skupinskih naložb, kar naj bi bila menda praksa v tujini, izziv cen fitofarmaceutskih sredstev v obmejnem območju pa bi naslovil s conami prostega pretoka blaga. V zaključni misli se je dotaknil prihodnosti: naj kmetje, ki gotovo opravljajo plemenito delo, kljub vsemu vztrajajo in da imajo Brda eno boljših vizij v Sloveniji.

Brici za vzor vsej državi

Na omizju je svoj pogled na slovensko kmetijstvo predstavil tudi poslanec v Državnem zboru RS in predsednik odbora za zadeve EU Franc Breznik. Uvodoma je predstavil ključne probleme: od starajoče se družbe, mnogih udarcev, ki jih je v preteklosti doživelo slovensko kmetijstvo, do zamujenih priložnosti. Kako mlade obdržati na kmetijah? Z vzgojo s strani družine in v šolah, s promocijo poklicev in z razumevanjem politike, da je kmetijstvo strateškega pomena, je bil Breznikov odgovor. Za t. i. *pametne* kmetije potrebuješ digitalizirati kmetijo in posledično mlade ljudi. Škropljenje z dronom, pametne meteorološke postaje, spremljanje stanja v vinogradih z droni itd. bodo, kot je še povedal, sooblikovali dobičkonosnost kmetij. Kritičen pa je bil do zelenega prehoda. »Evropska skupna kmetijska politika je bila uspešna kar 50 let. Tri četrtine sredstev je namenjala kmetijstvu, sedaj pa zgolj dve petini,« je še navedel in glede Brd izpostavil, da »Brici ste se zavedali in prepoznali, da sta kmetijstvo in turizem povezana. Vzor ste vsem nam v Sloveniji. Bodite ponosni na vse, kar ste dosegli.«

K besedi so bili povabljeni tudi slušatelji, ki so izpostavili problem demografske slike v Brdih, kupovanje zemljišč s strani delniških družb, da mladi želijo vedeti, kaj jih čaka prihodnji dan. Beseda je nanese tudi na problematiko občutne razlike v ceni fitofarmaceutskih sredstev v Italiji in pri nas v Sloveniji. Da je problem kmeta primerno plačilo, je bilo tudi poudarjeno, kot tudi, da bi bilo potrebno diverzificirati zakonodajo in jo prilagoditi na posamezna območja v Sloveniji, saj so občutne razlike v naravi terena. Država bi morala pomagati tudi na področju slovenske vinske dežele.

Besedilo in fotografiji: Erika Koncut

Obisk delegacije organizacije Ducato dei vini friulani

Ovratnico krasi tudi briški grb

2. marca, se je v Brdih mudila delegacija Ducato dei vini friulani, ki ji je v imenu župana Franca Mužiča dobrodošlico zaželela članica komisije za čezmejno sodelovanje Silvestra Elen Brašnič Saffigna.

Delegacija je obiskala klet Medot na Dobrovem in spoznala tamkajšnja vina. Briškega župana je na srečanje povabila županja občine Prepotto Mariaclara Forti, ki je tudi članica organizacije.

Organizacija Ducato dei vini friulani je nastala leta 1971 v Čedadu z namenom ohranjanja in promocije Furlanije - Julijske krajine v svetu. Imajo tudi izobraževalno funkcijo, saj mladim predstavljajo kulturo pitja alkohola. Na srečanja namreč poleg lokalnega vinarja povabijo tudi zdravnika, ki razloži, kaj lahko naredi pretirano in dolgotrajno uživanje alkohola, ter policijo. Srečanja se udeleži tudi do 300 mladih. Vodja organizacije je poimenovan Duca, prevedeno vojvoda. Aktualni vojvoda je Duca Alessandro I - Alessandro Salvin (na fotografiji s Silvestro Elen Brašnič Saffigna drži v roki rdeč grb). Duca nosi okrog vratu rumeno ovratnico s srebrnim medaljonom, na katerega niza broške z vseh krajev/dogodkov, ki jih organizacija obišče. Od sobote dalje njegovo ovratnico krasi tudi broška z grbom Občine Brda.

Fotografiji: Dr. Daniela Paties Montagner

Simulacija Evropskega parlamenta na Gimnaziji Nova Gorica

Obravnavali štiri pomembne družbene teme

Na Gimnaziji Nova Gorica je 17. januarja potekala simulacija Evropskega parlamenta. Dogodka smo se v spremstvu Tjaše Rotar Komel, mentorice otroškega parlamenta, udeležili trije učenci 9. b razreda, in sicer Matija Prinčič, Neja Marušič Črv ter Žan Prinčič. Bistvo tega srečanja je bila obravnava štirih pomembnih družbenih tem in njihova predstavitev, ki je potekala na podoben način kot na večjih parlamentih.

Ob vstopu v gledališko dvorano gimnazije smo izžrebali listek, s ka-

terim smo bili dodeljeni v eno izmed štirih skupin z različnimi temami. Najprej so nam na kratko predstavili bistvo dogodka, nato smo se igrali igro spoznavanja, sledilo pa je še delo po skupinah. Za konec je nekaj predstavnikov iz vsake skupine predstavilo dodeljeno temo ter odgovarjalo na vprašanja publike. Po nastopu vsake skupine je sledilo glasovanje, na katerem smo izbrali zmagovalno skupino.

Izkušnja je bila edinstvena. Hvaležni smo, da so nam omogočili udeležbo.

Brda zmagala v kategoriji malih kongresnih destinacij v sezoni 2023/2024

Poseben pečat na udeležencih srečanj pustijo domačini

Destinacija Brda si je na izboru Meetings Star Award za sezono 2023/2024 prislužila prestižno najvišjo lovoriko in tako med destinacijami držav Nove Evrope utrdila položaj visokokakovostne destinacije na področju industrije srečanj. Podelitev nagrad in certifikatov je kot del programa Conventa Trade show potekala 21. februarja v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Ocenjevalna komisija je destinaciji Brda podelila oceno 4,09/5 ter med drugim o destinaciji zapisala:

»Goriška brda so strastna in energična destinacija, polna življenja. Butična incentive destinacija je idealna za pristna doživetja za manjše skupine in ji v Sloveniji ni para. Destinacija je najboljši primer odlične incentive destinacije. Vidno vlogo pri njenem razvoju imajo neverjetni domačini, ki cenijo spontanost, intuicijo in pozitivne vibracije. Naravna in kulturna dediščina ter vinsko-gastronomska ponudba predstavljajo temelje razvoja destinacije.«

Gre gotovo za potrditev dosedanjih prizadevanj v destinaciji razvijati ponudbo na področju poslovnih srečanj, poudarja direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec:

»Ponosni smo na to priznanje, saj smo se postavili ob bok že uveljavljeni konkurenci. V preteklih letih smo prav na področju turizma veliko vlagali v razvoj tega produkta, izboljšanje storitev in samo promocijo. Sicer ne smemo zanemariti dejstva, da je prav industrija srečanj, poleg zabavnih dogodkov, med epidemijo utrpela največ omejitev in posledic. Temu smo bili priča tudi v Brdih, saj sta se povpraševanje in organizacija slednjih ustavila ravno v času, ko smo imeli največji zagon in že pozitivne odzive. Ne glede na to smo prav v času nizke sezone skupaj z vsemi našimi ponudniki vzpostavili zanimivo ponudbo, zato beležimo vsakoletno rast. V preteklih letih smo gostili veliko število organizatorjev tovrstnih srečanj iz cele Evrope kot tudi Združenih držav Amerike. Udeležili smo se tudi več specializiranih workshopov v tujini. Eno večjih srečanj na to temo se nam obeta tudi v letošnjem letu v oktobru. Rezultat je za nas toliko bolj pomemben zaradi dejstva, da končna ocena, poleg zagotavljanja številnih kriterijev na destinaciji, temelji tudi na oceni skritega gosta.«

Poleg tega direktorica ZTKMŠ Brda dodaja še, da je prednost Goriških brd ravno v slikovitosti raznovrstne ponudbe. Enogastronomska doživetja, outdoor aktivnosti ter odkrivanje naravne in kulturne dediščine na zelo strnjem teritoriju gotovo pustijo viden odtis in bogatijo izkušnjo udeležencev posameznih srečanj. Ne nazadnje destinacija, ki lahko večje skupine gosti v leta 2015 obnovljeni renesančni Vili Vipolže, zagotavlja tudi priložnost organizacije srečanj v manjših kapacitetah širom po briškem teritoriju. Kot so poudarili ocenjevalci, poseben pečat na udeležencih srečanj s svojo toplino vendarle pustijo ravno Brike in Brici, torej domačini.

Naj še poudarimo, da certificiranje Meetings Star Award omogoča jasno pozicioniranje kongresnih destinacij in ponudbe na mednarodnem trgu. Visok ugled med organizatorji in ponudniki srečanj nosi ravno zaradi nepristranske in transparentne metodologije.

E. K.

Fotografiji: Marko Delbello Ocepek

V briškem čezmejnem prostoru se obeta Mednarodni festival manjšinskih jezikov

Lepote in posebnosti manjšinskih jezikov v regiji

Okrepiti jezikovno dediščino na območju briškega čezmejnega prostora, spodbujati zaščito in širjenje manjšinskih jezikov ter spodbujati povezovanje med narodi in kulturami so cilji projekta Mednarodni festival manjšinskih jezikov, ki bo kandidiral na drugem pozivu Sklada malih projektov EPK GO!2025. Vodilni partner projekta je Občina Krmin, partner pa je med drugimi tudi Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda.

V začetku februarja so v Krminu predstavili projekt, predvideni del festivala na območju slovenske strani Brd pa je orisala direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec.

Dogodek bo spomladi prihodnje leto potekal tri dni, v tem času pa želi ponuditi zanimivo izkušnjo tako za strokovnjake s tega področja kot tudi za tukajšnje prebivalce in turiste. Organizirali bodo koncerte, umetniške intervencije, delavnice, vodene ogledne in razstave, s čimer se bo ustvarila široka paleta dejavnosti, ki bodo vsem omogočile, da se potopijo v kulturo in cenijo raznolikost manjšinskih jezikov, ki so prisotni v regiji. Vključili bodo izobraževalne ustanove, kulturno-umetniška društva in lokalne prostovoljce, ki bodo prispevali k organizaciji različnih dejavnosti, organizirane pa bodo umetniške, kuharske in jezikovne delavnice, ki bodo udeležencem omogočile neposreden stik z manjšino in odkrivanjem njenih značilnosti ter lepote in pomembnosti manjšinskih jezikov. Poleg vodenih ogledov bodo organizirali dva pohodniška in kolesarska izleta po tematskih poteh med Krminom in

Brdi, ki bosta udeležencem omogočila, da se potopijo v zgodovino in kulturo čezmejnega območja. V festivalsko dogajanje bo vpeta tudi lokalna enogastronomska ponudba. Dogodek med drugim podpira vodilna turistična organizacija v Furlaniji - Julijski krajini Promoturismo FVG.

Erika Koncut

Fotografiji: Tina Novak Samec

Andrej Colja, prejemnik zlatega znaka CZ in znaka častnega vodnika PZS

Na področju zaščite in reševanja je temeljnega pomena zaupanje

Trideset let, kolikor jih letos šteje Občina Brda, je Andrej Colja predan poveljstvu občinske Civilne zaščite (CZ) v Brdih. Regijski štab Civilne zaščite za severno Primorsko je njegovo dolgoletno delo na področju civilne zaščite in prostovoljstva v začetku marca na regijskem obeležju mednarodnega dneva civilne zaščite okronal z zlatim znakom CZ. Ni pa to edino priznanje, ki ga je v zadnjem času prejel Colja. Konec novembra lani ga je Planinska zveza Slovenije (PZS) počastila z znakom častnega vodnika PZS za več kot 30 let vodništva.

Osredotočiva se najprej na prejem zlatega znaka CZ, ki vam ga je na regijski prireditvi v Cerknem izročil poveljnik CZ RS Srečko Šestan. Kakšni občutki so vas preplavili v tistem trenutku izročitve?

Ganilo me je. Zavrtiš si film v preteklost, kaj vse se je zgodilo. Koliko potrpljenja in podpore s strani družine je bilo potrebnega ob mojem udejstvovanju v CZ. Da bom prejel zlati znak, ni nihče vedel, še sam nisem bil predhodno obveščen o tem. Sem pa predvideval, da se nekaj kuha, ker sta me Samo (Kosmač, op. a.) in Ervin (Čurlič, op. a.) spraševala, če se bom udeležil regijskega

Poveljnik CZ RS Srečko Šestan je podelil zlati znak CZ Andreju Colji

dogodka. Moram pa poudariti, da je ta nagrada plod vseh, ne samo moj. Občinski štab CZ delujemo kot tim.

Od kdaj ste vključeni v CZ?

Od leta 1985, torej prihodnje leto bo 40 let. V Planinskem društvu Nova Gorica sem takrat spoznal dva prijatelja, s katerima sem povezan še danes. Onadva sta bila že takrat aktivna v novogoriški Civilni zaščiti. Najprej sem bil v enoti za višine in globine, z ustanovitvijo Občine Brda pa sem prevzel vaveti briške Civilne zaščite. V teh tridesetih letih smo ekipo briškega štaba menjali le enkrat. To je bilo pred 12 leti. Sem že inventar, bi lahko rekli.

Kaj vam je dala ta dolgoletna izkušnja s CZ?

Vsaka stvar, če jo prav obrneš, je pozitivna. Veliko sem se naučil. Ob sebi sem imel ogromno dobrih ljudi iz vrst CZ, planinstva ter prijatelje, ki so mi stali ob strani.

Pravite, da je epidemija covid pustila tudi pozitivne posledice ...

Bilo je pozitivno na področju regijske povezanosti občinskih CZ. Pred epidemijo so se posamezne občine ubadale bolj s svojimi težavami, med epidemijo pa smo se občinske CZ bolj povezale, vezi so postale bolj konkretne. Med epidemijo smo se večkrat sestali. Dobro funkcioniramo tudi danes in si veliko pomagamo med seboj. Ne samo ob nesrečah, ampak tudi drugače. Izmenjujemo si mnenja, izkušnje, podatke. To je po mojem mnenju zelo pomembno. Tudi to srečanje v Cerknem, recimo. Radi se vidimo, družimo. Tukaj mogoče delamo napako, ker si ne vzamemo več časa za to v času, ko ni reševalnih akcij. Prav zato bi rad to pomlad, v času cvetenja češenj, povabil poveljnike CZ naše regije na neformalno druženje v Brda.

Andrej Colja, prejemnik zlatega znaka CZ in znaka častnega vodnika PZS

Regijski štab CZ za severno Primorsko v Cerkljem

Kateri so bili oziroma so še največji izzivi na področju zaščite in reševanja v Brdih?

Imamo srečo, ker tu ni hudih ujm, če odmislimo vetrolom, za kar bi morali biti tudi veseli. No, če odmislimo epidemijo, ki je bila tudi na svoj način zelo zahtevna izkušnja, so gotovo čustveno najbolj zahtevna iskanja pogrešanih. Zahtevni pa so tudi plazovi. V zadnjem času je ogromno tega, ampak gre tukaj pripomniti, da po navadi na tem področju postopajo strokovne občinske službe. Gotovo z melioracijo reke Reke, pa tudi Birše, Oblanča, težav s poplavami nimamo več toliko. Sodobni izzivi so, kot sem rekel, plazovi in vetrolomi. Je pa pomemben izziv, s katerim se sicer soočajo tudi splošno po Sloveniji, pridobiti mlajše člane v občinski štab CZ. Zato na tem mestu vabim vse, ki jih zanima, da me kontaktirajo.

Kakšna je vizija občinske CZ v prihodnje?

Zlati znak CZ sicer ne odtehta, da bi se umaknil iz občinske CZ. Želim pa si pomladitve. Ko sem pristopil k CZ pred štirimi desetletji, ni bilo GPS naprav, mobilnih telefonov, danes je to drugače. Zaželeni so torej novi pristopi in vemo, da mladi razmišljajo drugače. Gotovo bi med prehodom neko določeno obdobje sodelovali, potem pa bi delo prepustil mlajšim. Glede mladih sem bil vedno optimist. Veste, na področju zaščite in reševanja je temeljnega pomena zaupanje. Moraš vedeti, kaj kdo počne in si moraš zaupati. Mogoče mladim premalo zaupamo, ampak s tem delamo napako. Želim si tudi, da bi s Prostovoljnimi gasilskim društvom (PGD) Dobrovo plodno sodelovali tudi v prihodnje. Predvsem glede opreme. In kot zadnje: da se v Brdih še naprej ohranja plamen prostovoljstva.

Novembra lani ste – kot prvi prejemnik iz Občine Brda – prejeli znak častnega vodnika Planinske zveze Slovenije, držiči?

Leta 1985 sem opravil tečaj za planinskega mladinskega vodnika. Konec novembra lani mi je Vodniška zveza Planinske zveze Slovenije na slovesnosti na Igu podelila

ta znak, s katerim počasti vodnike z najmanj 30 leti planinskega vodništva.

Vodili ste večinoma mladino?

Ja, zadnjih pet let vodim tudi ostale, prej pa sem se ukvarjal izključno z mladino. Vodil sem povprečno po dva izleta na leto, poleg tega pa sem bil vključen tudi v izpeljavo planinskega tabora. Pri planinskih taborih Planinskega društva Nova Gorica sem bil aktiven kar 25 let. Vse je bilo na prostovoljni bazi, porabljali smo lasten neplačan dopust, 10 dni, da bi skupino 70 otrok peljali v planine. Razdajali smo se planinstvu.

Svojo življenjsko sopotnico ste spoznali ravno na enem izmed teh planinskih taborov?

Drži.

Imate kakšen poseben spomin na te planinske izlete oziroma taborove?

Oh, jih je več. Delali smo čudeže. Otroke smo vodili na ture, ki jih danes verjetno ne bi. Ampak otroci so bili navdušeni. Niso želeli domov. No, v posebnem spominu ostajata gotovo dva mednarodna tabora v tujini. Odvijala sta se na Bleščeči planini na avstrijskem Koroškem, kjer so bili prisotni otroci iz Brd, Nove Gorice in zamejci z avstrijske Koroške. Bili smo zelo dobro sprejeti. Danes se vse spreminja. Povsem logično. Kot se spreminja splošen trend, tako se tudi na področju planinskih tur. Se prilagajajo času.

Ste danes še tako aktivni?

Zdaj pomagam na logističnem področju. Z leti izgubiš vez z mladino, zato tudi svetujem vsem, da ko začutijo, naj prepustijo ta posel mlajšim. Sicer pa še vedno vodim kakšno skupino.

Erika Koncut

Fotografije: Bojan Tavčar
in osebni arhiv Andreja Colje

Kulturni dan na podružnični šoli Kojsko

Na naši šoli je 9. februarja potekal kulturni dan, posvečen briški kulturni dediščini. Pri organizaciji tega posebnega dne so nam na pomoč prijazno priskočile gospe, ki kulturno dediščino izjemno dobro poznajo.

Dan se je začel s proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku, ki so jo pripravili četrtošolci. Sledile so štiri delavnice.

Dve delavnici sta bili posvečeni kulinariki, kjer sta nam Tatjana Kocijančič in Bogdana Šfiligoj razkrili skrivnosti priprave pogače, medtem ko sta Alida Debenjak in Slavica Šibav ob pomoči učencev pripravili slastno frtaljo.

Tretja skupina je bila namenjena spoznavanju briških iger in igrac, kjer sta nas Vesna Tronkar in Gabrijele Zamar popeljali v svet življenja otrok nekoč. Otroci so se vživeli v igre in odkrivali delčke preteklosti.

Na zadnji delavnici je učiteljica Lara Kodrič učence naučila priredbo pesmi *Moja mati kuha kafe*, ki jo je napisala Jožica Krašček, ter ljudski ples.

Učenci so na delavnicah uživali in se ob tem veliko naučili. Kulturni dan smo sklenili s predstavitvijo naučenega in seveda s pogostitvijo pripravljenih briških dobrot.

Na koncu bi se želeli iskreno zahvaliti vsem gostujočim gospem, ki so nam s svojim znanjem, prijaznostjo in predanostjo omogočile nepozaben kulturni dan. Brez njihove pomoči in podpore ta dogodek ne bi bil mogoč. Hvala vam za vaš trud in ljubezen do ohranjanja kulturne dediščine.

Vila Vipolže kot primer dobre prakse

Brežiška podžupanja na obisku

To zimo smo v Brdih gostili podžupanjo Občine Brežice Mojco Florjanič, ki si je Vilo Vipolže ogledala po priporočilu ministrstva za kulturo kot primer dobre prakse revitalizacije obnovljenih vil in gradov. Sestala se je z direktorico ZTKMŠ Brda Tino Novak Samec, dobrodošlico v Brdih pa ji je zaželel tudi briški župan Franc Mužič. Po delovnem sestanku, na katerem se je podžupanja poleg zgodbe Vile Vipolže in njene obnove seznanila tudi z aktivnostmi in organiziranostjo destinacijskega upravljanja, je sledil ogled prostorov tega briškega renesančnega dvorca. Sklep obiska je bil, da si bosta občini izmenjali obisk.

E. K.

Fotografija: T. N. S.

Intervju z Davidom Saksido, novim svetnikom Občinskega sveta

V prvem mandatu si nabiram izkušnje in se učim od starejših svetnikov

V uredništvu Briškega časnika smo se odločili, da bomo bralcem v naslednjih številkah predstavili vseh osem novih svetnic in svetnikov aktualnega mandata briškega občinskega sveta. Vsem bomo postavili enaka vprašanja in jim dali na voljo približno enako velik prostor v časniku. Tokrat smo se pogovarjali z Davidom Saksido iz Imenja, članom svetniške skupine Gibanje svoboda.

Predstavite se v petih stavkih.

Sem David Saksida, star sem 57 let in sem prvi mandat svetnik Občinskega sveta Občine Brda. Že 28 let stanujem v vasi Imenje, že 35 let pa sem zaposlen v logistiki v Italiji. Obiskoval sem strojno srednjo šolo na Tehniškem šolskem centru (TŠC) v Novi Gorici. Sem srečno poročen in oče dveh polnoletnih otrok.

Kdaj in zakaj ste se odločili za vstop v lokalno politiko?

V stranko Gibanje svoboda sem vstopil že pred strankino uradno ustanovitvijo in to na priporočilo mojega osebnega prijatelja in podpredsednika stranke Gibanje svoboda Mateja Arčona ter predsednika Roberta Goloba, ker verjamem v spremembo in njihovo delo.

Sem predsednik lokalnega odbora Gibanje svoboda - Brda in vodja svetniške skupine Gibanje svoboda v občinskem svetu, član komisije za kmetijske dejavnosti ter član komisije za participativni proračun Brda. Kot svetniška skupina podpiramo župana pri delovanju in razvoju Brd.

Za kaj si kot član briškega občinskega sveta prizadevate?

Kot član občinskega sveta si prizadevam za čisto okolje v Brdih in uspešen boj s sušo, za strateški razvoj trajnostnega in butičnega turizma in zeleni preboj ter za mikro čistilne naprave za odpadno vodo in zalogovnike za varno oskrbo s pitno vodo ob sušnih obdobjih.

Osebnostno si kot svetnik in predstavnik vaše skupnosti v občinskem svetu prizadevam za novo preplastitev ceste v vasi Imenje. Prvič po 50 letih si vas to nedvomno zasluži, saj je ta cesta prvo ogledalo za turiste, ki gredo s stolpa po njej v Šmartno. Upam, da mi bo to tudi uspelo in bo realizirano v letu 2025 ali 2026.

Vem, da je še marsikaj za postoriti v vasi, ampak treba je narediti korak za korakom, da se stvari tudi premaknejo in ne ostane samo pri besedah. Z zanimanjem spremljam projekte in delovanje občine v vezi z vasjo Šmartno, saj je tu še veliko dela in vlaganja občine, če hočemo turistom in domačinom ponuditi minimalne pogoje, ki jih gostje potrebujejo.

Za vami je dobro leto v vrstah občinskih svetnikov briške občine. Kako se počutite in kaj vam je v tem času že uspelo doseči? Kakšne izkušnje ste v tem času pridobili? Je nova vloga že izpolnila vaša pričakovanja?

V prvem mandatu si nabiram izkušnje in se učim od starejših svetnikov. S tem bom nadaljeval tudi v prihodnje, saj se človek uči celo življenje.

Kje se vidite po koncu mandata člana občinskega sveta? Boste še kandidirali?

Po koncu mandata leta 2026 bomo kot stranka Gibanje svoboda prvič kandidirali na volitvah za župana z našim kandidatom, ki mu bom v oporo in pomoč ob kandidaturi, sam pa bom najverjetneje znova kandidiral za svetnika.

Kaj vas v življenju veseli in kaj počnete v prostem času?

V prostem času sem velik ljubitelj morja in nautike, sem pa tudi (že 45 let) strasten motorist in ljubitelj hitrosti tako na cesti in zadnje čase (na »stara leta«) tudi na dirkališču Grobnik na Hrvaškem. Za to me je navdušil sin Kristjan, ki je uspešen dirkač v razredu 1000 cm³ z dvema zmagama in enim drugim mestom v letu 2022.

Vsem Bricem in Brikam želim veliko uspeha v prihodnje.

Ana Cukijati

Fotografija: osebni arhiv Davida Saksida

Ravnanje s komunalnimi odpadki

»Skrb za čisto okolje se začne v našem domu«

Ravnanje s komunalnimi odpadki v Občini Brda ureja Odlok o izvajanju gospodarskih javnih služb s področja ravnanja s komunalnimi odpadki (Ur. l. RS, št. 57/2020), in sicer organizacijsko in prostorsko zasnovo opravljanja javne službe in javna pooblastila javne službe, vrste in obseg storitev javne službe, nadzor nad izvajanjem javne službe in kazenske določbe.

Cilji javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki so:

- preprečevanje nastajanja in spodbujanje zmanjševanja količine odpadkov,
- uveljavljanje načela »stroške plača povzročitelj«,
- preprečevanje nenadzorovanega odlaganja odpadkov,
- zagotavljanje učinkovitega zajema in ločenega zbiranja posameznih vrst odpadkov na izvoru nastanka,
- vzpostavljanje nadzora nad pravilnim ločevanjem odpadkov,
- vračanje koristnih odpadkov v ponovno uporabo in recikliranje,
- izločanje nevarnih odpadkov in ustrezno ravnanje z njimi,
- izločanje biološko razgradljivih odpadkov in ustrezno ravnanje z njimi (kompostiranje),
- zagotavljanje obdelave komunalnih odpadkov pred odstranitvijo,
- urejeno deponiranje ostankov predelave komunalnih odpadkov,
- racionaliziranje stroškov ravnanja z odpadki,
- izboljšanje dostopa do storitev javnih služb,
- izobraževanje javnosti o ravnanju z odpadki,
- postopen prehod k družbi brez odpadkov.

Nadzor nad izvajanjem javne službe oziroma določb odloka izvaja Medobčinska uprava – Medobčinska inšpekcijska in medobčinska redarska služba Mestne občine Nova Gorica, Občine Ajdovščina in Občine Brda.

Z globo 1000 evrov se za prekršek sankcionira uporabnika (pravno osebo) ali z globo 200 evrov uporabnika posameznika (fizično osebo), če:

- ne zagotovi, da so pokrovi zabojnikov na prevzemnih mestih in ekoloških otokih zaprti;
- večje embalaže ustrezno ne stisne oziroma zmanjša njeno prostornino in jo neustrezno odloži v namenski zabojnik;
- odloži odpadke izven predpisanih namenskih zabojnikov za odpadke;
- onesnaži prevzemno mesto, ekološki otok ali okolico;
- meša nevarne frakcije z ločenimi frakcijami ali s preostalimi mešanimi komunalnimi odpadki ali meša posamezne nevarne frakcije med seboj;
- odlaga nekomunalne odpadke v predpisane namenske posode za komunalne odpadke;
- poškoduje opremo, objekte in naprave za izvajanje javne službe,
- samovoljno premika namenske zabojnike na ekoloških otokih ali prevzemnih mestih;
- lepi plakate in obvestila na predpisane namenske posode, piše ali riše po njih ali jih barva;
- odloži kosovne odpadke na lokacije zbiralnic ločenih frakcij – eko otoke;
- odloži jedilno olje zraven ali v namensko posodo za druge odpadke;
- ne upošteva prepovedi sežiganja odpadkov;
- odloži prepovedane odpadke v zabojnike za mešane komunalne odpadke;
- ne obvesti izvajalca zbiranja o vsaki spremembi podatkov, ki vplivajo na obračun storitev.

Z globo 800 evrov se za prekršek sankcionira tudi organizatorja kulturnih, športnih in drugih prireditev na prostem, če ne poskrbi za odpadke in ne poskrbi za čiščenje prostora po končani prireditvi ter za odvoz odpadkov.

Ponovil bom slogan izvajalca gospodarske javne službe: »Skrb za čisto okolje se začne v našem domu. Prvi in najpomembnejši cilj ločevanja odpadkov je, da ne končajo na odlagališču, temveč se vrnejo v predelavo in ponovno uporabo. Zato doma ločeno zbrane odpadke odložimo v posamezne zabojnike – namenske posode na ekološkem otoku.«

Tudi v letu 2024 bo medobčinska inšpekcijska in medobčinska redarska služba to poostreno nadzirala in zoper kršitelje ustrezno ukrepala.

Naša vizija je vzpostaviti način kakovostnega in učinkovitega delovanja z visoko stopnjo zaupanja vseh deležnikov (ustanoviteljev in javnosti).

Hvala za razumevanje in lepo pozdravljeni.

Dušan Bremec,
inšpektor, vodja medobčinske inšpekcijske
in medobčinske redarske službe

MESTNA OBČINA NOVA GORICA

OBČINA AJDOVŠČINA

Občina Brda

MEDOBČINSKA UPRAVA MESTNE OBČINE NOVA GORICA, OBČINE AJDOVŠČINA IN OBČINE BRDA

Trg Edvarda Kardelja 1, 5000 Nova Gorica / t. 05 335 0 100 / E-mail: medobcinska.uprava@nova-gorica.si

Odpadki

Vse več Bricev ločuje odpadke, a napačno odlaga kosovne

Odpadki so neobhodni pojav vsake civilizirane družbe, kljub temu pa lahko vsak posameznik poskrbi za njihovo čim manjšo produkcijo, pravilno ločevanje, predvsem pa da jih ne brezbržno meče v naravo.

Na območju občine Brda kot izvajalec javne službe ravnanja z odpadki skrbi družba Komunala Nova Gorica d. d., ki v občini na letni ravni zbere približno 2600 ton komunalnih odpadkov, kar predstavlja približno 450 kg na prebivalca in je manj od povprečja Slovenije (487 kg na prebivalca) ter povprečja Evropske unije (513 kg na prebivalca). Ob tem velja poudariti, da imamo v Brdih približno 70 zbirnih mest in dva zbirna centra, prav tako se lahko naša občina pohvali s skoraj 65-odstotnim deležem ločeno zbranih odpadkov, kar je največ med občinami v upravljanju Komunale Nova Gorica d. d., vendar na žalost po dostopnih podatkih statističnega urada še vedno bistveno pod povprečjem Slovenije (73 %) oz. njenega središča (> 77 %). Zaznati je predvsem pozitiven trend ločenega zbiranja odpadkov, kjer se delež iz leta v leto viša.

Poudariti velja, da je za izgradnjo in postavitev zbirnih mest zadolžena občina v sodelovanju z vaškimi oz. krajev-

no skupnostjo in upoštevanjem navodil s strani podjetja Komunala, medtem ko je za ravnanje z odpadki, čiščenje odlagalnih mest, zamenjavo zabojnikov za odpadke ipd. zadolžena Komunala.

Poseben izziv na žalost predstavljajo nepravilno odloženi kosovni odpadki neposredno pri ali v bližini odlagalnih mest, ki jih Komunala ob rednem odvažanju smeti žal ne more pobrati.

To se pozna na stroških Komunale in posredno na koncu na položnicah nas uporabnikov, zato bi morala biti skrb vsakega posameznika čim manjša produkcija smeti, pravilno ločevanje in dosledno upoštevanje pravil glede kosovnih in nevarnih odpadkov.

Ravno tako velja poudariti na veliko brezbržnost nekaterih prebivalcev in obiskovalcev Brd, ki odpadke odlagajo ob cesti, na parkiriščih in pešpoteh, kar nam zagotovo ne more biti v ponos.

Ti odpadki niso v domeni Komunale, temveč so prepuščeni na milost prostovoljnih čistilnih akcij, kot je bila Škovace wn, ali v skrajnem primeru občinskih služb.

Občina Brda je s sprejeto strategijo trajnostnega turizma izpostavila tudi urejenost in enoten izgled odlagalnih mest za odpadke, kar pa se seveda ne more zgoditi čez noč, bo pa to predstavljalo velik korak naprej pri samem izgledu naše destinacije.

Robert Feri

Skupščina Društva upokojencev Kojsko

Leto prinaša številne aktivnosti, prireditve in učenje

V dvorani na Humu se je na redni letni skupščini društva 25. februarja zbralo 125 članic in članov Društva upokojencev (DU) Kojsko. Med povabljenimi gosti sta bila predsednik Pokrajinske zveze društva upokojencev severne Primorske Zlatko Martin Marušič in podžupanja Občine Brda Teja Jelina. Za prijetnejši začetek je poskrbel Jan Prinčič s harmoniko.

Nadaljevali smo s predstavitvijo spletne strani DU Kojsko, s katero želimo pridobiti pozornost tudi tistih, ki se še niso vključili v naše društvo. Z minuto molka smo počastili spomin na vse tiste naše člane, od katerih smo se poslovili v prejšnjem letu. Podano je bilo poročilo o delu društva in finančno poročilo v letu 2023. Z zanimanjem smo prisluhnili planu društva za leto 2024, ki obsega področje kulturne in druge prireditve, športne aktivnosti, izlete, vsesplošno učenje in ostale aktivnosti. Bili smo vljudno vabljeni, da se v čim večjem številu udeležimo planiranih aktivnosti, ki pa se lahko na željo članov tudi dopolnijo, saj ima vsak od nas določene

spretnosti, znanja, hobije, ki jih lahko deli tudi z drugimi. Skupščina se je zaključila z družabnim srečanjem.

Majda Korenjak
Fotografija: Tanja Markič

Delavnice temeljnih postopkov oživljanja 2024

Z znanjem oživljanja in ravnanja z defibrilatorjem kupujemo čas

V Sloveniji zaradi nenadnega zastoja srca vsak dan umre med 5 in 7 oseb. Vsaka minuta, ki poteče, zmanjša 10 % možnosti preživetja. Okoli 80 % nezgod se zgodi v območju doma. Če dostavimo defibrilator v dveh minutah k ponesrečencu, je lahko verjetnost preživetja 50 % ali več. Ti podatki, ki so javno objavljeni na strani www.ihelp.si, razjasnijo vsak dvom, zakaj je pomembno biti osveščen in več temeljnih postopkov oživljanja (TPO) in ravnanja z defibrilatorjem. Če temu dodamo še oddaljenost posameznih briških vasi od šempetrske bolnišnice, hitro ugotovimo, da je kupovanje časa do prihoda reševalne ekipe bistvenega pomena.

Grajenje mreže defibrilatorjev se je v Brdih pričelo pred dobrim desetletjem na pobudo ženskega odbora SDS, ki se je že takrat poimenoval *Iniciativni odbor za življenje - za AED* in je to ime ohranil še naprej, danes pa mreža s pomočjo številnih dobrodelnih akcij različnih društev, posameznikov in akterjev šteje kar 30 defibrilatorjev. Prvih posredovalcev, če prištejemo še gasilce, imamo kar 25.

»V Občini Brda sedaj razpolagamo z veliko bolj bogato mrežo kot marsikatera druga občina. Zgledovali smo se po Koroški in Kočevju. A že to, da se ob pozivu na intervencijo odzove več prvih posredovalcev, vsak pa zagrabi in na lokacijo prinese še defibrilator, je velik uspeh. Zgodilo se nam je že, da so se na dotični intervenciji znašli tudi štirje defibrilatorji. Sedaj moramo graditi na odzivu terena, da imajo prvi posredovalci in nujna medicinska pomoč podporo tudi v prvi liniji. Ne gre pa zanemariti dejstva, da doslej nikjer v Brdih ni prišlo do zavrnitve prvih posredovalcev,« povedo koordinatorka iniciativnega odbora Teja Jelina ter prva posredovalca Uroš Kobal in Matej Celin. V ta namen je odbor, v katerem je zelo aktiven tudi skrbnik defibrilatorjev Erik Klavora, po lanski uspešni seriji 15 predstavitev TPO letos pozimi organiziral dodatna štiri brezplačna predavanja, dva v dobrovskem gasilskem domu, eno v vaški skupnosti Kožbana in še eno v OŠ Alojza Gradnika Dobrovo. Glede na lansko povpraševanje so ravno te posebej namenili prikazu oživljanja dojenčkov in otrok. »Prav ta je bil odlično obiskan,« pove Teja Jelina in dodaja, da na predavanjih vztrajajo, da se čisto vsak udeleženec preizkusi na lutki.

»Potrebno je razumeti, kako poteka intervencija. Zdravnik, ki je že na poti na lokacijo, po strokovni presoji aktivira še prve posredovalce. Ti se ob prihodu nujne medicinske pomoči (NMP) ne umaknejo, temveč nadaljujejo z oživljanjem, saj ima ekipa reševalcev veliko dela s pripravami potrebnih zadev glede ponesrečenca. Tako je tudi NMP v interesu, da imajo podporo na terenu, saj jim vendarle kupujemo čas in olajšamo delo. Vsi skupaj smo torej ena ekipa. Na intervenciji je izjemno pomembno slediti protokolu, kar sva tudi poudarila na letošnjih prikazih,« pojasnjujeta Kobal in Celin, ki sta v tandemu in doživeto vodila letošnje prikaze. Njuno udejstvovanje na področju prve pomoči ima konkretno kilometrino. Kobal je temu predan že skoraj tri desetletja. Na območju občine Renče-Vogrsko je pomagal postaviti na noge ekipo prve pomoči in postaviti mrežo defibrilatorjev, danes pa je kot prvi posredovalec aktiven v briški občini. Celin, ki ga starši lahko najdemo na pediatričnem oddelku šempetrske bolnišnice, pa je oral ledino v ilirskobistriški občini, ki danes šteje 150 aktivnih prvih posredovalcev.

Za današnji čas ni zanemarljivo niti dejstvo, da v iniciativnem odboru osveščanje prebivalstva o temeljnih postopkih oživljanja opravljajo prostovoljno. V letošnjem letu sicer ni več predvidenih delavnic, gotovo pa ostajajo odprta vrata za morebitne predloge s strani občanov ali društev. Odbor bo letošnje aktivnosti kronal sredi oktobra z že drugo obležitevijo svetovnega dneva oživljanja v Brdih.

Erika Koncut

Fotografiji: Teja Jelina

Poslanska skupina SDS na obisku

Spoznavanje težav v občinah

Severno Primorsko je 11. marca obiskala poslanska skupina SDS. Del skupine s predsednikom stranke Janezom Janšo se je v Tolminu srečal z župani Posočja, Kanala in Brd, ki so gostom predstavili težave pri pridobivanju denarja iz evropske kohezijske sheme 2021–2027, orisali visoke cene gradbenih projektov, opozorili na neupoštevanje geografske raznolikosti pri financiranju občin in poudarili potrebo po decentralizaciji. Upoštevač število prebivalcev so, kot so še opozorili župani, visoki tudi stroški prevoza šolskih otrok in infrastrukturni izdatki za komunalno in ceste. Ti izzivi niso, kot so poudarili, upoštevani v zakonu o financiranju občin.

Župan Občine Brda Franc Mužič je še posebej izpostavil finančne izzive občin brez velikih gospodarskih subjektov in primer visoke podražitve investicije novega vrtca na Dobrovem.

Poslanska skupina SDS je v sklopu srečanja obiskala podjetje TTK v Srpenici, gradbišče Centra za zaščito in reševanje v Kobaridu, v Salonitu Anhovo so jim predstavili tamkajšnjo problematiko, v Brdih pa so obiskali

zadružno Klet Brda. Drugi del poslanske skupine se je srečal z župani v Vipavski dolini.

Fotografija: Kristina Hacin

Destinacija Brda

Destinacija Brda izpostavljena v skupnem projektu LIKE medijskih hiš Delo in Jutranji list

Delo in Hanza Media, vodilni medijski hiši v Sloveniji in na Hrvaškem, sta zadnji dan letošnjega februarja izdali posebno turistično revijo Like Slovenija & Hrvaška, ki na 236 straneh daje celovit vpogled v najboljše, kar sosednji državi ponujata v turizmu.

V tem elitnem izboru je tudi destinacija Brda. Predstavitev revije, katere vsebine bodo objavljene tudi na spletnih straneh www.delo.si in www.jutarnji.hr, se je odvila na Ljubljanskem gradu dan pred izdajo. Dogodka, na katerem sta prisotne med drugim nagovorila Matjaž Han, slovenski minister za gospodarstvo, turizem in šport, ter Nikolina Brnjac, ministrica za turizem in šport Republike Hrvaške, prisostvovala pa minister RS za kohezijo in regionalni razvoj dr. Aleksander Jevšek in direktorica Slovenske turistične organizacije mag. Maja Pak, sta se udeležila tudi župan Občine Brda Franc Mužič in direktorica občinske uprave Anita Manfreda.

E. K.

Fotografija: Delo

»Attemsov« dvorec v Dolnjem Cerovem

Briški dvorec v inventarnem popisu Sigismunda Attemsa

V Dolnjem Cerovem je pod cerkvijo sv. Lenarta do prve svetovne vojne stala mogočna stavba, ki je bila od 18. do 20. stoletja v lasti rodbine Attems. Ni točno dognano, ali je prav na tem mestu stal že v 13. stoletju omenjeni stolpasti dvorec in je bila nova stavba postavljena na njegovem mestu, ali je bila njegova lokacija drugače. V virih se oba kraja pogosto zapisujeta s »Cerovo«, tako da dejansko pogosto ne vemo, ali je mišljeno Gornje ali Dolnje Cerovo.

Vsekakor pa sta tako v Dolnjem kot tudi Gornjem Cerovem leta 1341 omenjena stolpasta dvorca, ki ju je imel v lasti ministerial Goriških grofov Ulrik iz Gorice. To dokazuje obstoj dveh zgradb, vsake v eni vasi. Rodbina Heys von Kienburg je dvorec v Dolnjem Cerovem skupaj z vsem zemljiškim posestvom pridobila po letu 1523. Po mnenju kastelologa Igorja Sapača je nova stavba, ki je bila porušena v prvi svetovni vojni, nastala najbrž že v drugi polovici 16. stoletja. Rodbina Heys von Kienburg je bila pomembna plemiška družina na Goriškem z baronskim naslovom in je imela poleg Dolnjega Cerovega obsežno posest še na območju Jazbin, Vogrskega in Podnanosa. Okoli leta 1700 je posest v Dolnjem Cerovem skupaj z dvorcem pripadla ambiciozni rodbini Attems.

Največ notranje opreme v Dolnjem Cerovem ...

V tem času je hiša v Dolnjem Cerovem veljala za podeželsko t. i. dominikalno hišo, kamor je iz mestne rezidence občasno prihajala rodbina. Pozornost so vzbudili podatki, ki jih prinaša inventarni popis pokojnega grofa Sigismunda Attemsa leta 1758. Sigismund je namreč poleg razkošne mestne rezidence v Gorici imel na podeželju še hiše v Podgori, Ločniku, Krminu, Dolnjem Cerovem in na Jazbinah. Od vseh podeželskih bivališč je bila ob njegovi smrti daleč najrazkošnejša novo zgrajena vila v Podgori, ki je verjetno odvzela primat cerovski.

To potrjuje tudi v Dolnjem Cerovem popisana notranja oprema, saj jo je bilo v primerjavi s preostalimi hišami tu največ. Najpogosteje je v Dolnjem Cerovem bival Sigismundov brat Ludvik, ki je kot vojak v službi cesarja dosegel čin generala. Rudolf Coronini je v svojem spominskem zapisu opisal slavnostno kosilo, ki ga je tu priredil prav Ludvik Attems. Mnenje, da je bil Ludvik lastnik dvorca v Dolnjem Cerovem, gotovo ne drži, saj v inventarju, ki je nastal ob njegovi smrti, ni popisane nobene hiše v Dolnjem Cerovem. Tako lahko z gotovostjo po-

Kompleks dvorca s pripadajočimi stavbami je stal pod cerkvijo sv. Lenarta ob cesti, ki vodi skozi Dolnje Cerovo. Razglednica (izsek) je nastala po prvi svetovni vojni, ko je bila stavba močno poškodovana (fotografija je last Branka Morenčiča iz Nove Gorice).

trdimo, da je bil dvorec pod cerkvijo v 1. polovici 18. stoletja last njegovega brata Sigismunda. Sem je gotovo prihajal tudi Sigismund, saj je štiri leta pred smrtjo kupil lovsko pravico za področje Dolnjega Cerovega in Jazbin. Poleg hišne opreme in orodja sta tu zato popisani tudi dve stari puški. Poseben pomen, ki ga je v povezavi z obrambo območja Brd imelo Cerovo, kažejo v hiši hranjeni štirje majhni bronasti ter velik železen top.

... in to luksuzne

Dominikalna hiša v Dolnjem Cerovem je po vrednosti in opremi prednjačila pred tistimi na Jazbinah, v Krminu in Ločniku. Zabeleženo je, da jo sestavlja sedem prostorov, od katerih so bili trije bivalni. Poleg hiše sta popisana še dva majhna hleva. Opisana oprema prostorov: od z usnjem tapeciranih stolov, polkrožno oblikovanih kabinetnih mizic do grafičnih del, ki so visela na stenah, kaže na - za 18. stoletje - luksuzno opremljene prostore. Prisotnost služinčadi nakazuje postelja z žimnico, blazino in odejo, ki jim je bila namenjena. To pomeni, da so grajski služabniki spali na zanje namenjeni postelji, ki si je niso takrat privoščili niti vsi kmetje.

Hiša je bila postavljena na območju, kjer je imela družina Attems obširna posestva, na katerih je imela nastanjene kolone. Posestva Sigismunda Attemsa so se namreč raztezala od Doberdoba preko okolice Gorice in Krmina pa do južnega dela Goriških brd. Glede na velikost pa vsekakor izstopa Dolnje Cerovo, kjer so imeli Attemsi 332 čampov oziroma približno 121 ha površin ter 12 kolonskih hiš. Druga največja je bila tista v Doberdobi v velikosti 226 čampov oziroma približno 80 ha. Sledile so posesti v Ločniku, Krminu in Podgori, ki so bile večje od 120 čampov (več kot 40 ha).

»Attemsov« dvorec v Dolnjem Cerovem

Grozdje kot najpomembnejša dajatev

V Dolnjem Cerovem in v Podgori je bilo tudi največje število kolonskih hiš. Da je bilo grozdje najpomembnejša dajatev, je vidno tudi v namenu in opremljenosti gospodarskih prostorov hiše v Dolnjem Cerovem. Med njimi se omenjajo žitna kašča, hlev, klet in *folador*. *Folador* je bil prostor, namenjen predelavi grozdja in vretju vina. Imele so ga premožnejše hiše. V kleti je stalo 28 kvinčev belega vina po ceni 3 goldinarjev in 30 krajcarjev, ki so ga hranili v 15 hrastovih sodih z železnimi obroči ter v 10 majhnih starih sodih. Tu so popisali še dva lesena kvinča, pet bednjev ter semplo, ki so bili postavljeni na velikih hrastovih ter navadnih tramovih –

tajah. Popis kolonskih hiš navaja tudi njihove najemnike. To so bili Jakob Rezjan, Gašper Furlan, »kolon Furlan«, Valentin Markič, Matija Prinčič, Luka Colja, »kolon Dorgolos«, Valentin Simčič, Janez Keber in Tomaž Jakin, Andrej Jakončič, Valentin Jakončič ter Mihael Simčič. Popisi kolonov so eden redkih virov, ki nam osvetljuje imena in priimke prebivalcev Dolnjega Cerovega brez lastne zemlje, saj jih v uradnih evidencah ne srečamo. Pojavljajo se le v krstnih, poročnih in mrliških evidencah, ki so jih vodili duhovniki. Številni arhivi pa so bili med prvo svetovno vojno uničeni in tako so nam take navedbe še bolj dragocene.

dr. Tanja Gomiršek, Goriški muzej

Društvo upokojencev Dobrovo

Veselo druženje

Znano je, da se upokojenci radi družimo in poveseimo. Letošnje prednovoletno srečanje Društva upokojencev (DU) Dobrovo je bilo 3. decembra 2023 v prostorih Kleti Brda na Dobrovem.

Uvodoma nas je naša predsednica Vesna Filej vse prav lepo pozdravila in zaželela prijetno druženje. Na kratko je tudi opisala letošnje aktivnosti društva, ki jih ni bilo malo. Izpeljali smo več enodnevni in tudi petdnevni izlet ter bili aktivni na raznih področjih, ki jih društvo podpira. Lepo so zaživeli tudi naši planinski pohodi. V lanskem letu pa smo izpeljali še uspešno obeležje 50-letnice delovanja DU Dobrovo.

Prednovoletno druženje zahteva kar nekaj organizacije, a je s pomočjo Restavracije Zvezda in ob odličnih vinih Kleti Brda res odlično uspelo. Letos je bilo še posebej zabavno, saj sta s skečem o obisku Božička Lilijana in Gabrijela uspeli ani-

mirati vse prisotne. Da smo se lepo razmigali na plesišču, pa je z izbiro glasbe poskrbel naš hišni DJ Rado.

Mariza Prinčič

Upokojila se je uslužbenka v Krajevnem uradu Dobrovo Breda Berlot

Ni konec, je le prehod in nov začetek

Delo na upravni enoti je 23. februarja zaključila Breda Berlot, ki bo odslej uživala upokojenski staž. Župan Franc Mužič in direktorica občinske uprave Anita Manfreda sta se ji ob tej priložnosti prisrčno zahvalila za odlično sodelovanje ter ji zaželela vse dobro ob »novem začetku«, kot je nekoč dejal Albert Einstein: *»Kar se ti zdi končno, je le začetek. Kar se ti zdi začetek, je le nadaljevanje. In kar se ti zdi konec, je le prehod.«*

Gospo Berlot bo nadomestila Sabina Jakopič, s katero sta se župan in direktorica občinske uprave že spoznala.

E. K.

Fotografija: Anita Manfreda

Mineva 30 let od začetka organizirane pomoči za učence s posebnimi potrebami

Osnovna šola Kozara Nova Gorica je bila ustanovljena za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami. Zavod v okviru javne službe izvaja prilagojeni program devetletne osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom, posebni program vzgoje in izobraževanja in prilagojeni program za predšolske otroke s posebnimi potrebami.

V okviru službe za izvajanje dodatne strokovne pomoči organiziramo in izvajamo dodatno strokovno pomoč na naši šoli in drugih vzgojno-izobraževalnih zavodih na širšem goriškem območju. Strokovne delavke OŠ Kozara Nova Gorica v okviru službe za izvajanje dodatne strokovne pomoči izvajajo dodatno strokovno pomoč na 13 osnovnih šolah s podružnicami, v treh samostojnih vrtcih in petih vrtcih pri osnovnih šolah. Pri svojem delu nudijo pomoč in podporo okoli 400 učencem in otrokom v osnovnih šolah in vrtcih, njihovim staršem ter strokovnim delavcem, ki delajo z njimi.

Dodatno strokovno pomoč izvaja 30 strokovnih delavk

V letu 2024 obeležujemo 30 let od začetka organizirane pomoči za učence s posebnimi potrebami na Goriškem, ki se šolajo v rednih programih osnovne šole. Iz skromnih začetkov, ko je ena specialna in rehabilitacijska pedagoginja nudila pomoč učencem s posebnimi potrebami na dveh šolah, se je v teh letih razvila služba za izvajanje dodatne strokovne pomoči, v kateri deluje 30 strokovnih delavk. V službi delujejo strokovne delavke z različnih strokovnih področij.

Dodatna strokovna pomoč je namenjena predšolskim otrokom ter učenkam in učencem, ki imajo odločbo o usmeritvi in so v rednem vrtcu ali šoli vključeni v vzgojno-izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo. Pomoč je namenjena otrokom s posebnimi potrebami (PP) z namenom odpravljanja, korekcije in kompenzacije otrokovih ovir oziroma motenj ter osvajanja tehnik, strategij, veščin in načinov za premagovanje primanjkljajev. PP zajemajo širok spekter otrok: slepe in slabovidne, gluhe in naglušne, govorno-jezikovne motnje (GJM), primanjkljaje na posameznih področjih učenja (PPPU), dolgotrajno bolne, čustvene in vedenjske motnje

(ČVM), motnje avtističnega spektra. Z odločbo o usmeritvi otrok pridobi pravico do največ petih ur pomoči. Praviloma se izvaja v času rednega pouka, individualno ali v skupini izven razreda ali v razredu. Vrsta strokovne pomoči je določena z odločbo o usmeritvi. Izvajalci dodatne strokovne pomoči (DSP) so specialni pedagog, psiholog, pedagog, socialni pedagog, logoped, surdopedagog ter inkluzivni pedagog. Poleg DSP lahko učencem nudijo pomoč tudi učitelji v okviru individualne učne pomoči.

Z znanjem in pripomočki do uspeha

Izvajalci DSP opravljajo številne naloge. V prvi vrsti izvajajo DSP po odločbi o usmeritvi za posameznega otroka, koordinirajo in vodijo postopek usmerjanja, pripravijo individualiziran program, pomagajo učiteljem pri prepoznavanju in odkrivanju otrok, ki potrebujejo različne oblike pomoči, sodelujejo s strokovnimi delavci šole in jim svetujejo pri izbiri ustreznih oblik pomoči in prilagoditev za učenca.

Pri svojem delu potrebujejo široko strokovno znanje, ki ga zagotavljajo s kontinuiranim strokovnim izobraževanjem, in številne prilagojene učne pripomočke, česar z lastnimi sredstvi ne moremo zagotoviti v takšnem obsegu, kot izkazujejo potrebe. Z dogodki želimo povečati prepoznavnost službe za izvajanje DSP in njenega pomena za otroke s posebnimi potrebami ter strokovne delavce, ki z njimi delajo. Število otrok s posebnimi potrebami narašča, število usposobljenih delavcev za delo z njimi pa pogosto ne sledi temu trendu. Zaradi tega želimo pri mladih povečati prepoznavnost poklicev, ki se ukvarjajo z otroki s posebnimi potrebami in jih navdušiti za usmeritev v te poklice.

Ob dnevu šole, 20. marca, smo organizirali predstavitev službe za izvajanje dodatne strokovne pomoči in ogled matične šole za zaposlene na Centru za duševno zdravje otrok in mladostnikov, Zavodu RS za šolstvo, OE Nova Gorica ter svetovalne delavce šol, na katerih delujemo. V kasnejših mesecih pa načrtujemo tudi druge dogodke, s katerimi bi službo predstavili širši javnosti.

Lara Valentinčič

Vrhovlje pri Kožbani: Društvo reševalnih psov in pasja šola DonLord

Specializirani za pomoč pri iskanju in reševanju ljudi v različnih okoliščinah

V Brdih že tretje leto deluje Društvo Enota reševalnih psov Severna Primorska, ki se lahko pohvali s 13-člansko ekipo izkušenih vodnikov psov, usposobljenih za iskanje in reševanje pogrešanih oseb. Ob tem z obiski v vrtcih, šolah in na prireditvah poskrbijo za informiranje o njihovem delovanju in pravilnem odnosu do psa, v pasji šoli DonLord pa poskrbijo za socializacijo pasjih mladičev in šolanje psov.

Društvo Enota reševalnih psov Severna Primorska (Društvo ERPSP) je bilo ustanovljeno leta 2021 v Brdih, člani pa prihajajo iz več severnoprimeških občin. »Vsi smo prostovoljci, ki v usposabljanje nas samih in psov vlagamo veliko truda ter prostega časa,« pove predsednica društva Sabina Zelinšček. Vodniki in psi se usposabljujejo za izvajanje iskanja pogrešanih oseb izpod ruševin, v naravi ter zasutih v snežnih plazovih. Poleg usposabljanja se aktivno udeležujejo raznih vaj, preizkušenj ter izobraževanj tako doma kot v tujini in aktivno sodelujejo pri iskalnih akcijah.

Izkušeni in usposobljeni člani

Društvo ima trenutno 13 aktivnih članov z večletnimi izkušnjami na področju iskanja in reševanja pogrešanih oseb. »Med člani imamo mednarodno sodnico in inštruktorico za delo reševalnih psov ter odgovorno osebo za izobraževanje in sodnike v mednarodni organizaciji reševalnih psov (IRO), vodjo regijske Skupine za iskanje pogrešanih skupine 5 ter namestnika, pet inštruktorjev Kinološke zveze Slovenije (KZS) za osnovno šolanje psov, člane HRI Mestne občine Nova Gorica, inštruktorja Gorske reševalne zveze Slovenije (GRZS) in člana Gorske reševalne službe (GRS) Bovec, veterinarico, prostovoljnega gasilca ter licencirano prvo posredovalko,« našteje predsednica društva.

Vedno aktivni, ne glede na vreme in letni čas

Člani društva so aktivni vse leto, ne glede na vremenske razmere. Enkrat do dvakrat na teden na različnih lokacijah organizirajo treninge. »Osredotočamo se na

Društvo ERPSP sestavlja ekipa izkušenih vodnikov psov, usposobljenih za iskanje in reševanje pogrešanih oseb.

učenje in izpopolnjevanje vaj iz poslušnosti in iskanja, ki sta ključni za delo v različnih situacijah. Šolanje psa reševalca je dolgotrajen proces, ki običajno traja od dve do tri leta. Reševalni psi so specializirani za pomoč pri iskanju in reševanju ljudi v različnih okoliščinah. Pri tem je ključno, da psi in vodniki tvorijo tim, kjer je pomembno sodelovanje in medsebojno zaupanje. Vodniki morajo izkazovati poseben občutek za psa ter biti sposobni zagotavljati usmerjanje in podporo, medtem ko morajo psi izkazovati karakterno stabilnost, vztrajnost, voljo do sodelovanja in poslušnost,« še pojasni.

Njihovo delo vpliva na celotno skupnost, kjer živijo in delujejo

Usposobljenost reševalnih parov se preverja na večstopenjskih izpitih, ki zajemajo različne discipline. Ti izpiti so ključni za pripravljenost na resnične intervencije. Poleg tega v okviru Enote reševalnih psov Slovenije (ERPS) vsako leto organizirajo tudi teoretična in praktična predavanja ter izpite za nove vodnike - pripravnike.

»Člani se z veseljem spopadamo z izzivi, ki nam jih

Tečaji pasje šole DonLord potekajo tudi na poligonu v Vrhovljah pri Kožbani (na fotografiji inštruktorica Sabina Zelinšček).

Vrhovlje pri Kožbani: Društvo reševalnih psov in pasja šola DonLord

prinaša vsak nov dan, saj verjamemo, da lahko s skupnimi močmi prispevamo k varnosti ter pomagamo tistim, ki potrebujejo našo pomoč. Prepričani smo, da naše delo ne vpliva le na nas same, ampak tudi na celotno skupnost, kjer živimo in delujemo,« sklene Sabina Zelinšček in doda, da imajo društvena poligona v Vrhovljah pri Kožbani v Brdih ter v Bečju pri Kobaridu.

Pasja šola - za trden odnos med lastnikom in psom

Pasja šola DonLord že tri leta deluje v okviru Društva Enota reševalnih psov Severna Primorska. »Naši inštruktorji se predano posvečajo celostni pripravi lastnikov psov in drugih družinskih članov ali vodnikov psov na življenje s svojimi štirinožnimi prijatelji. Tečaji so zasnovani tako, da pokrijejo različne vidike pasjega življenja, od osnovne poslušnosti do specializiranih veščin, pri čemer poseben poudarek namenjamo gradnji trdnega odnosa med lastnikom in psom,« o pasji šoli pove predsednica. Poleg treh stopenj socializacije mladičev ponujajo tudi šolanje (odraslih) psov po programu A in B-BH, tečaje trikov ter individualne ure. V okviru šole prirejajo tudi tabore, na katerih se lahko vodniki s svojimi psi poizkusijo v različnih pasjih disciplinah (agility, rally obedience ...). Tečaje organizirajo v Brdih, Kobaridu in Tolminu.

Odgovorno ravnanje lastnikov psov je ključno

Glede na veliko število spušenih psov po Brdih in njihovih ugrizov ljudi in psov smo za mnenje o pravilni vzgoji in življenju psa v urbanem okolju vprašali kar Sa-

Potopis v Vrhovljah

O otokih večne pomladi

Januarja smo organizirali prvi dogodek v letu 2024: potopis o Kanarskih otokih, otokih večne pomladi. Svetlana Shantalova-Bucik nam je povedala o njihovi legi, zgodovini, kulinariki in načinu življenja. Od čudovitih plaž in idiličnih mest do vulkana Teide, ki je viden s celotnega otoka. Svetlanina prijateljica živi na Tenerifih, tako da smo izvedeli tudi veliko o vsakodnevnem življenju na Tenerifih. Na Tenerife se je februarja preselila tudi Svetlana s partnerjem. Želimo jima vse dobro in se ji zahvaljujemo za čudovite potopise.

Na treningih se osredotočajo na učenje in izpopolnjevanje vaj iz poslušnosti in iskanja (na fotografiji vodnik Davorin Bastjančič in psica Aba ter mednarodna sodnica in inštruktorica Jerneja Ternovec).

bino Zelinšček, vodnico reševalnega psa in inštruktorico osnovne vrste pri Kinološki zvezi Slovenije.

»Kot inštruktorica pasje šole DonLord v Brdih bi želela poudariti, kako pomembno je odgovorno ravnanje lastnikov psov v našem vsakdanjem okolju. Opuščanje nadzora nad psi lahko privede do neprijetnih situacij, vključno z ugrizi, zato je bistveno, da so psi vedno pod nadzorom. Ko so psi na povodcu, lastniki prevzema-jo odgovornost za njihovo vedenje, kar izraža tudi spoštovanje do drugih ljudi in živali v naši skupnosti. Prav tako pa je pomembno, da se psi lahko prosto gibljejo, vendar le na območjih, kjer je to dovoljeno.« Ob tem pa ne smemo spregledati, kako lepi so lahko trenutki, ki jih delimo s svojimi kosmatinci. S svojo brez-pogojno ljubeznijo in zvestobo nas spremljajo pri vsakodnevnih opravilih in prinašajo veliko veselja. »Zato spodbujam vse lastnike psov, da se aktivno vključijo v vzgojo svojih ljubljencev, saj so oni tisti, ki morajo poskrbeti, da imajo nad svojimi psi vedno nadzor in jim določijo jasna pravila obnašanja. S tem bomo vsi skupaj prispevali k večji varnosti in dobremu počutju vseh prebivalcev in obiskovalcev naše čudovite pokrajine ter se izognili morebitnim nevšečnostim,« sklene.

Ana Cukijati
Fotografije: Dejan Šuc

Donacija ekipe šolskega vrta za šolski sklad

S prodajo zelišč zbrali 200 evrov

Člani šolskega vrta se zahvaljujemo vsem, ki ste v predprazničnem času z nakupom zelišč prispevali v šolski sklad. Z vašo pomočjo smo zbrali 200 evrov. Hvala.

Ekipa šolskega vrta

Slovesnost ob obletnicah

Veterani vojne za Slovenijo obeležili okrogla jubileja

V Vili Vipolže se je 17. novembra 2023 odvijala osrednja slovesnost veteranskih organizacij vojne za Slovenijo ter severne in južne Primorske. Krepko preko dvesto udeležencev je obeležilo 55. obletnico ustanovitve Teritorialne obrambe Republike Slovenije leta 1968 in 30. obletnico ustanovitve Zveze veteranov vojne za Slovenijo leta 1993. Slovesnost se je odvijala v prijetnem ambientu osrednje dvorane vile. Poleg številnih veterank in veteranov so se je udeležili tudi nekdanji predsednik Republike Slovenije Milan Kučan, načelnik generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo Ladislav Lipič, predstavniki Zveze policijskih veteranskih društev Sever, vojni poveljniki pokrajinskih in območnih štabov za teritorialno obrambo in drugi gostje. Slovesnost sta organizirala Pokrajinska odbora ZVVS severne in južne Primorske, priprave in prireditve pa je izvedlo domače

združenje OZVVS Brda s predsednikom Jožetom Abramičem na čelu. Slovesnost so ovekovečili praporščaki veteranskih in domoljubnih združenj. Predsednik OZVVS Brda Jože Abramič je v imenu organizatorjev nagovoril udeležence in orisal pomen slovesnosti ob jubileju teritorialne obrambe in Zveze veteranov vojne za Slovenijo. V imenu Občine Brda pa je vse prisotne nagovorila podžupanja Teja Jelina. Slavnosti govornik je bil načelnik generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš, ki je v svojem govoru preletel prehojeno pot teritorialne obrambe od njene ustanovitve do preimeno- vanja v Slovensko vojsko. Poseben poudarek je podal na obdobje osamosvajanja in delovanja Manevske strukture narodne zaščite (MSNZ) ter na enotnost in hrabrost Slovencev v vojnih dogodkih leta 1991. Vsem nekdanjim pripadnikom teritorialne obrambe in veteranom vojne za Slovenijo je izrekel zahvalo za doprinos, ki so ga dali pri pripravah in obrambi samostojne Republike Slovenije. Da pa je bil dogodek še bolj slovesen, so poskrbeli povezovalka programa Martina Arčon in nastopajoči v kulturnem programu: primorski kantavtor Rudi Bučar, Pihalni orkester Brda, Nonet Brda, Moški pevski zbor Ludvik Zorzut in dijaki Gimnazije Nova Gorica pod mentorstvom Andrejke Markočič Šušmelj. Za video projekcijo fotografij teritorialne obrambe na Primorskem sta poskrbela Vito Berginc in Mitja Močnik. Po uradnem delu je sledila še pogostitev ter druženje udeležencev slovesnosti z obujanjem spominov iz obdobja teritorialne obrambe in osamosvojitvene vojne za Slovenijo.

Besedilo in fotografija: Mitja Močnik

Letni izlet

Briški veterani obiskali Dolenjsko

Tudi letos so se članice in člani Območnega združenja veterancev vojne za Slovenijo (OZVVS) Brda skupaj s partnerji in partnerkami odpravili na vsakoletni tradicionalni izlet. Letos je skoraj petdeset udeležencev obiskalo sorodna združenja na Dolenjskem. Najprej so si ogledali kraj spopada pripadnikov teritorialne obrambe Dolenjske z motorizirano kolono JLA na Medvedjeku. Major v. p. Janez Bobnar in veterani OZVVS Trebnje, udeleženci spopada, so predstavili vojne dogodke na območju Medvedjeka in v širši okolici. Bobnar je podrobno opisal spopad na Medvedjaku 27. in 28. junija leta 1991 in se na koncu zahvalil za obisk briških veteranov. V vojašnici Franca Uršiča v Novem mestu je polkovnik v. p. Vasilij Maraž predstavil muzejsko zbirko vojnih dogodkov na Dolenjskem v letu 1991, ki so jo veterani Dolenjske postavili v sodelovanju z Vojaškim muzejem Slovenske vojske. Muzejska zbirka slikovito prikazuje delovanje teritorialne obrambe od leta 1968 vse do osamosvojitvenih dogodkov in je vredna ogleda.

Po ogledu je veterane na lokaciji barikade Poganci pri Novem mestu, kjer je leta 1991 padel prvi strel v vojni za Slovenijo, sprejel predsednik OZVVS Dolenjske polkovnik v. p. Anton Klobčaver. Zelo podrobno je predstavil takratno dogajanje na Pogancih in tudi tu se je odprla debata o takratnih dogodkih, na katere ne smemo pozabiti in moramo ohranjati spomin in

opomin na dneve, ko smo si Slovenci po dolgih stoletjih pod tujimi jarmi z orožjem v roki izbojevali samostojno Republiko Slovenijo, sen naši dedov in očetov. Po končanih ogledih in predstavitev nas je pot vodila v gostilno Špolar v vasi Marof pri Mirni Peči. Po odličnem kosilu in seveda domači dolenjski kapljici so briški veterani izlet zaključili v večernih urah s povratkom na Dobrovo. Predsednik OZVVS Brda Jože Abramič se je zahvalil za številčno udeležbo na izletu in prijetno vzdušje vseh udeležencev izleta.

Besedilo in fotografija: Mitja Močnik (OZVVS Brda)

Balinarski klub Goriška brda

Zmagovalci zimske lige Nova Gorica

Balinarski klub Goriška brda je tudi letos igral v zimski ligi, ki je potekala od novembra 2023 do februarja 2024 v novogoriški balinarski dvorani. Tekmovalo je osem ekip z goriškega in ajdovskega območja. Naša ekipa je na koncu prepričljivo osvojila prvo mesto, drugo ekipa Nanosa, tretja je bila Gorica. Igranje v tej ligi je za briško ekipo zelo pomembno, saj tako ohranjamo tekmovalni ritem tudi v mrtvi sezoni, ko ni državnih tekmovanj. Nova sezona državnih tekmovanj se bo s pokalnimi tekmami začela aprila, prvenstvo v drugi ligi pa začnemo 20. aprila v Vipolžah s tekmo proti Košani.

Zvezdan Prinčič

Lovska družina Sabotin Na voljo so sredstva proti divjadi

Lastniki kmetijskih in gozdnih kultur, ki imajo parcele znotraj mejà lovške družine Sabotin, lahko zaprosijo za pridobitev preprečevalno-odganjalnih sredstev proti divjadi pri upravljalcu lovišča.

Za več informacij pišite na e-naslov: ldsabotin@gmail.com.

V primeru škode po divjadi oškodovanec v zakonsko določenem času pošlje **priporočeno pisno prijavo** na sledeči naslov:

Lovska družina Sabotin
Podsabotin 1/a, 5211 Kojsko

Hum

Glasba in ples na mednarodni praznik žensk

Dvorana na Humu je 10. marca pokala po šivih. Na praznovanju v počastitev mednarodnega praznika žensk se je zbralo veliko število vaščanov. Prireditve so pripravile vaške skupnosti Kojsko, Hum in Cerovo ter Društvo upokojencev (DU) Kojsko.

Na dogodku, ki ga je povezoval Dominik Rusjan, so sodelovali učenci Podružnične šole Kojsko pod mentorstvom Mateje Čendak in Kaje Kavčič, plesalci kluba Lospravilos pod mentorstvom Anje Pertovt, Mešani pevski zbor Srečko Kumar pod

vodstvom Aleksandra Sluge in harmonikar Jan Prinčič. Obiskovalce je nagovorila predsednica DU Kojsko Majda Korenjak in podžupanja Občine Brda Teja Jelina.

Praznovanje smo zaključili s pogostitvijo, ki se je nadaljevalo v prijeten klepet med vaščani, sosedi, prijatelji in znanci.

Majda Korenjak

Dan žena v Brdih

Večer smeha do solz

Letošnji 8. marec je bil v Goriških brdih kar živahen. Vse Brike, pa tudi Brici, so imeli na prvi petek v marcu možnost obiskati premierno stand-up komedijo Za dan žena, ki jo je organiziralo Mladinsko društvo Hum. Za nasmeške do ušes so poskrbeli znani in majn znani komiki z vseh koncev Slovenije. Oder je ogrel Aljaž Poredoš, mlad nadobudni Štajerc, ki ga odlikuje začinjen črn humor. Za močne, hitre in nepredvidljive, kot se v svetu komedije v žargonu reče »punch-line«, sta poskrbela tudi Jan David Kljenak ter David Gorinšek. Zvezda večera pa je bil mnogim poznan Marko Žerjal, stand-up komik iz Kopra. S svojim pronicljivim, črnim in analitičnim humorjem ni prizanašal nikomur in požel velik aplavz.

Paviljon Gradu Dobrovo je tisti večer izžareval samo dobro, pozitivno energijo, ki se bo, upajmo, k nam prav kmalu vrnila. Mogoče s prvim briškim »roastom«? Pustimo se presenetiti.

Dominik Rusjan
Fotografija: Marjan Feri

Podružnična šola Kojsko

Pustno rajanje

Na Podružnični šoli Kojsko je zadišalo po pustnih dobrotah in razigranosti, saj smo imeli pustno rajanje. Učenci so na ta poseben dan v šolo prišli našemljeni v raznolike in izvirne kostume.

Najprej smo se zbrali v telovadnici, kjer so učenci predstavili svoje maske. Nato smo se odpravili na igrišče Rio, kjer so se nam pridružili tudi otroci vrtca Kojsko. Pod mentorstvom učiteljice Lare Kodrič smo zaplesali ob pustni otroški glasbi.

Vinograd in trta v briškem narečju

Na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU in Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici se jezikoslovci ukvarjamo tudi s slovaropisjem. Med drugim počasi nastaja briški vinogradniško-vinarski slovar.

Za Brice je vedno aktualna tema zdrs brežine. Ob deževju nas je zato strah, kot pravi trio Srebroy, *de si na usuje kaka griva*. Če je torej v Medani, Mirniku, Bregu pri Golem Brdu, Neblem in Vipolžah brežina *griva*, je v Snežatnem, Gornjem Cerovem in Višnjeviku *griba*. S trtami je delo čez celo leto. V Vipolžah, Medani in Višnjeviku jih pozimi *podrezujejo*, v Neblem jih *podreza-vejo*, v Snežatnem in Gornjem Cerovem pa *obrezavejo/obrezujejo*. Ko je to delo zaključeno, se gre *trte/venike vazet*, v Višnjeviku in Snežatnem se *važe trt*. V Neblem jih tudi *kaučajo* (← furl. *cuinčâ* 'popraviti, polepšati'). Posebej smo Brici zaskrbljeni, če se splazi *griv/ba* v *vinji* (← furl. *vigne* 'vinograd') ali *vinjali* (← furl. *vignâl* 'vinograd'), kot to poznajo v zahodnih in južnih Brdih (v Bregu ji pravijo *vinjou*), in *vinogradu*, kot pravijo v Gornjem Cerovem in Snežatnem, kjer niso v neposrednem stiku s Furlani.

V novi rubriki z naslovom *Besede naše briške* bom tako predstavljala besedišče tega obširnega pomenskega polja, ki mi ga posredujejo informatorke in informatorji iz posameznih vasi, za kar se jim najlepše zahvaljujem.

Vsi pa za *vinograd/vinjo/vinjau* poznamo splošno poimenovanje *brajda*, ki smo ga prek furlanščine prevzeli od nekoč v Furlaniji sosedskih Langobardov (langob. *braida* 'posestvo'). Posebej je za splazitev nevarna *novina*, kot jo poznamo povsod po Brdih, ali *noval* (← furl. *novâl* 'zemljišče pridobljeno s krčenjem gozda ali pašnika'), kar je spet značilno le za zahodna Brda. Še eno spomladansko opravilo je v Brdih pomembno, in sicer pregledovanje, ali so koli (tj. oporniki) za trto še dobri. Tem v Brdih na splošno rečemo *kauci/kouci*, v Mirniku *pali* (← furl. *pâl* 'kol'), v Višnjeviku in Gornjem Cerovem tudi *rakle* (← furl. *racli* 'prekla'). Za glavni oporni kol pa prevladuje poimenovanje *štoc* (morda povezano s furl. *stoz* 'udarec, sunek'), v Medani in Vipolžah tudi *pal*, v Snežatnem in Gornjem Cerovem pa *pilot* (← iz franc. *pilot*).

	Mirnik	Breg pri Golem Brdu	Neblo	Višnjevik	Medana	Vipolže	Gornje Cerovo	Snežatno
trta	<i>venika</i>	<i>venika</i>	<i>trta</i>	<i>trta</i>	<i>trta</i>	<i>trta</i>	<i>trta</i>	<i>trta</i>
vinograd	<i>vinjau</i>	<i>vinjou</i>	<i>vinjau</i>	<i>vənjau</i>	<i>vinja, vinjau, brajda</i>	<i>vinja</i>	<i>vənuəγrət</i>	<i>brajda</i>
mlad vinograd	<i>novina</i>	<i>novina</i>	<i>novina, noval</i>	<i>novina, noval</i>	<i>novina</i>	<i>novina, vinja mlada</i>	<i>novina</i>	<i>novina</i>
brežina	<i>γriva</i>	<i>γriva</i>	<i>γriva</i>	<i>γriba</i>	<i>γriva</i>	<i>γriva</i>	<i>γriba</i>	<i>γriba</i>
glavni oporni kol	<i>štoc</i>	<i>štoc</i>	<i>štoc</i>	<i>štoc</i>	<i>pal, štoc</i>	<i>pal</i>	<i>pilot</i>	<i>pilot</i>
kol opornik za trto	<i>pal</i>	<i>kouc</i>	<i>kauc</i>	<i>rakla 'debelejši kol', kauc</i>	<i>kauc</i>	<i>kauc</i>	<i>kouc, rakla 'tanjši kol'</i>	<i>kauc</i>
obrezovati trte	<i>podrezuvət</i>	<i>podrezuvət</i>	<i>podrezavət</i>	<i>podrezuvət</i>	<i>podrezuvət</i>	<i>podrezuvət</i>	<i>obrezavət</i>	<i>obrezuvət</i>
vezati trte	<i>vazət venik</i>	<i>vazət</i>	<i>vazət, kaučat</i>	<i>vazət trt</i>	<i>vazət</i>	<i>vazət</i>	<i>vazət</i>	<i>vazət trt</i>

Besede naše briške

Vabljeni k vpisu v študijske programe Fakultete za humanistiko:

- dodiplomski študijski program Kulturna zgodovina,
- dodiplomski študijski program Slovenistika,
- magistrski študijski program Humanistični študiji:
  - zgodovine in kulture čezmejnih prostorov,
  - literarne vede,
  - jezikoslovje,
- magistrski študij Migracije in medkulturni odnosi (Erasmus).

Danila Zuljan Kumar

Šestošolci na Krvavcu

Vragolije na belih strminah

Šestošolci smo se 5. februarja odpravili v zimsko šolo v naravi na Krvavec, kjer smo cel teden urili smučarske veščine. Zapisali smo nekaj utrinkov:

»Prvič sem šel smučat. Nekajkrat sem padel, ampak za prvi dan mi je bilo super. Komaj čakam na naslednje dni.« TK

»Dan je bil res super, saj obožujem smučanje, učitelji pa res lepo skrbijo za nas. Vsi so zelo prijazni, vendar je smučanje težek šport. Se pa res lahko zabavaš. Hrana je zelo dobra, a najpomembnejši del šole v naravi so prijatelji, ker se z njimi lahko družiš in se zabavaš.« AK

»Danes mi je bilo zelo všeč. Zjutraj smo se odpravili smučat, kar izmučili smo se, a je bilo vredno. Po kosilu smo se družili s prijatelji. Zvečer smo imeli učno uro o jelkah in drevesih, pa še o snegu.« NM

»Danes smo smučali in se peljali s krogci ter se spustili v globino. Proti večeru smo imeli kratko proslavo za dan Franceta Prešerna. Po večerji smo igrali nagradni kviz. Ta dan mi je bil zelo všeč.« MK

»Danes smo šli smučat. Z učiteljem smo delali vaje za široki hodnik. To je tehnika smučanja. Po kosilu smo zunaj naredili veliko skakalnico. Ker je bil naslednji dan praznik kulture, smo po učenju uprizorili mini proslavo. Bilo je lepo.« ZB

»Smučanje je tako dobro! Upam, da osvojim naziv smučar ali dober smučar. Pred nami je še zadnja noč. Komaj čakam, da se vrnem domov, a tu mi je zelo všeč, še posebej zaradi prijateljic.« GD

»Danes mi je bilo posebej všeč, ko smo smučali z vrha hriba in malicali. V enem tednu sem se naučil veliko stvari. Naredil sem tudi lep izdelek iz lesa.« NP

Zadnji dan nam jo je zagodlo vreme. Zbudili smo se v deževno in vetrovno jutro. Ker smučanje ni bilo mogoče, smo si čas do odhoda krajšali z družabnimi igrami. Po kosilu smo se odpeljali proti domu in v zgodnjih popoldanskih urah prispeli v Brda.

Za nami je zanimiv in uspešen teden, saj smo vsi napredovali v smučanju, izvedeli veliko novega ter razvijali in utrjevali prijateljske vezi.

Intervju z Renatom Miklavčičem

Pustovanju je aktivno predan že 70 let

Najverjetneje na zahodnem delu Brd ni junaka, ki ne bi poznal Renata Miklavčiča. Prijazen, simpatičen in zelo razgledan 86-letni možaka, doma na najvišjem delu vasice Hlevnik, s skrbno pripravljeno pustno masko, stkano z veliko mero zdrave ironije, vezane na aktualna dogajanja v svetu, že 70 let skoraj ne manjka v ekipi nebelskih pustarjev. Obiskali smo ga konec februarja, ko si je že nekoliko oddahnil od letošnjega pustnega rajanja. Pustovanju je aktivno predan sedem desetletij, a »odpovedi« še ne misli dati.

Ste nepogrešljivi kot maskota nebelskega pusta. Kaj vas dejansko žene naprej? Zakaj vam je pust tako všeč, da ste od leta 1954 tako aktivno vključeni vanj?

Žene me želja po ohranitvi tradicije, pa tudi družba. Nekateri vmes odnehajo, ampak redki. Vsakemu je težko zapustiti skupino. V tovariškem stanju si prizadevamo, da se priredi pustovanje. To nas veže. Tako je pri meni teklo iz leta v leto.

Ste kdaj izpustili kakšno leto?

Se je že zgodilo zaradi različnih razlogov – ali nismo dobili godca ali je bila kakšna kriza.

Kaj pa vi osebno, se vam je zgodilo, da se niste mogli udeležiti?

Manjkal sem dve leti, ker sem opravljal vojaški rok. Sicer pa sem bil vedno zraven. Enkrat sem manjkal, a le en del dneva. Zjutraj, ko se je tukaj pri meni nabrala klapa, sem imel težave z želodcem. Ko so bolečine popoldne popustile, sem jih ujel na Brdicah pri Neblem. Odsoten sem bil le pol dneva.

Ne razmišljate pa še, da bi se upokojili kot pustar?

Ne vem. Samo v primeru, da me vržejo iz ekipe. Zakaj bi sedaj odstopil? Do konca grem. Tudi moj oče je vztrajal do zadnjega.

Kakšen je bil pust, ko ste začeli?

Bilo je drugače. Nismo zbirali, kaj bo skupinska tema, kot to počnemo sedaj. Izhajali smo iz nekega izročila. V pustni klapki nas je bilo od dvanajst do petnajst. Bili so trije pari »tis-

tih lepih«, smo jim rekli. Maske smo izdelovali z materiali, ki so nam prišli pod roke. Pri lepih maškarah se je uporabljalo najlonke, tako da se je oprijelo obraza. To smo našminkali. Glede na udeležene v posameznem letu so bili trije ali štirje »grdi pusti«, podobno kot so kurenti. Bili so v kožuhih, ki smo jih imeli. Zajčjega, ovčjega. Oblekli so se tako in strašili. Tudi kakšne rogove se je našlo in prišlo. Obvezna je bila *pustica*. To je bil moški, oblečen v žensko, ki se je v hišah pretvarjal, kot da dela, nekaj briše. Oblečen je bil kot stara ženska z ruto na glavi. No, kot otrok sem spomnim, da so naglavno masko izdelovali iz *pinjate* (aluminijaste posode za mleko, op. a.). Bili so pravi mojstri, saj je maska zgedala kot kupljena. To so obložili z blagom in jo našminkali. Bile so vse sorte oblik obrazov.

Kakšen pa je bil vaš prvi pust?

Prvo leto, ko sem se ga udeležil, smo šli po poti Hlevnik, Slavče, Gradno, Kozarno, Šlovrenc, potem smo prišli k »Lunju« v hrib. Tistega leta je bilo vse zasneženo. Od tam (Šlovrenca, op. a.) proti Hruševlju je še vedno ta ozara, cesta, po kateri smo se spustili. Zaradi snega se ni nič videlo, kje stopamo. Vsi po vrsti smo zdrsnili po riti ali hrbtu. Moj oče je bil dolgoletni cejar in takrat se je nabralo še več jajc in blaga. Denarja se ni nabralo, saj ga niti ni bila navada dajati. Ko se je moj oče spustil po klancu, je košaro držal nad glavo, da ne bi jajca padala iz nje. Skupaj z Erneštom Skubinom sva bila grda pusta in sva nato šla naprej proti Hruševlju. Ker je bilo vse zasneženo tudi med vinogradi in njivami, kjer so bili kar globoki odtočni kanali, sva enega zgrešila. Nad tankim ledom je bil namreč sneg. Škripalo je pod nogami in takoj za tem smo bili do pasu v vodi. A to nas ni ustavilo, nadaljevali smo naprej v Hruševlje. Posušilo se je kar na nas. Mladi smo bili. Noro. To je bil moj pustni krst.

Resda se danes reče »nebelski pustarji«, ampak začetniki ste bili vendarle Hlevničani?

Intervju z Renatom Miklavčičem

Že prej opisana pot pove dovolj nazorno, kako smo *kalodvali* (hodili, op. a.). Pričeli smo v Hlevniku, nadaljevali v Slavčah, potem Gradno, Kozarno, Šlovrenc in nazadnje Hruševlje. To je bila prvotna pot, ki smo jo izbrali Hlevničani. Potem so se v enkratno časti vredno pustno klapo postopoma vključevali še Slavčani, Hruševci, Brčnje, Nebelci. Tako se je začelo to pustno *kalodvanje*, kakršnega sedaj poznamo kot »nebelski pust«. Začel sem v hlevniški pustni klapi, ki je kasneje prerasla v širšo družino. Nisem pa edini še živ iz začetne skupine, kolega bo kmalu praznoval jubilejnih 90 let.

Kaj pa kasneje, katero doživetje ob pustu vam je najbolj ostalo v spominu?

Ah, ko sem iskal *firtoh* (predpasnik, op. a.). Tisto leto, ko smo imeli za temo Kitajce, sem se preoblekel v Slovenko v ženski narodni noši. Naročil sem jo šivilji v Solkanu. V petek zvečer, torej večer pred sobotnim dogajanjem, ko smo pri meni še urejali zadnje detajle na vozovih, sem se odpravil spat že okrog 23. ure. Ni mi dalo miru in sem želel pred spanjem še zadnjič pregledati obleko, ali vse *štima*. Ne! *Firtoha* ni bilo! Ne na obleki ne v torbi. Bil sem prizadet, zmeden. Toliko sem se pripravljaj in potem mi manjka takšen pomemben detajl! Še spanec me je minil. Ob 7. uri, ko je klapa že prihajala, sem vzel avto in odšel v Solkan. Za mano so mi začudeno dejali: »Ma kam greš zdaj!« Ampak sem mogel preveriti: sem šel v kavarno, kjer sem po prevzemu obleke spil kavo, potem še v sosednjo picerijo. Tudi tam *firtoha* ni bilo. Razočaran sem se vrnil domov, po poti pa se odločil, da ne gre drugače, kot da vzamem *firtoh* mami. Takrat je bila še živa. No, ko sem vzel obleko z obešalnika, ga zagledam! Bil je pod obleko. Na hitro sem se oblekel in ujel klapo ravno ob prvih hišah strnjenege dela vasi Hruševlje. V sredo, ko sem se tradicionalno fotografiral v pustni preobleki pri Pavšiču, sem se spotoma ustavil še na Krnicah, ker me v soboto niso uspeli videti.

Vedno imate neko svojo pustno šemo, včasih na prvi pogled ločeno od skupinske teme. Katere so bile tiste vam najljubše, ki ste jih pripravili?

Občudovanja vredne in enkratne so bile vse skupinske stvaritve. Bili smo nore krave, lipicanci, sloni, klet Dobrovo, Kitajci, cigani, Rimljani idr. Sam pa sem bil direktor telefonije, ko se je začela vpeljevati telefonija. Ko smo imeli za temo kmečki punt, sem bil graščakinja. V vsako idejo sem se vključeval nenapovedano. Vedno sem pri ideji iskal, kar gre zraven, kot neko obogatitev oziroma dopolnitev. Tako sem vedno presenetil, saj je bilo nedogovorjeno. Pri temi nogometnega svetovnega prvenstva v Južni Afriki sem se pojavil kot Nelson Mandela. Pri temi Kitajcev sem se kot kontrast pojavil v preobleki Slovenke v ženski narodni noši. Pri temi mornarice sem se preoblekel v hrvaško predsednico Kolindo Grabar-Kitarović. Sicer pa sem se potrudil odigrati tudi naše narodne like, velikane, od Prešerna, Cankarja, Trubarja,

Martina Krpana, Ribničana, Rezijana, pa Rdečo kapico, vedeževalko, škofa Rodeta, papeža Frančiška, Karla Marxa, Bin Ladena in še druge.

Večinoma torej pomembne osebnosti ...

Tudi letos sem bil Ribničan. V Solkanu sem si stiskal majico z Greta Thunberg na strani srca. In sem recitiral pesmico po ribniško: *Sem Ribničan Urban, po celem svetu znan / .../ nekaj vam bom povedal. Prvič, odkar je svet, imamo posvečeno, blagoslovljeno svetnico, ki jo je papež Frančišek*

blagoslovil, posvetil v svetnico. Vsem, poudarjam vsem, ljudem na svetu, to je Greta Thunberg, aktivistka za razogljčenje, za zmanjšanje, za prenehanje toplogrednih izpustov v ozračje. Na ta levi srčni strani jo nosim, kot za flajšer, obliž, za srce. Jaz jo obožujem, ker je borka za življenje na Zemlji. Da bodo živeli, rasli gozdovi za kisik. In za material za suho robo Ribničanom.

Ta besedila sestavite sami?

Seveda. To so pesmice, tako po Prešernovo, saj veste. To zrecitiram vsako leto ob pustu na pokopu ali recimo v središču Hruševlja. Sedaj imam toliko teh pesmic, da si jih želim objaviti. Morda v Briškem časniku, sem razmišljal.

Kaj je po vašem mnenju sporočilo pusta? Omenili ste že izročilo, dediščino, da je potrebno biti odgovoren do tega ...

To izročilo je treba obdržati, se ga zavedati in ga izročati naprej.

Erika Koncut

Fotografije: Erika Koncut, osebni arhiv
Renata Miklavčiča, arhiv nebelskih pustarjev

Pust

Vipolže

Neblo

Vrhovlje pri Kojsem

Medana

Fojana

Medana

Kožbana

Klapa VINO veritas (Cerovo, Snežatno, Vedrijan)

Dobrodelna dražba vin

Pomagali pri nakupu reanimacijske posteljice za novorojenčke

V lanskem decembru je celotna regija dihala skupaj z dobrodelno akcijo za nakup grelno-reanimacijske posteljice za novorojenčke.

Akcijo sta izvedli šempetrska splošna bolnišnica in Fundacija Vrabček upanja, vlogo botrov akcije pa so prevzeli kuharski mojster Tomaž Kavčič, vipavski župan Anton Lavrenčič in briški župan Franc Mužič. Z licitacijo vrhunskih vin briških, vipavskih in kraških vinarjev ter ostalimi donacijami so zbrali 16.154 evrov. Občina Brda je v to košarico prispevala, kot je napovedala, 1000 evrov.

»Preko rednih donacijskih pogodb v decembru smo prejeli še kar nekaj dodatnega denarja, tako da lahko govorimo o skupni vrednosti okoli 40.000 evrov. Najprej bomo kupili grelno-reanimacijsko posteljico za novorojenčke. Ves denar, ki bo ostal, pa bomo namenili za potrebe pediatričnega oddelka,« je uspešnost akcije komentiral direktor bolnišnice Dimitrij Klančič. Vrednost tovrstne posteljice znaša 25.000 evrov.

E. K.

Fotografija: facebook Anton Lavrenčič

Intervju s podjetnikom Goranom Miškulinom

Ne sme te podreti prvi neuspeh, pomembna je prava strategija

Goran Miškulin, ustanovitelj, solastnik in direktor zelo uspešnega podjetja Spintec, ki v ekipi 80 zaposlenih razvija in proizvaja elektronske rulete v Volčji Dragi ob t. i. Lakenessu, je gotovo eden najbolj prodornih goriških podjetnikov. Osredotočenost v uspeh posla in obenem spodbujanje lokalne mladine, pa naj si bo na področju podjetništva ali športa, so danes njegov vsakdan. Kot tudi ambasadorstvo briškega in vipavskega vina ter tukajšnje gastronomije. Razpet med otroštvom v Brdih in sedanjim življenjem v Vipavski dolini mu zgodb in idej, predvsem pa vztrajnosti, ne zmanjka. Člani uredništva Briškega časnika smo ga obiskali v preteklem decembru, tokrat, kot obljubljeno, pa objavljamo pogovor z njim.

Začniva kar z Brdi. Odraščanje v Brdih. Ste se tukaj rodili ali priselili?

Priseljenec sem. Rojen sem na Reki in sem hrvaške narodnosti. Selili smo se tako, kot so se selili starši zaradi poklica, dela v zobni ambulanti. Ko sem bil star štiri leta, smo se z Reke preselili v naselje Zavidovići v Bosni. Tam smo živeli v skromnem stanovanju, velikem 18 m². Očetova sestra pa je že bila na Goriškem. Sporočila nam je, da je v Brdih priložnost, da bi lahko dobili v upravljanje ambulanto in stanovanje na Dobrovem, veliko 57 m², z dvema sobicama. Rekli smo ‚super‘ in se priselili v Brda. Moje življenje v Brdih se prične s prvim razredom osnovne šole. Priselili smo se dva meseca pred pričetkom šole. Osnovno in srednjo šolo, torej moje otroštvo, sem preživel v Brdih, potem pa sem šel naprej na fakulteto v Ljubljano in se nisem več vrnil.

Jezik je morda predstavljal težavo?

Starši so menili, da bo, ampak ga ni. Zame kot otroka jezik ni bil težava. V prvem razredu sem imel zelo strogega učitelja Danila Sirka. Že na začetku je rekel staršem, naj se ne ukvarjajo s tem problemom, da je to njegova naloga. In tako je tudi bilo. Usmerjal me je. Je pa res, da sem bil priseljenec. Južnjak, bom rekel. In tako tudi obravnavan v družbi. Boril sem se z neko pridnostjo, z dobrimi ocenami in je šlo.

Kakšna je bila dobrovska osnovna šola v tistem času?

Polna raznih krožkov, raznih dodatnih dejavnosti. Odnos šole in učiteljev do otrok ni bil tako visok v smislu pridobljenega znanja, je bil pa zelo pristen. Učenci smo se počutili varni. Meni je bilo predvsem všeč, ker sem dobival še druge izkušnje poleg osnovnega šolskega programa, ki je bil v tistih časih, kot vsakemu otroku, malo suhoparen. So stvari, ki se jih je treba naučiti. Otroku ni všeč toliko sedeti, potem pa v kombinaciji z ostalimi aktivnostmi ugotoviš, da je tudi Dobrovo dovolj veliko za živeti. Čeprav vemo, da je to majhna vas in da sem prej živel v bistveno večjih mestih. Ko imaš na razpolago vrsto dejavnosti, ko se veliko dogaja okoli tebe, se enostavno zapolni dan. Moj pouk se je, sicer odvisno od razreda, končal med 11. in 13. uro, ampak pred 15. uro nisem bil nikoli doma. Bil sem aktiven najmanj v enem, če ne v dveh krožkih dnevno. Udeleževal sem se vseh aktivnosti, ki jih je šola nudila.

Tudi glasbe ste se lotili?

Doma so me tako usmerili. Zaradi razgledanosti. Igral sem klarinet in saksofon. Deset let sem bil pri Pihalnem orkestru Brda. Takrat je dirigiral Karlo Zuljan, ki je bil hkrati učitelj v glasbeni šoli. Posluha pa nisem imel, tako da sem igral samo na note. Enkrat mi je nekdo iz komisije na izpitu rekel: »Odigral si vse prav in zato ti damo pet, ampak povedal pa nisi nič.« Nisem se znal izražati preko glasbene umetnosti.

Bolj vam je bil všeč šport ...

Drži. V tistem času je bila aktualna odbojka. Dosegli smo

Intervju s podjetnikom Goranom Miškulinom

tretje mesto v nekdanji Jugoslaviji, dvakrat smo bili slovenski prvaki, kar je bilo zelo težko za Kanalce, ki so bili tradicionalno odbojkarji. Dve sezoni zaporedoma smo jih premagali na republiškem prvenstvu kot starejši pionirji, tako se je takrat reklo. Sicer pa sem še malo igral namizni tenis, košarko, foto krožka sem se tudi udeleževal, rad sem bil pri gasilcih, pa tudi tabornikih. Smučanje mi je bilo zelo všeč.

In potem sledi obdobje Strelišča ...

Vabili smo bende iz tujine, ki so malo bodli v oči tako policijo kot okolico v Brdih, ampak so predstavljali nek tip umetnosti. Na začetku smo tam tudi v resnici streljali. Torej jaz sem bil v društvu aktiven še kot strelec z zračno puško. Kasneje smo imeli eno namiznoteniško mizo. Vse večere smo igrali »ping pong«. Ko smo že lahko spili kakšno pivo, smo se tam tudi družili in organizirali kakšen piknik. Glede Strelišča se mi zdi, da je bilo mogoče malo premalo posluha. Spomnim se, da je bilo potrebno urediti prostor za mlade, kjer se lahko družijo in izražajo na različne načine. Tudi na take načine mogoče, ki niso vsem všeč. Da lahko to pride iz njih, sicer pride ven na kak drug način in potem je lahko tudi kdaj prepozno za ukrepanje. Dobro pa je, da se to dogaja v nekem kontroliranem okolju. Mislim, da je bilo premalo posluha. Ali pa premalo kontakta.

Starši so izvajali strog tip vzgoje?

Sam nisem tako občutil. Ne vem, kako je bilo videti navzen. Doma sem imel zelo toplo zatočišče. Zelo jasne usmeritve za življenje. Predvsem pa varnost. Znal me je kdo prizadeti kot tujca, ampak doma sem vedno dobil primerno razlago in primeren objem. Ni mi bilo težko tega prenašati. Ja, menim, da sem se potem kar lepo vključil v okolje.

In srednja šola?

To je bilo ravno v obdobju odprtja osimske ceste. Prej smo se vozili čez Plave in potem je bila v skladu z Osimskimi sporazumi zgrajena sabotinska cesta, ki je bistveno skrajšala pot. Praktično prepolovila. Vpisan sem bil na TŠC, srednjo elektro šolo. To pa je bilo obdobje, ko so vsi krožki odpadli in postali večerne rekreacije. Igrali smo odbojko in košarko, pa namizni tenis. Takrat sem bil še vedno pri Pihalnem orkestru Brda. Ko sem šel na fakulteto v Ljubljano in se tja preselil, so se počasi ti kontakti porezali. Ambicije, da bi se vrnil v Brda, nisem imel. Zemlje nismo imeli, prostora v stanovanju tudi ni bilo. Bi moral začeti nekje na svoje.

Na začetku ste celo mislili, da boste ostali v Ljubljani ...

Ja, potem pa se je pojavila priložnost v strokovnih službah na podjetju HIT. Tako se je moja zgodba povezala z igralništvom. Kot elektroinženir sem iskal, kaj bi lahko doprinesel igralniški dejavnosti. Deset let sem rasel skozi HIT, skozi različne službe, do nekkih menedžerskih pozicij. Potem sem pa videl, da služba, ki je povezana malo s politiko, ali pa z državnimi in paradržavnimi firmami, ni ravno zame. Potreboval sem malo več kisika, malo več svobodnega delovanja. Vedno sem si želel v podjetništvo in samostojno zgodbo. Tako sem začel ustanavljati svoje firme. Prišlo je do Spinteca, kjer sem še danes kot večinski lastnik in direktor.

Ambicije so bile že v začetku, čeprav je bila vaša prva služba učitelj fizike.

Že po naravi sem imel izredno rad fiziko. Poleg tega pa me je v srednji šoli zaznamoval profesor iz Brd, iz Medane, Aleš Zucchiati, ki je bil strah in trepet na TŠC, ampak v resnici sva midva to spreobrnila v en spoštljiv odnos. On je osebnostno človek nekje na meji med fiziko in umetnostjo, meni pa je dal zelo poseben pečat za življenje, kako si postaviti meje, kaj pomeni znanje, kaj pomeni neznanje, kako ne imeti za norca samega sebe, ampak biti jasen, direkten. Sem se seveda naučil fiziko, ki mi je kasneje pomagala, ampak ni bilo bistvo v fiziki. Bistvo je bilo v tem, sicer strogem načinu, mogoče pretirano za marsikoga, v tem pristopu, kako kvalitetno obdelati eno stvar. V tem primeru je bila to fizika.

Vam je to pomagalo pri podjetništvu?

Ja. Sploh pri razvoju moje osebnosti. Res je, da sem tudi sam tak tip, da imam rad, da me nekdo ne boža prav preveč, ampak da mi jasno pove, koliko je ura. Zucchiati je bil človek, ki je to zelo jasno povedal.

Torej učitelj fizike. Kako je prišlo do te izkušnje?

V tretjem letniku Fakultete za elektrotehniko me je obšla misel, da gre ta študij nekoliko prehitro. V smislu, da bodo ta leta, ki so mi bila zelo všeč, minila. Takrat smo imeli pravico letnik enkrat ponavljati brez izgube statusa študenta. Plansko sem se odločil za to potezo, nisem pa želel finančno obremenjevati staršev, zato sem si poiskal službo. Glede na to, da sem imel rad fiziko, sem bil dve leti učitelj fizike na OŠ Miško Kranjec v Ljubljani. Sem pa z briško šolo kot zunanji učitelj tudi sodeloval, mislim da slabih deset let. Hodili smo v šolo v naravi v Portorož, kjer sem učil plavanje, in potem na Krvavcu in v Cerknem smučanje. Precej dobro sem se razumel z Lilijano Šibav, danes se piše Mavri, s katero sva tudi kasneje prerasla v osebno dobra prijatelja. Ona je bila velikokrat organizatorica raznih šolskih športnih aktivnosti in me je kot zunanjega sodelavca vabila zraven.

Kako pa imate danes kontakt z Brdi?

Preko vina. Postal sem velik ljubitelj vina in tudi velik zagovornik primorskih vin po svetu. Na vseh mojih sejmih, ki jih organiziram po svetu, vedno postavim na mizo primorsko vino, ki ga vzamemo s seboj in o katerem vedno povemo zgodbo. Verjetno se udeležujem večine vinsko obarvanih dogodkov v Goriških brdih in to je zdaj moj najprijetnejši kontakt z Brdi. Tudi vse moje resnejše poslovne partnerje, ki jih peljem na večerjo itn., največkrat zapeljem v Brda. Najbolj sem se nekako povezal z Belico, kjer povem celo zgodbo, tudi oni zelo radi razkažejo prostore, klet, celotne postopke tako glede vina kot glede mesnin in sirov, ki jih imajo še zraven. To kupi vsakega tujca. Težko verjamejo, da se na tako majhnem področju počne toliko stvari. Še zlasti po tem, ko jih naslednji dan peljemo do 20 minut oddaljenega morja in do Bovca v eni uri. Da doživijo to geografsko razgibanost našega okolja. Skoraj vsi, lahko rečem, so presenečeni, kaj imamo tukaj, kakšno bogastvo - v naravnem smislu. Vina pa so vrhunska v svetovnem merilu. V to sem prepričan.

Intervju s podjetnikom Goranom Miškulinom

Veliko hodite po svetu. Na kakšen vtis o briških vinih pa tam naletite?

Ja, veliko sem po svetu. Bil sem na vseh kontinentih razen Avstralije in res sem pil veliko dobrih vin. Nisem si jih vedno sam častil, ampak sem bil v takih družbah. In če sem le kje na vinski listi našel briško, sem ga z veseljem potegnil ven, zato da smo ga lahko primerjali z drugimi. Načeloma so bila briška vina bistveno cenejša, po kvaliteti pa so vedno presenetila. Ker znam tudi še kaj povedati o tem področju, sem znal narediti vtis. To mi še vedno uspeva in pomaga pri mojem poslu. Vino je vedno dobra iztočnica za tiste nerodne trenutke, ko se spoznaš z nekom, ko delaš uvod v posel, da lahko malo mašiš luknje tišine. Vsem ustreza, da se najde nekdo, ki ima kaj povedati. Vsem je bolj prijetno, ker jim ni treba razmišljati, kaj morajo reči. Tako je nastala tudi naša restavracija NOE, ker sem želel ustvariti nekaj, v čemer potem tudi sam uživam in vabim svojo družbo in poslovne partnerje.

Vstopiva v vaš posel. Izjavili ste, da so elektronske rulete verjetno edini tehnološki izdelek, pri katerem velja za prednost, če je narejen v Sloveniji. Torej ste tudi s tega stališča ambasadorji Slovenije in teritorija.

Elektronska ruleta je bila praktično izumljena v Sloveniji pred približno 35 leti. V igralnicah so se takrat iskale rešitve, kako avtomatizirati živo igro. Pri izvajanju žive igre, kot je recimo predvsem ameriška ruleta, pa tudi razne igre s kartami, je namreč potrebna delovna sila, ki je draga. Glede na to, da sem elektroinženir, mi je bilo domače sestaviti ekipo, ki to zna narediti, in razviti tak produkt. Seveda so ga pred mano že razvili kot izum, ga postavili na trg in se je izkazal kot zelo uspešen. Jaz sem v to branžo prišel zadnji. Na začetku sem se spraševal, kje ustanoviti podjetje Spintec: v Sloveniji ali v Italiji. Imel sem občutek, da bi mogoče v Italiji zvenelo 'bolj zahodno', da bo lažje prodirati na zahodne trge. Ampak ko sem naredil analizo, sem ugotovil, da je ravno obratno. Da je prednost, če ustanovim podjetje v Sloveniji, zato ker je to v osnovi avtohton slovenski produkt, ki je osvojil svet.

Kako težko pa je bilo, glede na to, da ste – kot ste rekli – prišli zadnji v to branžo, prodreti na trg, si izboriti svoj prostor? Sedaj ste prisotni na vseh kontinentih.

Potrebno je bilo definirati strategijo. Na začetku, seveda, narediti produkt. Se pojaviti na sejmu. Ga pokazati. Potem pa se je bilo potrebno odločiti, katera pot do vrha je najbolj optimalna. Ko sem opazoval situacijo, sem videl, da so moji konkurenti malce pozabili na Macao. To je največji igralniški center na svetu, večji kot Las Vegas, malokdo to ve. In to dvakrat večji. Mi smo sedaj v Macau na Kitajskem številka ena. V segmentu kompaktnih elektronskih rulet, kar je naš primarni produkt, imamo približno 80-odstotni tržni delež. To je bila naša strategija in smo tudi ta cilj dosegli. Drugi del strategije je bil, da smo se usmerili na zahtevne trge. Torej na certificirane trge, kjer je potrebnega veliko tehničnega znanja, da lahko tam prodajaš. Taki trgi so ZDA, Nizozemska, Španija, Avstralija, tudi Macao, konec koncev tudi Slovenija. Torej trgi, kjer moraš najprej narediti tehnično dovršen produkt in pridobiti certifikate, da sploh lahko začneš tam prodajati. In mi smo se

usmerili na take trge, ker sem verjeli, da imamo močen razvoj. Tu smo premagali kar nekaj konkurentov in z leti, sedaj smo na trgu 14. leto, smo se okrepili toliko, da smo lahko tudi kakšen posel izbrali, kakšnega, če je bil preslab, tudi preskočili.

Epidemija vas je zelo prizadela.

Igralnice so se zaprle, mi smo pa bili odvisni od igralnic. Naš posel je praktično za dve leti obnemel. Preživeti tisti čas je bilo ultra težko. Na tem mestu moram pohvaliti državo. Pomagal sem si z vsemi ukrepi, ki so bili na razpolago. Brez teh ukrepov ne bi preživel in bi gotovo bakrotiral. Počasi in predvsem z razumevanjem s strani mojih poslovnih partnerjev, tako dobaviteljev kot mojega razumevanja do mojih kupcev, ki so mi bili dolžni, smo nekako počasi iz meseca v mesec prenašali te dolgove, terjatve in obveznosti ter preživeli. Vedel pa sem, da se bo Spintec takoj po odprtju spet postavil na noge in se tudi dejansko je že v prvem letu. V letu 2022 smo torej dosegli isti rezultat kot v letu 2019, leta 2023 smo ga izboljšali za približno 15–20 odstotkov in sedaj imamo leta 2024 v načrtu, da bomo gotovo zrasli za 30 odstotkov, ampak mislim, da celo več.

V primerjavi z lanskim letom?

Tako. Posebej sedaj, ko smo lansirali nov produkt in ko smo se vrnili spet z londonskega sejma, kjer dobimo glavni signal, kam kotiramo, menim, da smo se zavihteli proti samemu vrhu in naslednjih pet let, v kolikor se ne zgodi neka resna svetovna kriza, je pred nami lepih pet let.

Nadaljujva s temo mladih. Kaj jim sporočate kot uveljavljen podjetnik?

Sem velik podpornik podjetništva in, če le upam, na različne načine spodbujam mlade, da se jih čim več odloči za podjetništvo. Seveda, da se za to odločijo, morajo biti karakterno pravi. Torej, ne smejo se ustrašiti prehitro, morajo biti malo samozavestni, ne sme jih prvi neuspeh podreti. Je pa izredno lepo, ko ti enkrat »zalaufa«, ko doživiš to svobodo razmišljanja, ki jo ima podjetnik, da mu res ni treba nikogar poslušati, ampak naredi tako, kot misli, da je prav in nosi vso odgovornost za to, kar je naredil. Dobrih podjetnikov ni veliko, zato naj se vsaj tisti, ki so, izpostavijo, da se ne skrivajo. Da delajo napake. Vsako napako, ki jo bodo naredili, nikakor ne more biti negativna. Ko bo poskusil, če bo naredil napako, se bo veliko naučil in je naslednjič ne bo ponovil. Če pa je ne bo naredil, če bo zadel že v prvo, je pa itak v redu. Res je, podjetnik potrebuje podporo, ki je pomembna ravno v trenutku, ko nehote naredi napako. Ker nihče je ne naredi namenoma, vsak se potrudi po svojih močeh. Napake so proces učenja, ki jih v podjetniškem smislu zelo občutiš na svoji koži, ker si odgovoren za vse in to boli. Tu potrebuješ podporo. Lahko izhaja iz družine, iz podjetniškega podpornega okolja, kot je Primorski tehnološki park, kot je tudi podpora s strani občine ali pa s strani podjetnikov-mentorjev, ki podpirajo z znanjem, ali pa se vključijo v neke firme kot solastniki, da financirajo itn.

Starejšim pa bi svetoval, naj izboljšajo odnos do podjetništva. Morate vedeti, da so uspešni podjetniki ljudje, ki so se zelo potrudili, ki so veliko tvegali in jim je pač uspelo. In če so se skozi ta uspeh tudi finančno preskrbeli in dostikrat vozijo

Intervju s podjetnikom Goranom Miškulinom

tudi malo boljši avto, morda na druge načine izpostavijo, ne jim zavidati. To je treba privoščiti. Sicer pride do tega občutka *„Uh, saj mi je malo nerodno, ker imam malo več denarja.“* Pa si si ga zaslužil. Namesto, da bi to sproščeno priznal, tudi ga porabil, tako da drugi spet zaslužijo, da se pač ta denar vrtil in tudi druge podprl v temu. Ta odnos do uspešnih ljudi, tukaj se je potrebno odpreti. Moramo izboljšati to podporno okolje, kate-rega del smo mi vsi vsak po svojih močeh. Zgraditi ga moramo skozi vzgojo, šolstvo in vse ostalo ter podpirati mlade: *„Dejmo, dejmo, dejmo!“* Na ta način bomo napolnili tudi blagajno, ki jo bomo rabili vsi, ko bomo upokojeni, da bomo sploh lahko kvalitetno živeli, blagajno v zdravstvu, kjer imamo zdaj težave, in tako naprej. To pogrešam. Mladim bi pa samo rekel: kakšenkrat prelomite kaj. To je tudi malo ostanek prejšnjega sistema: dvigneš glavo nad povprečje, pa jo je že treba malo znižati. Jaz bi mladim rekel: dvignite jo dvakrat čez. Pojdite svojo pot. Seveda korektno, ne škoditi drugemu, biti poštene in pogumni. In če verjameš v svojo idejo, ga spelji do konca. Imejte svoje vzornike. Mentorje. Pojdite k njim po nasvete. Peljite naprej samozavestno, agresivno.

Kako ste pa recimo vi odprti? Recimo vam potrka na vrata nekdo, ki ima podjetniško idejo, pa ne ve, kako jo uresničiti ... Kaj mu svetujete?

Redno prihajajo. Svetujem jim v prej omenjenem stilu, ampak je odvisno od problema, malo tudi ocenim osebnost posameznika. Nekomu svetovati, da obuje bistveno prevelike čevlje, tudi ni pametno, ker se bo ves čas spotikal. Potrebno je

primerno svetovati. Kot družba moramo odgovoriti v smislu vala, ki pozitivno potiska naprej, ko gremo pa na individualno raven, tukaj sem malo bolj previden. Poskušam oceniti osebnost, njegova znanja, razvojno fazo, v kateri se nahaja, in potem mu nastaviti motiv za naslednjo fazo. Nekdo lahko misli *„Ok, podjetništvo, zdaj bom pa jaz agresiven.“* Nekateri si to razložijo, da so lahko nesramni in da bodo zmagali. Ni to to, ne. Biti agresiven pomeni prijazen, vztrajen, k cilju usmerjen način življenja.

V kakšnem smislu?

Poglejmo enega vinarja v Brdih, koliko časa potrebuje ena generacija, da pretvori zastarele vinograde, ki jih je mogoče podedovala, v kvalitetne, da bodo po petih letih, ali ne vem koliko, obrodili, da se bo tisto najboljše vino še malo staralo ... Po desetih letih pride šele prvi resen izdelek, s katerim se lahko na trgu pohvali. Potem potrebuje še leta, da premaga konkurenco, ter da blagovna znamka malo zraste - in je že pol življenja mimo. Ko sem bil v Franciji v dolini šampanjcev v Épernay, ko smo degustirali šampanjce od družine do družine, so se te v prvih stvkih zelo rade pohvalile, da so že npr. četrta generacija na posamezni posesti. S tem sporočajo, kakšna stabilnost je tukaj prisotna, kako mogočna je ta njihova blagovna znamka, kako skoncentrirano nekdo razmišlja o razvoju svojega izdelka, ki je danes prišel na tako visok nivo. Brda imajo v tem smislu velik potencial.

Besedilo in fotografija: Erika Koncut

OŠ Alojza Gradnika Dobrovo

Naša kulturna dediščina

Na šoli je 9. februarja potekal kulturni dan, ki smo ga poimenovali Naša kulturna dediščina. Izvedene so bile številne delavnice, ki so jih vodili učitelji, pa tudi zunanji strokovni sodelavci ter člani različnih briških društev. Kar 30 se jih je odzvalo našemu povabilu.

Posredovali so nam znanje o pletenju košar, izdelovanju piconov, svitkov, o kvačkanju, šivanju, filcanju, kuhanju tradicionalnih briških jedi, peki peciva, prepoznavanju briškega narečja, izdelovanju glasbil, starih otroških igrar, izdelovanju prunel in kako so nekoč gojili sviloprejkje. Učenci in gostje so prepevali stare pesmi, izdelovali briški slovar, se urili v lepomisju, deklamirali v domačem narečju ter spoznavali dediščino vinogradništva.

Dan smo zaključili s prireditvijo, na kateri so učenci predstavili vsebino nekaterih delavnic. Prireditve se je poleg zunanjih sodelavcev udeležila tudi častna občanka, nekdanja učiteljica in zapisovalka etnografskih posebnosti Brd Darinka Sirk.

Vsem sodelujočim se iz srca zahvaljujemo.

Kavarna in slaščičarna Mjrka

Slaščice in domači sladoled na Dobrovem

V nekdanji zdravstveni ambulanti na Dobrovem je 18. decembra 2023 svoja vrata odprla kavarna in slaščičarna Mjrka. Popoldanskega odprtja se je udeležila množica obiskovalcev. Zbrani so prisluhnili melodijam Noneta Brda in nagovoru župana Franca Mužiča ter direktorice občinske uprave Anite Manfreda, ki sta v imenu Občine Brda gostiteljema Zlatku in Meri Mavrič čestitala in zaželela suverene prve korake novega gostinskega lokala.

Vsi so si bili enotni, da Dobrovo kot središče Brd tako kavarno in slaščičarno potrebuje. Prijatelji in znanci lastnikov ter drugi obiskovalci in gostje so bili navdušeni, da bodo sedaj lahko pokramljali ob dobri kavi in odličnih slaščicah.

Ime lokala Mjrka izhaja iz ljubkovalnega imena, s katerim je nečakova hči Pavla poimenovala Meri, ki pravi, da ji je tako ljubo, saj ga uporablja tudi nečakova hči Vida. S soprogom sta se zato odločila zanj.

Ko je Zlatko Mavrič pred dvema letoma kupil stavbo nekdanje zdravstvene ambulante, je imel v mislih, da bi le to preoblikoval v bar, a s časoma je zamisel prerasla v vizijo kavarne s slaščičarno, ki se je v pičlih osmih mesecih tudi realizirala. S soprogo Meri sta želela ustvariti prijetno vzdušje v prostoru, ki bi združeval ponudbo toplih napitkov in drugih kvalitetnih pijač skupaj s slaščicami.

Vsako jutro tako v kavarni zadiši po toplih rogljičih in kavi. Gostje se lahko posladkajo z minionimi, ekleri, piškoti, različnimi tortami in tekočim sladoledom. V ponudbi imajo tople napitke, sokove, pa tudi vino, domače briške penine in žgane pijače. Na izbiro so tudi razni sendviči. Ob posebnih priložnostih in praznikih imajo v ponudbi tudi temu primeren izbor sladice, npr. Valentinovo škatlico, pa pustne dobrote za s seboj in pozornost ob rojstnem dnevu gosta.

Zlatkova nečakinja Tina Gorjup skrbi, da v kavarni vse poteka rezhibno, in pravi, da so z obiskom zadovoljni. Odzivi gostov so pozitivni, največkrat pa se odločajo za naročilo Illy kave in minionov ter rojstnodnevnih tort.

Trenutno ponujajo slaščice italijanskega proizvajalca, a pridružil se jim je tudi slaščičar Valerio Lutman, ki

Otvoritev kavarne in slaščičarne Mjrka

peče torte po naročilu, pa minione, jabolčne pite, *mille foglie*, piškote, gibanice in druge sladice, saj širijo svojo ponudbo. Tako so z marcem pričeli proizvajati svoj domač sladoled. Tina pravi, da poteka trenutno priprava sladice na domačiji Belica, a jo nameravajo v celoti preseliti pod slaščičarno. Nadaljuje, da bodo s sladicami tako oskrbovali vse turistične objekte družine Mavrič, v kratkem pa jih bodo ponujali tudi v Turnu v Šmartnem.

S februarjem so poslovalni čas kavarne in slaščičarne Mjrka podaljšali, tako da jih sedaj lahko obiščete od ponedeljka do sobote od 8.00 do 19.00, ob nedeljah in praznikih pa od 8.00 do 15.00. Pravijo, da se razveselijo vsakega gosta in nestrpno čakajo toplejše dni, ko bodo lahko domači gostje in tuji turisti posedali na soncu pred kavarno.

Monika Prinčič
Fotografiji: Andrej Colja

Ambiciozen bratski trio Wine brothers nadgradil ponudbo Goriških brd

Dobrodošli v Taverneta Estate!

Rok, Jure in Jaka Bužinel so bratje z vinskim DNK. Ne le, da nadaljujejo vizijo svojih prednikov, odločeni so svoje poslanstvo popeljati do novih obzorij. Že tako uspešni vinski zgodbi bodo pripisali še gostinsko. Ponosno, a s kančkom pozitivne treme so odprli Taverneta Estate na Plešivem.

Romantični temelji brezčasne zgradbe ponujajo sobe, dve suite in večji apartma. Gostje bodo uživali v razgledih neskončnih briških gričev, koristili bazen in si privoščili unikatno izkušnjo. Fantje so prepričani, da bo Taverneta Estate dodala kamenček v mozaik potrebne butične ponudbe Brd. »Poudarek bo na lokalni hrani. Na

voljo bodo 3-, 5- in 7-hodni meniji in vsak hod bo imel spremljavo z vinom rebula v različnih vinifikacijah. To je velik korak za Brda,« pravijo.

Je pa to velik korak tudi zanje, saj se njihove sanje ne ustavljajo znotraj slovenskih mej. Kakovost in nov nivo samega koncepta gostinstva sta vrednoti, ki so se jima zavezali. Prav zato so poleg vsega tudi vzorniki svoji generaciji: so ambiciozni, predani, vztrajni in predvsem delavni. Na vprašanje, kdo med njimi je šef, bodo diplomatsko odgovorili, da vsak pokriva področja, ki jih najbolj obvlada. Da kri ni voda, velja tudi v njihovem primeru. Če jih povabite na kavo, bodo mogoče malo zamudili, a vas s svojo pozitivno energijo takoj ,kupili'. Dobra volja je vodilo njihovega zagona in skoraj nemo-goče je, da se to ne bi prelilo na njihove goste. »Doživetje in gostoljubnost sta rdeči niti naših zgodb, v katerih ima vsak gost poglavje zase,« zaključujejo.

Klet Brda sodeluje s trsnico že pol stoletja

Obisk največje zadružne trsnice na svetu

Profesionalni vinogradniki se srečujejo z velikimi izzivi zaradi podnebnih sprememb in pojava novih bolezni bakterijskega in virusnega izvora, ki povzročajo, poenostavljeno povedano, kap oziroma nenadno odmiranje vinske trte. Ključno orožje pri spopadanju s tem pojavom je zagotavljanje neokuženega visokokakovostnega klonskega sadilnega materiala ter pravi izbor podlag, ki bolje prenašajo dolga in vroča obdobja brez padavin.

Sredi februarja je svetovalna služba za svoje člane in zaposlene v Kleti Brda organizirala obisk VC Rauscedo v sosednji Furlaniji – Julijski Krajini, največje trsnice na svetu, kjer so si ogledali laboratorij za razvoj sadik in degustirali vzorce vin različnih klonov sort rebule, malvazije, chardonnaya, sauvignon blanca, modrega pinota, merlota, cabernet franca in cabernet sauvignona. Večina selekcij rebule izvira iz briških cepičev.

Začetki VC Rauscedo (Vivai Cooperativi Rauscedo) segajo v daljno leto 1920, ko so tamkajšnji kmetje na pobudo učitelja kmetijske šole iz Padove začeli s cepljenjem trsov in prvič tudi posadili cepljenke v furlanski krajini. Revno podeželje okoli kraja Rauscedo, ki je bilo do takrat podvrženo množičnemu izseljevanju, se je začelo razvijati. Kmetje so pričeli z množično pridelavo trsnih cepljenk, kar je v nekaj letih preraslo v združenje in privedlo do ustanovitve zadruga, ki deluje še danes.

Vivai Cooperativi Rauscedo združujejo okrog 400 zadrugnikov in so največji center za razvoj trsnega mate-

Mini vinifikatorji

Fotografija: Marjan Feri

Degustacija klonov

Fotografija: Marjan Feri

riala na svetu s svojimi podružnicami v Franciji, Grčiji, Španiji, ZDA in Avstraliji. Letno vzgojijo več kot 80 milijonov trsov, ki jih prodajajo v 35 vinorodnih držav. Srce zadružne trsnice je njihov center za razvoj klonov in cepljenk, kjer iščejo rešitve in odgovore na vedno večje podnebne spremembe, ki vsako leto bolj vplivajo ne samo na pridelavo grozdja, ampak posledično tudi na kakovost pridelanega vina. So vodilni na področju raziskav in razvoja brezvirusnega sadilnega materiala, kar je ključnega pomena pri spopadanju z novimi boleznimi.

Klet Brda sodeluje s trsnico že pol stoletja, saj zagotavlja velik izbor visokokakovostnih sadik, kar je bistvenega pomena za briške vinogradnike. Svetovalna služba Kleti Brda in Agraria Dobrovo tako vsako leto v začetku leta zbereta naročila glede na potrebe vinogradnikov. Največja prednost cepljenk, ki jih razvijajo v VC Rauscedo, je vsekakor v čistosti sadilnega materiala – zdravi in brezvirusni kloni, ki zagotavljajo dolgo življenjsko dobo vinogradov in so prilagojeni podnebnim spremembam. Klonske selekcije pa sledijo zahtevam potrošnikov glede različnih stilov vina.

Ana Vuk

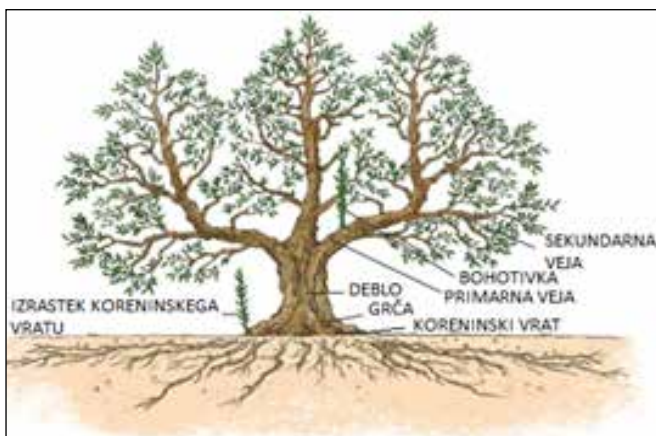
Center za razvoj klonov in cepljenk

Fotografija: Klet Brda

Rez oljk: eden najzahtevnejših ukrepov v pridelavi oljk

S pravilno rezjo do boljših pridelkov oljk

Rez oljk zahteva, poleg obiranja, največ časa in je eden najzahtevnejših ukrepov v pridelavi oljk. Z rezjo lahko vplivamo na zgodnejši vstop v rodnost, redno in dobro rodnost, bolj zdrave rastline, zgodnejše in enakomernejše dozorevanje, lažje obiranje oljk ter hitrejšo rez v naslednji sezoni.

Oljka je sonceljubna rastlina in dobra osvetljenost nam daje boljši pridelek. Brez pravilne rezi svetloba ne prodira v notranjost krošnje, zato v senčenem delu odpade listje, posledično veje ogolijo in se sušijo. Rodnost se preseli v višje predele oljke in spodnji del ostane brez rodnega lesa in posledično brez plodov. Z dobro osvetlitvijo in zračnostjo krošnje pa zmanjšujemo tveganje za okužbe z nekaterimi boleznimi in škodljivci (pavje oko, oljkova siva pegavost, oljkov rak, oljkov kapar), pa tudi škropivo bolje doseže notranjost krošnje.

Čas rezi

Z rezjo začnemo spomladi, ko mine nevarnost nizkih temperatur in se le-te dvignejo nad 6 °C (običajno v začetku marca) in končamo do začetka cvetenja. Najprej porežemo šibkejša (da spodbudimo rast), nato pa bujnejša in močnejša drevesa (da zavremo rast).

Poleti izrezujemo bohotivke. V mladih nasadih pa z manjšimi posegi izvajamo gojitveno rez.

V času obiranja **ne izvajamo rezi**, ker to povzroča tveganje za pozebo. Na ta način odstranimo tudi še ne shranjena hranila v listih in rodnih vejah.

Rezi ne izvajamo v mokrem vremenu niti pred dežjem. Za rez izberemo suho, sončno in vetrovno vreme, ki naj traja še vsaj tri dni po rezi. Moke rane od rezi na drevesu so idealno

mesto za prenos najpogostejših glivičnih bolezni, ki ogrožajo oljčno drevje.

Gojitvene oblike

Za gojitveno obliko se odločimo že pred zasaditvijo nasada, saj vsaka oblika zahteva primerno razdaljo sajenja. Poznamo več različnih gojitvenih oblik. Za oljke so najprimernejše: polikonična, kotlasta, grmasta, ipsilon, vretenasta (monokono) in okrogla.

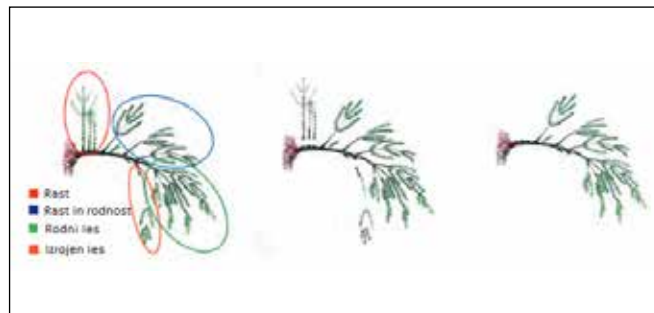
Za naše pridelovalne razmere se priporoča **polikonična ali kotlasta gojitvena** oblika. Gojitveni obliki sta primerni za vetrovne lege in zagotavljajo dobro osvetlitev krošnje. Izberemo 3–4 ogrodne veje, ki so enakomerno razporejene. Polikonična gojitvena oblika ima bolj strme kote ogrodnih vej – pokončnejše (30–40 °, proti vrhu skoraj pokončne). Kotlasta gojitvena oblika ima bolj položne veje (40–45 °). Vsaka veja je v obliki presekanega stožca. Deblo naj bo visoko od 60 do 100 cm.

Sekundarne veje se ne smejo križati ali prekrivati, vsaka naj ima dovolj prostora.

Veje – rodni in nerodni les

Oljka **rodi na enoletnih poganjkih** (rodni in mešani), ki izraščajo iz dvoletnih vej ali pa so njihov podaljšek. Najbolj rodne so **povešene ali vsaj položne veje**.

Navpično in bujno rastoči poganjki so **bohotivke** – v večini primerov jih zato odstranimo, razen če jih potrebujemo za obnovo ali nadomestitev nove veje (izberemo šibko bohotivko z malo naklona).

Rez mladih dreves

Rez v mladostnem obdobju ali gojitvena rez naj bo minimalna, saj si želimo, da rastline čim prej vstopijo v rodnost. Rez naj bo omejena na odstranjevanje bohotivk, poganjkov, ki se prekrivajo, stranskih poganjkov, ki izraščajo iz spodnjega dela debela ter pri slabo razraslih sadikah, ter na spodbujanje rasti stranskih brstov.

Rez oljk: eden najzahtevnejših ukrepov v pridelavi oljk

Rez v rodnosti

V naslednjih letih poskušamo vzdrževati primerno ravnost med rastjo in rodnostjo ter obdržati rodnost predvsem v spodnjem delu krošnje. To lahko zagotovimo z rednim redčenjem zgornjih vej, da se nam rast ne premakne navzgor. Odstranjevanje je potrebno prepletene in pregoste veje po celotni krošnji. Stare izrojene veje, bohotivke in konkurenčne veje spodrezujemo na položnejše ali rodne veje. Če imamo previsoke vrhove, jih vedno lahko znižamo nazaj do srednje močne stranske veje, ki raste navzven. Glede na voditeljico, ki mora biti jasno izražena, moramo prilagoditi tudi ostale stranske veje. Debelina sekundarne veje ne sme presegati polovice debeline ogradne veje na mestu izraščanja. Spodnje veje z rodnim lesom obrezujemo minimalno, toliko da odstranimo izrojen les. Vedno stremimo k temu, da je vsaka ogradna veja stožčasto oblikovana, prav tako celotno drevo (polikonična gojitveno obliko). Le tako dosežemo dobro osončenost oljke.

Pomladitvena rez

V starejših nasadih rodnost z leti vpada, veliko več časa se porabi za obiranje pridelka, kar privede do slabega izkoristka, zato je potrebna pomladitvena rez. Ta rez je potrebna tudi v starih nasadih, ki niso bili pravilno rezani ali niso bili več let vzdrževani z rezjo. Pomladitvena rez lahko poteka na več načinov, dva izmed njih sta: postopna pomladitev dreves ali zelo močna pomladitvena rez.

Postopna pomladitev dreves omogoča dobro obnovo rodnega lesa in ohranja vsaj malo pridelka na drevesu. V prvem letu odstranimo nekaj debelejših vej s sredine in z južne strani

krošnje. Ta poseg omogoči večjo obraščenost z novimi poganjki in osvetljenost tudi v spodnjem delu krošnje. V naslednjem letu redčimo predvsem močnejše veje v zgornjem delu krošnje in postopno znižujemo oljko tako, da vseeno ostane dovolj rodnega lesa tudi na vrhovih. Med letom bohotivke večkrat čistimo/pomandamo ali porežemo proti koncu poletja, predvsem tiste, ki jih ne bomo potrebovali za obnovo drevesa. Bohotivke, ki nam bodo služile za obnovo, uvijemo ali zatakne pod veje, da umirimo njihovo rast in se začnejo obraščati. Z rezjo nazaj na ogradnih vejah in s spodrezovanjem zelo izrojenega rodnega lesa lahko močno spodbudimo rast v spodnjem delu krošnje.

Močno pomladitveno rez delamo predvsem pri zelo visokih drevesih, ki so dovolj nizko cepljena in v spodnjem delu nimajo več rodnega lesa. Glavne ogradne veje skrajšamo približno 1 m nad tlemi (odvisno od višine cepljenega mesta). Po tako intenzivni rezi dobimo veliko zelo močnih poganjkov, med temi izberemo tri veje, ki so lepo obraščene in položnejše in nam bodo služile kot ogradne veje. Ostale konkurenčne veje odstranimo. Po nekaj letih (treh letih) se rast začne umirjati in drevo ponovno zarodi. Pri tej rezi lahko pride prvo leto do ožiga ogradnih vej in debla, saj so gole. Ta rez nam omogoči znižanje in pomladitev krošnje.

Možnost pomladitve drevesa je tudi, da oljko odžagamo pri tleh, to naredimo tudi v primeru votlega debla, močni pozebi ali požaru. Nato izberemo 3 do 4 veje s strani čoka ali iz korenskih poganjkov, ki bodo služile kot nove ogradne veje.

Za močno pomladitveno rez se redko in težko odločamo. Zavedati se moramo, da ima oljka zelo veliko regeneracijsko sposobnost za hitro obnovitev in ponovno rodnost.

Oprema

Rez mora biti izvedena s tal s teleskopskimi orodji (škarje, žagice ...), ki so dandanes na voljo. S tem je delo rezača veliko bolj varno, ker ne potrebuje plezanja po lestvi ali drevesu, pa tudi z ekonomskega vidika, saj si želimo posamezno drevo porezati v 10–15 minutah.

Pripravile:

Sara Spačal Dovžak, Teja Hladnik, mag. Urška Klančar
Kmetijsko-gozdarski zavod Nova Gorica

Literatura:

Viljenka Vesel, Irena Vrhovnik, Matjaž Jančar, Dunja Bandelj, Marko Devetak, Alenka Bruca Arbeiter: *OLJKA*. Kmečki glas, Ljubljana, 2020.

Primo Proiett, Franco Famiani, Giorgio Pannelli, Paolo Guelf: *Manuale per una potatura semplificata ed agevolata*. Città di Castello (PG), 2008.

Giorgio Pannelli, Barbara Alfei: *L'olivo a vaso policonico*. Edagricole, 2019.

Kulturni praznik v Vili Vipolže

Vse Evine oči

Bile so tam. Vse slikarjeve Eve na platnu, poleg njih pa v živo še Nelida, Natalija, Rebeka, Evelin, Gaja in vse tiste z Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, ki so prvo februarско nedeljo v Vili Vipolže pripravile bogat, z žensko energijo prežet poklon največjemu med pesniki, Francetu Prešernu, in slovenskemu kulturnemu prazniku v pesnikov spomin. *Poet tvoj nov Slovincem venec vije*, zapoje pesnik v sonetu, napisanem pred skoraj dvesto leti; med bogato glasbeno, likovno in besedno prejo ga v nabito polni dvorani Vile Vipolže vtke povezovalka večera Gaja Lesica Marc. In medtem, ko vse Eve s platen ves večer pomenljivo zro v obiskovalce, se zgodi marsikaj.

Najprej pozdrav župana Franca Mužiča, ki poudari, da se Brda, kljub temu, da so izrazito kmetijsko področje, zavedajo pomena kulture, saj vemo, kako osiromašen je narod brez nje. Tudi Tina Novak Samec, direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, spomni na pomen kulture v vsakdanjem življenju. Potem se pomenkujeta Nelida Nemeč in slikar Rudi Skočir, ki je svoj slikarski opus zadnjih petnajstih let poimenoval Evine oči in ga na ogled postavil v vipolško vilo.

Igra, ki traja vse življenje

S svojo strokovno širino Nelida Nemeč predstavi slikarja, prepoznavnega po njegovih razpotegnjenih ženskih figurah, »ki postajajo vse bolj subtilne, tipično Skočirjeve; ob katerih je človeku preprosto toplo pri srcu«. Videl in doživljal jih je kot dame igralnih kart, kot bele neveste, rojenice, sojenice, čarovnice, srčne kraljice in v zadnjem ciklu kot Eve z zgovornimi očmi, ki sijajo v različnih svetlobah in oblikah. In zakaj ravno ženska figura? »Človeška figura od nekdanj obstaja v slikarstvu. Ženska pa je alfa in omega. Ženska rojeva, nosi usodo ljudi. Ne sprašujem se, od kod te ženske figure, sicer pa raje gledam žensko kakor moškega,« se pošali vprašani. Ne šteje slik in še vedno čaka na obet stanovskega kolega Jožeta Ciuhe, da najboljša slika šele pride. »Včasih stojim pred belim platnom in se belina pred mano kar ne pusti zamazati. Nikoli ne vem, kako se bo končalo s sliko. Vse to je igra, ki traja vse življenje. In imam voljo, da bi še gledal prazno platno.«

Nekatere Skočirjeve slike so naseljene z množico črk, besed, čačk, s katerimi umetnik alegorično sporoča, da je v naših življenjih veliko preveč besed, preveč šuma; človek nikoli ni bil tako daleč od samega sebe, kakor je zdaj. Simboličen pomen ima jabolko, položeno v Evine roke, a ne kot simbol greha, temveč kot simbol novega življenja. In barva. Rdeča in modra. Rdeča, polna ener-

Evelin v popolni koncentraciji

Natalija s prsti na klavirju

Rudi Skočir pred Črno Evo

Kulturni praznik v Vili Vipolže

gije in gibanja, modra, nosilka metafizike, razuma. In kako naprej, je zadnje vprašanje plodovitemu slikarju, po rodu s Tolminskega, ki mu likovni svet predstavlja način življenja; ki ga prežema globoko razmišljanje in pogumna prepustitev čustvom in čutenju. »Ne vem. V glavi je polno stvari. Ustvarjanje nima konca. To moraš živeti, in že biti živ je užitek.«

S prsti na klavirskih tipkah in zvonkim sopranom

Nit večera še naprej peljejo ženske. S prsti na klavirskih tipkah Natalija Šaver, s svojim sopranom Rebeka Pregelj. Pianistka in skladateljica Natalija Šaver, doma iz Solkana, svetovljanka, ki živi med Ljubljano, New Yorkom, Lizbono in Los Angelesom, je začela igrati klavir pri petih letih, magisterij iz klavirja je končala pri profesorici Dubravki Tomšič Srebotnjak, po koncu študija pa se je vključila v program Arts Leadership na Univerzi Južne Kalifornije v Los Angelesu. Tam je prepoznala še en svoj talent, in sicer talent za vizualno umetnost in začela ustvarjati mojstrovine svoje umetniške kariere: vizualno klavirsko umetnost, združeno s koncerti.

Sopranistka Rebeka Pregelj je Šempetrka, katere glasbena zgodba se je sicer začela s flavto, a jo je veskozi tiho spremljala želja po petju. Iz solo petja je magistrirala na ljubljanski Akademiji za glasbo, nastopila je na festivalih v Sloveniji, Italiji in na Hrvaškem, je prejemnica številnih nagrad in priznanj. Poleg opere se posveča tudi samospevu. Na repertoarju ima poleg Mozarta in baročnih skladateljev še Clauda Debussyja, med slovenskimi avtorji pa rada izbere dela Rada Simonittija, čigar skladbo *Samo en cvet* smo slišali tudi v Vipolžah.

In potem pride Evelin

Drobna svetlolasa enajstletnica s samozavestno in nastopov vajeno držo se usede k svoji harfi in – začara poslušalce. S popolnim poslušom, popolno koncentracijo, zrelem glasbenim izrazom in radostnim uživanjem v angelskih zvokih harfe. In čeprav je rosno mlada, ima Evelin za seboj že **odmevne rezultate**. Leta 2021 je zmagala na **tekmovanju mladih slovenskih glasbenikov, dosegla vseh sto točk in prejela posebno priznanje za obetavno mlado harfistko**. Zmagala je tudi na **mednarodnem tekmovanju Idrijska čipka**, prejela **tri zlate plakete** na tekmovanjih iz **teoretičnega znanja in ustvarjalnosti**, leta 2022 na mednarodnem glasbenem tekmovanju Virtuosos V4+ v Budimpešti zastopala Slovenijo kot najmlajša tekmovalka sezone ter v finalu oddaje od maestra Placida Dominga prejela posebno priznanje. Igrala je z orkestrom Budafok Dohnányi Orchestra pod vodstvom dirigenta Gáborja Hollerun-

Skupinska slika z vrtnicami

Sopranistka Rebeka Pregelj

ga, lani marca navdušila sedemtisočglavo množico na koncertu Placida Dominga v MVM Dome v Budimpešti, nastopila z Madžarskim radijskim simfoničnim orkestrom v Lisztovi akademiji za glasbo in se istega meseca udeležila **mednarodnega tekmovanja harfistov**, kjer je prejela **zlato plaketo**.

O vrhunski mladi harfistki briških korenin smo pripravili poseben članek, z njenim nastopom pa je tudi kulturni večer dosegel svoj vrhunec.

Iva Sivec

Fotografije: Damijan Simčič, ZOSO foto

Prvi koncert Primorska poje vedno v Brdih

S pesmijo povezujejo čezmejni enotni slovenski prostor

Prireditelj Primorska poje obeležuje že 55 let. In mnogo let se prvi koncert odvija prav v Brdih, saj je vinorodna pokrajina znana tudi po ljubezni do petja. V imenu Občine Brda je najprej vse prisotne pozdravila podžupanja Teja Jelina. Predsednica Zveze pevskih zborov

Na uvodnem koncertu, ki ga je snemal Radio Koper, so se predstavili ženski, moški in mešani sestavi. Ženska pevska skupina Stu ledi iz Trsta je ogrela poslušalce z ljudskimi pesmimi. Vokalni tercet Sestre Kobal iz Ajdovščine se je predstavil tudi z dvema lastnima priredbama skladb. Mešani pevski zbor S planin, Bovec je pesmi zapel ob klavirski spremljavi. Izbor Moškega pevskega zbora Razpotje s Cola je obsegal skladbe slovenskih skladateljev. Sledila sta Mešani pevski zbor Lipa iz Bazovice in moška Vokalna skupina Kresnik iz Sežane.

Skozi koncert so se zvrstili govorniki vseh sodelujočih organizacij: odgovorni za zborovsko dejavnost pri Zvezi slovenskih kulturnih društev v Italiji Manuel Purger, v imenu Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti je pozdravila Sabina Volk Simčič, sledil je podpredsednik Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta Bogdan Kralj, kot zadnji pa je spregovoril predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete Gorica Miloš Čotar. Vsem nagovorom je bila skupna pohvala pevkam in pevcem, ki s pesmijo povezujejo »čezmejni« enotni slovenski prostor.

rov Primorske Janja Konestabo je povedala, da pesem odzvanja na 35 priporočil širom Primorske, v zamejstvu v Italiji in na Hrvaškem, z 210 zbori in vokalnimi skupinami in z več kot 3500 pevci. Koncert je pospremila z letošnjim motom: *Naj pesem srca prebudi!*

Skupinska pesem Alda Kumarja *Dajte, dajte*.

Letošnja posebnost koncerta je bila skupna pesem vseh nastopajočih zborov *Dajte, dajte* skladatelja Alda Kumarja, ki prav letos slavi 70 let.

JSKD Nova Gorica

Fotografija: Radivoj Zavadlav, Foto atelje Pavšič Zavadlav/JSKD Nova Gorica

Teden pisanja z roko v podaljšanem bivanju

Tudi učenci v skupinah podaljšanega bivanja so se v tednu od 22. do 26. januarja posebej posvetili pisanju z roko.

Prvošolci iz oddelka podaljšanega bivanja (OPB) 1, ki šele spoznavajo črke, so na list zapisali svoje ime in k vsaki črki imena narisali nekaj stvari, ki se začnejo na to črko. Prvošolci iz OPB 2 so papirnate obrise dlani okrasili z različnimi vzorci in zapisom svojega imena. Vsi pa so se seznanili še s posebnim načinom pisanja, ki mu pravimo kaligrafija, spoznali dve različni kaligrafski pisavi, pripomočke za pisanje in si ogledali nekaj izdelkov s kaligrafsko pisavo.

V OPB 3 so si učenci ogledali različne stare pripomočke za pisanje, listali po starih zapisih v zvezkih, primerjali pisave učencev nekoč in danes ter v lepopisu zapisali »KAJ JE LEPOPIS«.

Učenci iz OPB 4 so se pogovarjali o pošiljanju sporočil v preteklosti in danes ter ustvarili razglednico s sporočilom iz daljnih in bližnjih krajev. Tretješolci so v Tednu pisanja z roko obujali spomine na prvi šolski dan, opisali so svoja doživetja in zapise polepšali z ilustracijami. Četrtošolci iz OPB 6 pa so ustvarili zapis o sebi, ki bo spomin za prihodnost. V pismu samim sebi so se opisali in ko bodo čez leta ta pisma ponovno brali, se jim bo obudil spomin na to šolsko leto, ko so bili četrtošolci.

Ko spregledajo punčke iz cunj ...

Osnovna šola Alojza Gradnika Dobrovo je slovenski kulturni praznik 8. februarja letos počastila na poseben način. Spomnili in obudili so stare običaje, kulinariko in narečje prebivalcev Brd. Z učitelji, učenci in mentorji, ki so jih povabili k sodelovanju, so pripravili nepozaben dogodek, ki smo se ga udeležili tudi predstavniki Društva upokojencev (DU) Kojsko. Izdelovali smo »punčko iz cunj«. Učenci so vidno uživali pri ustvarjanju in ko so punčke še spregledale ...

Zahvala gre vsem članicam DU Kojsko, ki so sodelovale in organizirale delavnico.

Besedilo in fotografija: Majda Korenjak

Andrejka Markočič Šušmelj – intervju ob kulturnem prazniku

Kultura je neločljivi del mojega življenja, je moja hrana za dušo

Je čistokrvna Brika, saj sta bila oba starša Brica, in velika ljubiteljica kulture. »To, da sem Brika, še vedno poudarim, čeprav že 30 let živim v Novi Gorici,« pove Andrejka Markočič Šušmelj z Dobrovega, srčna profesorica slovenščine na novogoriški gimnaziji, ki si prizadeva, da bi mladi kot radovedni, znanja željni in razgledani krojili našo prihodnost. Poudarja, da je slovenščina kot mate-

Andrejka je predana in srčna profesorica slovenščine na novogoriški gimnaziji.

Kultura vam je bila položena v zibelko. Kako ste jo kot otrok doživljali in na kakšen način ste bili z njo povezani?

Kultura je imela v moji družini od nekdaj pomembno vlogo. Moji spomini sežejo v zgodnje otroštvo, ko smo ob obisku Nove Gorice vedno zavili tudi v knjigarno. Tam so me prijazne prodajalke že poznale in vsakič povprašale: »Andrejka, koliko knjigic si boš pa danes izbrala?« Neizmerno hvaležna sem mami in očetu, da sta takrat znala potešiti mojo radovednost in vedoželjnost z nakupom knjig. Spomnim se tudi neprecenljivega darila dedka Mraza, ko me je pod novoletno jelko čakala zbirka Zlata knjiga. Takih spominov je veliko, povezani so s pripovedovanjem zgodb, pravljicami za lahko noč, neskončnim prepevanjem v avtu, ko smo potovali na morje, nastopov na številnih

rinščina pomembna vrednota in je bila stoletja »lepilo« našega naroda. Žalostno pa ugotavlja, da v Brdih ni knjižnice ter kako krut in umazan je svet, v katerem je vse manj kulturne komunikacije. Z njo smo se pogovarjali ob letošnjem kulturnem prazniku in svetovnem dnevu materinščine, ki ga praznujemo 21. februarja.

prireditvah v osnovni šoli. Čudovite spomine imam na vrtec in OŠ Dobrovo, ki nam je nudila možnost udeleževanja v številnih krožkih, ob teh spominih pa žalostno ugotavljam, da v Brdih ni knjižnice.

Kultura nas je močno povezovala v preteklosti

Kako vas je kultura obogatila skozi življenje?

Še kot osnovnošolka sem obiskovala glasbeno šolo, najprej v Brdih, nato v Novi Gorici. Veliko let sem igrala flavto v Pihalnem orkestru Brda, ki mi je omogočil sodelovanje na glasbenih taborih in igranje v mladinskem pihalnem orkestru. Ker sem živela v neposredni bližini Gradu Dobrovo, sem obiskovala številne kulturne dogodke, z nostalgijo se spominjam vrhunskih koncertov v sklopu Hitovih muz. Rada sem tudi pela v različnih pevskih sestavih. Danes flavto morda premalokrat vzamem v roke, tudi pojem manj, neizmerno rada pa interpretiram poezijo. Povezovala sem številne kulturne prireditve in pri tem spoznala izjemne ljudi, poseben prostor imata v mojem srcu dva slovenska poeta, Človeka z veliko začetnico – Ciril Zlobec in Marko Kravos.

Kultura je neločljivi del mojega življenja, je moja hrana za dušo. Ne predstavljam si, kakšen bi bil svet brez umetnosti, hkrati pa spoznavam, kako krut in umazan je svet, v katerem je vse manj kulturne komunikacije. Kultura namreč ni samo umetnost, je tudi način življenja, je odnos do sočloveka, je svet duhovnih vrednot, ki so neprecenljive in neizmerljive v materialnem smislu.

Andrejka Markočič Šušmelj – intervju ob kulturnem prazniku

Prešernov dan je osrednji slovenski kulturni praznik in državni praznik, kar pomeni, da je dela prost dan, zaradi česar smo v Evropi edinstveni. Kaj kot narod s tem sporočamo?

Kultura je pomemben del identitete slovenskega naroda, česar se premalo zavedamo. Pravzaprav se mi zdi, da smo z osamosvojitvijo pozabili na vse vrednote, ki so nas izoblikovale kot narod. Kaj vse so naši predniki naredili, pretrpeli in žrtvovali, da danes govorimo slovensko! In če se vrneva k Prešernu – že on je dokazal, kako bogat je naš jezik, saj je ustvaril umetnine, kot so jih takrat ustvarjali narodi s precej daljšo literarno tradicijo. Vendar moramo biti (ne samo na ta dan) ponosni na vse naše kulturne ustvarjalce – na tiste, ki so nam predali dragoceno dediščino, in tiste, ki se v teh zelo neprijaznih časih hude krize vrednot trudijo bogatiti naš prostor. Zelo bi si želela, da bi bili tudi nad kulturnimi dosežki vsaj toliko navdušeni, kot smo nad športnimi. Kultura nas je močno povezovala v preteklosti, zato ne vidim razloga, zakaj nas ne bi tudi sedaj in v prihodnosti.

Gledališče je čaroben prostor

Kaj pomeni vaša vloga predsednice Strokovnega sveta Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica (SNG NG) in za kaj si prizadevate?

SNG NG je eno od treh narodnih gledališč v Sloveniji, torej ima status institucije nacionalnega pomena, ki jo financira država, zato v svoj repertoar uvršča tako slovensko in svetovno klasiko kot slovenske novitete, hkrati pa omogoča avtorske projekte in raziskovanja znotraj gledališkega sveta. Strokovni svet SNG NG tesno sodeluje z vodstvom pri oblikovanju programa, spremlja in ocenjuje delovanje gledališča, obravnava vprašanja s področja strokovnega dela zavoda ter daje mnenja, predloge in pobude za reševanje teh vprašanj. Člani sveta med seboj zelo dobro sodelujemo, sedaj sem že drugi mandat predsednica. Najtežje obdobje je bilo med zaprtjem zaradi epidemije, vendar se je naše gledališče izjemno hitro prilagodilo novi situaciji, saj so svoji zvesti publiki omogočili ogled premier na daljavo, svoj bogati arhiv predstav iz prejšnjih sezon pa postavili na svojo spletno stran. Tako lahko vsi tisti, ki iz različnih razlogov ne morejo fizično obiskati gledališča, do arhivskih predstav dostopajo samo s klikom.

Ko v strokovnem svetu razpravljamo o programu za novo sezono, si želimo z njim privabiti gledalce, hkrati pa vsem ustvarjalcem – igralskemu ansamblu in tehnični ekipi – omogočiti, da pokažejo vse, kar zmorejo. Dokaz, da je naše gledališče vrhunsko, je tudi uvrstitev ene predstave na Teden slovenske drame in kar dveh predstav na letošnje Borštnikovo srečanje.

SNG NG bo imel pomembno vlogo tudi v okviru Evrop-

Andrejka Markočič Šušmelj, predsednica strokovnega sveta SNG Nova Gorica, z Markom Bratušem, umetniškim vodjo SNG NG.

ske prestolnice kulture (EPK), za kar se gledališče že pospešeno pripravlja, tudi program, ki ga bo izvedlo gledališče, je večinoma že pripravljen.

Kako ste zadovoljni z obiskom gledališča?

Upam si trditi, da je gledališče ena tistih kulturnih dejavnosti, pri kateri je najmanj upadel obisk. Gledališče je čaroben prostor, ki te posrka vase. Ljudje radi hodijo v gledališče, ker se v njem prepustiš domišljjskemu svetu na odru pred sabo. Ta seveda pogosto odslikava boleče realne življenjske situacije, hkrati pa nudi možnost samoizpraševanja, močnega čustvenega doživljanja in vživljanja v dramske like, prostor in čas.

Brda kot pomemben prostor dogajanja v okviru EPK

Kakšen je po vašem mnenju odnos Bricev do gledališča? Kako bi jim ga lahko še bolj približali?

Kolikor sama opažam, kar precej Bricev obiskuje gledališče. Ne vem, ali je v preteklosti občina že naredila kakšno anketo o obisku gledališča in drugih kulturnih dejavnosti v Novi Gorici. Morda bi marsikomu te dejavnosti lahko približali z organiziranim prevozom ali kakšnim drugim načinom povezovanja. Vesela sem, da je Vila Vipolže zaživela tudi z organizacijo številnih kulturnih dogodkov, ker pa sem čustveno navezana na Grad Dobrovo, bi si želela, da zasije ne samo navzven v svoji najlepši podobi, ampak tudi z bogatimi kulturnimi vsebinami. Prepričana sem, da bodo prav Brda pomemben prostor dogajanja prihodnje leto v okviru EPK.

Kako pa mladi razumejo gledališče? Ga obiskujejo? V njem prepoznajo sporočilno vrednost? Ali otroci še množično obiskujejo Malega in Velikega polžka?

Andrejka Markočič Šušmelj – intervju ob kulturnem prazniku

Mladi radi obiskujejo gledališče, če jim to možnost ponudimo. To je pravzaprav eden redkih prostorov, ko se odklopijo od svojih elektronskih naprav in celo iz zunanjega sveta ter si dovolijo, da jih v svoj svet pritegne dogajanje na odru.

Na Gimnaziji Nova Gorica, kjer poučujem slovenščino, imamo v sklopu pouka oz. obveznih izbirnih vsebin organiziran ogled gledaliških predstav. Te nudijo odlično iztočnico za pogovor z mladimi, pogosto podprejo obravnavanje literarnih vsebin pri pouku, dajejo pa jim tudi širok vpogled v delovanje posameznika in družbe.

Tudi med obiskovalci večernih predstav je veliko mladih, SNG NG pa jim nudi možnost posebej ugodnega nakupa vstopnic s kartico Face Teater. Novogoriško gledališče ima tudi izjemno skupino mladih amaterskih igralcev, ki deluje kot Mladi oder AMO in nas vsako leto navduši z najmanj eno predstavo. SNG NG išče različne načine, kako navdušiti mlade za gledališče, tako bodo gimnazijcem že zdaj v aprilu približali t. i. učilniške predstave v okviru mednarodnega projekta Festival Young Europe 4.

Ljubezem do gledališča se začne že v otroštvu, zato SNG NG skrbi za kakovostne vsebine v abonmajih Malega in Velika polžka, ki še vedno polnita dvorane, dodan jim je še Lutkovni polžek, v gledališču pa za osnovnošolce organizirajo tudi gledališke delavnice.

Kako skušate kot profesorica slovenščine dijakom približati kulturo in njeno bogastvo?

To bi znali najbolje povedati moji dijaki (smeh). Pri obravnavi književnosti jim širim njihov pogled na svet, predstavim jim kulturno bogastvo določenega obdobja, naroda, skupine. Ker sem po izobrazbi tudi sociologinja kulture, nekako čutim za svojo dolžnost, lahko rečemo temu tudi poslanstvo, da dobijo mladi čim širši vpogled v družbo, kakršna je bila in kakršna je sedaj. Želim si, da bi radovedni, znanja željni in razgledani krojili našo prihodnost. Čeprav poučujem že 34. leto, med mladimi v razredu neizmerno uživam, se od njih marsičesa naučim, včasih pa se nad njimi tudi jezim (smeh), pri čemer jih skušam potegniti iz cone udobja, brezbriznosti in pretiranega individualizma. Bom parafrazirala besede Cirila Zlobca: »Lepo je biti učitelj, ni pa lahko.«

Kakšno mesto pa kultura zaseda v vaši družini?

Oba z možem Andrejem prihajava iz okolja, ki je neločljivo povezano s kulturo, zato sva nezavedno te vrednote prenašala tudi na svoja otroka, ki sta zdaj že odrasla. Neprecenljiva so mi skupna kosila, ko razpravljamo o dogajanju doma in po svetu, izmenjamo svoje poglede, ki so pri mladih pogosto precej drugačni kot naši. Radi si skupaj ogledamo kakšen film, pri čemer izbiro najpogosteje prepustim kar sinu Jaki, s hčerjo Kajo uživava na koncertih klasične glasbe in v gledališču, mož pa ima s sinom neskončne razprave o različnih glasbenih žanrih. Vsekakor je kultura v najširšem smislu, torej ne samo v okviru umetnosti, način našega življenja.

Ana Cukijati

Fotografiji: David Verlič

Noah Charney s knjigo o rebuli svetu pripoveduje o briškem teritoriju

Tekoče zlato, ki povezuje

Slovenska prestolnica je bila 25. januarja odeta v barve rebule. V vinoteki Koželj Wines Ljubljana se je odvila predstavitev knjige GOLD WINE Rebula, the Liquid Gold that Links Slovenia and Italy (Zlato vino / Rebula - tekoče zlato, ki povezuje Slovenijo in Italijo).

Dogodek je poleg avtorja knjige Noaha Charneya in etnologa dr. Janeza Bogataja začinel tudi briški župan Franc Mužič, ki je prisotnim predstavil nekaj spominov iz razvojnih korakov briškega teritorija, pa tudi vtisov na Charneyevo knjigo. »Vesel sem, da se je tako ugleden avtor lotil in napisal tako čudovito knjigo, ki nas promovira po svetu. Tudi občina je umestila to knjigo med svoja protokolarna darila,« je na predstavitvi poudaril župan. Večer je sklenilo okušanje vzorcev rebul, ki so jih prispevali briški vinarji, ki sodelujejo v okviru Masterclass Brda Home of Rebula.

E. K.

Fotografija: Robert Valenti

Pogovor z Mojco in Evelin Greblo

O harfi, talentih, vzgoji, Brdih in še čem

»Mislim, da sta dobila ogromno darov,« odgovori mama Mojca na vprašanje, ali se ji zdi, da sta Evelin in njen mlajši brat Valerij od rojenic dobila še kakšen dodaten dar poleg družinskih genov. Mojca, z deklinskim priimkom Bizjak, iz Gonjač, hčerka znanega gostilničarja Božidarja, vnukinja legendarnega Marjota, 'ki je vlekel špago', nekakšno doma izdelano harfo, je tudi sama pevka. Starša, Aleks in Mojca

Talentirani/čudežni otroci postavljajo pred starše zahtevne naloge. Kakšen je vaš koncept vzgoje? Je v vaši družini vse podrejeno glasbi, nastopom, uspehom, ali pa z možem želita, da se otroka razvijata tudi na drugih področjih, etičnem, moralnem, vedenjskem?

Lahko rečeva, da sva se ogromno naučila tudi midva od njiju. Koncept vzgoje, ki je bil v moji glavi ob rojstvu otrok, se je ves čas spreminjal, nadgrajeval. Vsak otrok je drugačen, vsak svoj zaklad. V naši družini smo predvsem poskušali slediti in podpirati njun razvoj, nikakor ni vse podrejeno glasbi. Še manj pa nastopom, uspehom. To je po mojem mnenju samo posledica. Evelin in Valerij sta odgovorna in vedoželjna otroka, neverjetno zrela, prijateljska, prav nič razgrajška, željna učenja, novih znanj, z izjemno samodisciplino in predana delu ne glede na to, česa se lotita. Oba imata stoo odstotni posluš in sta kljub mladosti virtuoza vsak na svojem glasbilu. Nista pa talentirana samo na področju glasbe, zato ju podpirava, da raziskujeta in razvijata različna področja. Vrednote se prenašajo z dejanji in tega se drživa pri vzgoji. Spoštovanje, zaupanje in ljubezen so po najino ključni za občutek varnosti, to je osnova, da se otrok lahko razvija. Ne veva, v katero smer se bodo njune želje, njuni interesi razvijali. Poskušava jim slediti, saj se nama zdi najlepše, če človek odkrije, kaj ga osrečuje. Tako lahko srečo deli tudi z ostalimi.

Kakšno je otroštvo vajinih otrok, ki se razlikujeta od povprečnih? Je zato tudi njuno otroštvo drugačno?

Za naju sta največja sreča, odkar sta se rodila. Za katerokoli stvar bi se odločila, bi ju podprla. O harfi nisva vedela popolnoma ničesar, pa sva se z njima učila in ni nama žal niti minute, ki sva jo vložila v njuno znanje in razvoj. Nama sta seveda posebna, ampak mislim, da večina staršev enako misli o svojih otrocih. Evelin in Valerij sta zelo preprosta, navihana otroka. Ne počutita se drugačna od vrstnikov, kar se vidi v šoli, kjer navadno za veliko stvari sploh ne vedo, čeprav ju podpirajo in so res

Greblo, sta sicer obiskovala glasbeno šolo, a se poklicno ne ukvarjata z glasbo. »Velikokrat se z možem sprašujeva, kako je možno, da otrok že tako zgodaj pokaže, pove in vztraja pri nečem. Evelin je bila stara štiri leta, ko nama je prvič rekla, da si želi igrati harfo. Ne na trmast, otroški način, čeprav sva jo pustila 'čakati' kar nekaj let, saj na začetku te želje res nisva jemala resno.«

Eva, Evelin in Valerij

fantastični. Vendar mislim, da ne čutita želje po izpostavljanju izven odra. Tam si pa data duška.

Kako utripa vsakodnevno življenje v vašem domu? Služba, šola, vaje, nastopi? Kako usklajujete vse te dejavnosti?

Pogovor z Mojco in Evelin Greblo

Ta bogat izbor interesov prinese ogromno prilagajanja in organizacije, tako da so naši popoldnevi včasih res kaotični. Ampak mislim, da nam vsem ta način ustreza in uživamo v tem. Je pa res, da brez lastnega podjetja, kjer lahko obveznosti prilagajamo, ne bi šlo.

Kako ste doživeli Evelinin nastop v Vili Vipolže, v vaših rodnih Brdih?

To je bil zame poseben trenutek, težko je opisati. Neizmerno lepo je bilo videti polno dvorano in sorodnike, prijatelje, vaščane, ki so si vzeli čas in prišli na prireditev. Mislim, da je to čutila tudi Evelin, ker tako živčna ni bila še nikoli. Najtežje je nastopiti ravno pred domačo publiko.

In še (zaradi Brd in Bricev): koliko Brike je še v vas? Se radi vračate v Brda?

Moj mož pravi, da v sekundi ve, kdaj sem se pogovarjala z Brici, ker potem še nekaj ur govorim po domače (kar je njemu zelo všeč in zelo dobro že govori po briško). Brda so čudovita, v zadnjih letih so doživela neverjetno preobrazbo. Rada se vračam. Otroka pa obožujeta nonino kuho, njene njoke ...

Harfa je »kot bi peli angelčki«

In kaj o sebi pove Evelin, od nekdanje zelo odrasla in samoiniciativna enajstletnica, ki je po lanski budimpeštanski zmagoviti izkušnji, ko je Baročni flamenko, goreči koncert, poln vznemirjenja in spretnih tehnik, kot najmlajša igrala kar s štirimi različnimi orkestri, navdušila večtisočglavo množico in velikega Placida Dominga, španskega opernega pevcu in dirigenta?

»Zame je bilo igranje Baročnega flamenka kot ogenj. Ne morem opisati svojih občutkov. Tako rekoč skakala sem po stolu, a takrat se tega nisem zavedala. Skladba je popolna, zahvaljujoč njenemu ritmu in udarni uporabi zvočne plošče.«

Evelin je bila presrečna, ko se je na glasbeni šoli Logatec izpraznilo mesto za harfo. Logatec je kar daleč od Mengša, kjer živi, sprva tudi še ni imela 'ta velike in prave harfe', saj je bila zanjo premajhna, in čeprav je imela prste ožuljene od strun, ni odnehala. Pridno je hodila na ure in vadila, kar ji je naročila učiteljica. Tudi med korono. Harfa ji je tako všeč, ker je res nekaj posebnega, ima čisto svojstven zvok, je »kot bi peli angelčki«, opiše mlada nadarjena harfistka svoj instrument.

Videla sem te plesati, vem, da rada rišeš, bereš, slišala sem tvojo skladbo *Muhasta muha*, v živo sem slišala tvojo harfo – kaj še rada počneš? Govoriš poleg angleščine še kakšen drug jezik?

Rada plešem, slikam, berem, se igram z bratcem in z mucko Beli in psom Bronom. Hodim tudi na atletiko, kjer prav tako zelo uživam. Učim se še italijansko in malo špansko. Jeziki so mi všeč, vendar mi malo zmanjkuje časa.

Evelin v ognjevitem ritmu

Fotografija: Damijan Simčič,
ZOSO foto

Valerij

Fotografija: Damijan Simčič,
ZOSO foto

Hodiš rada v šolo, imaš prijateljice? Kako te sprejmejo učitelji in sošolci, ko se vrneš mednje, recimo po koncertu v Budimpešti?

Imam super sošolke, sošolce in učitelje. Zelo dobro se razumemo in vsi me podpirajo. Ne maram pa nekega pompa in se o koncertih ne pogovarjam veliko.

Poleg harfe imaš rada tudi lepe obleke, ki jih nosiš na nastopih? Izbiraš obleke sama?

Rada imam lepe obleke, izbiram jih skupaj z mami, no, pa tudi tati in Valerij vedno dobro svetujeta.

Poznam slavno pianistko, ki si svojih rok ne upa uporabljati v gospodinjstvu. Kaj pa ti, kako skrbiš svoje roke?

Počnem vse, kuham, pospravljam. Nimam omejitev.

Kolikšen del tvojega dneva je posvečen glasbi (vaje, glasbena šola)?

Odvisno od dneva. Ko grem na učno uro v Italijo, mi gre seveda celo popoldne. Drugače pa je vsak dan drugačen. Vadim toliko, da imam dober občutek, da znam in da napredujem. Ne gledam na uro.

Kako si doživela svoj nastop v Vili Vipolže? Si bila vesela, da si nastopila v Brdih, od koder je tvoja mama? Kako je bilo naslednji dan v šoli?

Pogovor z Mojco in Evelin Greblo

Zelo sem hvaležna, da so me povabili v Vilo Vipolže. Čudovito je bilo, Brda so mi zelo všeč. Naslednji dan pa kljub temu, da sem želela iti v šolo, nisem šla. Mami me ni zbudila in je rekla, da je žal zaspala. Seveda vem, da to ni res. Hotela je, da se spočijeva.

Je bil svojega malega nastopa (po prireditvi sicer) vesel tudi tvoj brat? Ko smo ga gledali in poslušali,

smo nekateri imeli občutek, da bi na prireditvi tudi on rad nastopal.

Valerij me vedno in povsod podpira. Tudi on zelo rad nastopa in najraje nastopava skupaj. Mogoče pa bova nekoč tudi v Brdih nastopila skupaj.

Iva Sivec

Prijaznost se širi

Besede imajo veliko moč

Na naši šoli si želimo ustvarjati spodbudno šolsko okolje, zato smo za temo meseca novembra 2023 izbrali temo prijaznost.

Učenci iz OPB 1 so obiskali šolsko knjižnico in prisluhnili knjižničarki, ki jim je predstavila pravljico Mojiceje Bonte *Šivalnica besed*.

Zgodba pripoveduje o mački Mii, ki je v gozdičku odprla šivalnico, v kateri pa ni šivala oblačil, temveč besede. Skozi zgodbo so učenci spoznali, da imajo besede veliko moč, saj se dotaknejo vsakogar, ki so mu namenjene, in ga tako lahko razveselijo ali razžalostijo.

Razmišljali so in pripovedovali, katere besede nas razveselijo in jih ob pomoči učiteljice zapisali. Potem pa so iz barvnega papirja ukrojili in izrezali »oblačila«, jih obogatili z vzorčki in nanje »prišli« tiste besede, ki širijo prijaznost in nas osrečujejo.

Njihovi izdelki so predstavljeni na panoju v šolski avli, kjer nas prijazne besede nagovarjajo, da jih uporabljamo in z njimi prispevamo k dobrim medsebojnim odnosom.

Spretni prstki učencev v podaljšanem bivanju

Ko ustvarjalnost ne pozna meja

Učenci v podaljšanem bivanju zelo radi ustvarjajo. V novembru in decembru lani so se lotili različnih dejavnosti in nastali so zanimivi izdelki.

Njihovi spretni prstki so prepletali nitke in spletli pisane zapestnice. Potem so se poigrali še s črkami, iz njih sestavili svoja imena in jih vpletli v zapestnice. Vsak si je izdelal tudi igro-sestavljanko z jesenskim motivom.

Bližal se je zimski čas in razmišljali so, kaj bi pozimi radi počeli. Navdušeno so se lotili slikanja, striženja, lepljenja in z izdelki, ki predstavljajo različne zimske dejavnosti, okrasili pano pred učilnico in zobno ambulanto.

Z belo so pobarvali odpadne plastične pokrovčke in z njimi »zasnežili« garderobo in jedilnico. Odpadne aluminijaste pokrovčke pa so zvili v tulce in z njimi sestavili srebrne zvezdice, ki se bleščijo v zimski dekoraciji šole.

Tik pred prazniki so izdelali še novoletno smrečico. Pobarvali so borov storž, ga okrasili z barvnimi kroglicami in na vrh smrečice pripeli bleščečo zvezdico.

Ko smo se pogovarjali o praznikih, dobrodelnosti in o ljudeh, ki jih v tem času lahko razveselimo, so za ostarele v domu v Podsabotinu z veseljem izdelali praznične voščilnice.

Pihalni orkester Brda

Ali v pihalnem orkestru pozimi res vlada zatišje?

Velikokrat rada v člankih začnem s prispodobo o naravi, briški pokrajini itd. In tudi tokrat si ju bom izposodila za izhodišče. V zimskih mesecih se živali zavlečejo v zimsko spanje, zemlja in rastline počivajo, ponekod pokrajino pobeli sneg, ki dodatno pripomore k občutku miru in spokojnosti. Vladajo ti občutki miru in zimske idile v našem orkestru? Pa skupaj poiščimo odgovor na to vprašanje in pogledjmo, kaj se je dogajalo v briški pleh muziki ob pričetku novega leta.

Novo leto, nove glasbene podobe

Z novim letom smo začeli izpolnjevati tudi eno izmed zaobljub, ki smo si jih zadali. Takoj v januarju smo z novimi, svežimi koračnicami dali novo glasbeno podobo našim notnim knjižicam. Med njimi pa se seveda najde tudi kakšna znana, tako da se boste ob naših ritmih lahko zavrteli in tudi kakšno zapeli. Slednje smo preizkusili že kar kmalu, in sicer na pustovanju na Humu. Vaška skupnost Hum nas je tudi letos povabila, da skupaj z njimi v podobi 101 dalmatinca preženemo zimo. Marsikdo se spomni, da je bila pustna sobota popoldne še posebej vremensko nestanovitna. Toda nič zato, zahvaljujoč trudu našega Radovana in njegovih pomočnikov je voz dobil posebno patentirano streho, ki nas je z dragocenimi instrumenti vred ubranila pred dežnimi kapljami.

Proti koncu januarja pa je skupinica naših godbenikov obiskala tri skupine otrok vrtca Dobrovo, dve v Biljani in eno v Kojskem. Skozi glasbeno pripoved smo se skupaj z otroki pripravljali na bližajoč se kulturni praznik in se naučili slovensko himno. Otroci so tudi spoznali in preizkusili razne instrumente, prepoznavali melodije in ugotavljali vloge posameznih instrumentov.

Organizacijska revolucija: orkester ima novega predsednika

V februarju smo v orkestru izpeljali tudi občni zbor, ta pa je bil še toliko bolj pomemben, saj smo v sklopu tega imeli tudi volitve v organe društva. Po 16 uspešnih,

plodovitih, včasih tudi malce napornih letih, je naša dosedanja predsednica Mateja Drnovšček zaključila z opravljanjem te funkcije. Kot mladenka je takrat poprijela za vodstvo društva in ga v vseh teh letih pogumno vodila skozi vzpone in kakšne grenke trenutke. Orkester je rasel, hkrati ohranjal ravnotežje med igrivo mladostjo in modro starostjo, uspešno razvijal in vodil godbeniško šolo, izpeljal dve uspešni obletnici delovanja, gostil številne glasbene goste, odšel na pobratenje v Priverno in še bi lahko naštevali. Mateja, za tvoj doprinos se ti vsi godbeniki še enkrat zahvaljujemo in te globoko spoštujemo. Seveda pa naša Mateja ostaja del briške pleh muzike za vedno in je še vedno aktivna članica. Vodstveno vlogo prevzema Vid Cukjati, preudaren, vrhunski klarinetist. Vodilna vloga v glasbi mu ni tuja, zato verjamemo, da se bo izkazal tudi v tej funkciji. Seveda pa mu v pomoč in podporo stojijo vsi člani in članice odbora ter nenazadnje orkestra.

Pihalni orkester Brda napoveduje

Sedaj smo že ugotovili, da nismo zimsko spali. Pa pogledjmo, kakšne glasbene poslastice v tem letu napoveduje naš orkester. Seveda bomo tudi letos pospremili poklon vsem žrtvam na komemoracijah v Medani, Cerovem in pri Peternelu. Tudi na kolesarskem maratonu in Festivalu briške češnje ne bomo manjkali.

Zares pa nas ne gre zamuditi na naslednjih markantnih nastopih: 1. maja bomo zopet radostno prebujali Brice in Brike, 11. maja pa pripravljamo čudovit spomladanski koncert. Le hitro vzemite pisalo v roke in na koledarju označite termine. Seveda pa naša »tabla za nastope« ostaja odprta in prav rado se zgodi, da se pojavimo še kje.

Anja Rožič

Fotografija: arhiv POB

Društvo slovenskih režiserjev in režiserk v Vili Vipolže

Dokumentarnica razkrila sedem novih dokumentarnih projektov

Od 8. do 10. marca je v Vili Vipolže gostovalo Društvo slovenskih režiserjev (DSR) in režiserk s posebnim programom Dokumentarnica, namenjenim razvoju scenarijev za do-

kumentarni film, v okviru katerega je bil organiziran tudi filmski večer s projekcijo filma Aleksandrinke in pogovorom z režiserjem Metodom Pevcem.

Letos je drugo leto Dokumentarnice v Brdih, vendar so njeni zametki morda nastali že kakšno desetletje prej, ko sva z režiserko Petro Seliškar in prijatelji sanjali o festivalu dokumentarnega filma prav na vrtu Vile Vipolže. Petra namreč ni le izkušena dokumentaristka, ampak tudi umetniški vodja pomembnega mednarodnega festivala dokumentarnega filma v Skopju. Leta so tekla in ker se sanje običajno ne realizirajo, dokler ne trčijo v konkretno potrebo, se je ta pojavila šele predlani z iskanjem primerne lokacije za zaključno fazo scenaristične delavnice v organizaciji Društva slovenskih režiserjev in režiserk, katerega članica sem. Pisala sem direktorici Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tini Samec Novak in zadeva je stekla. Predstavnikov Društva slovenskih režiserjev in režiserk ni navdušila le čudovita lokacija v vinorodnem okolju, ampak predvsem Tinina učinkovitost in razumevanje bistva kulture, ki pomeni izmenjavo, kar, kot so komentirali v društvu, v centru ni vedno samoumevno. Tina pa je takoj prepoznala vsebinski potencial, ki ga narodno združenje filmarjev lahko nudi.

Za še boljši slovenski dokumentarni film

Dokumentarnica je delavnica razvoja scenarijev avtorskih dokumentarnih filmov, na kateri imamo

režiserji priložnost med sabo in v dialogu z mentorji temeljito premisliti svoje ideje. Cilj je natančno artikulirana vsebina in oblika filma, ki služi uspešnemu iskanju koproducentov in financiranja v mednarodnem prostoru. V ta namen se nam je pridružila Helle Hansen, strokovnjakinja produkcije iz Danske, ki je vrsto let odločala o financiranju dokumentarnih filmov na Danskem in Norveškem. Njena vprašanja so zadela v bistvo problema vsake naše ideje in hkrati odpirala nova vprašanja, kar je vsekakor bolje v fazi pisanja kot med snemanjem. Poleg Helle so bili mentorji delavnice tudi trije nagrajeni slovenski režiserji: Petra Seliškar, Rok Biček in Matjaž Ivanišin. Pod njihovim kritičnim in hkrati dobronamernim očesom so se projekti razvijali v treh intenzivnih vikendih: prvem septembra lani na festivalu dokumentarnega filma Dokudoc v Mariboru, drugem januarja na

sedežu društva DSR v Ljubljani in zadnjem marca v Vili Vipolže. Rezultati dela bodo predstavljeni oktobra na Festivalu slovenskega filma v Portorožu. Društvu slovenskih režiserjev in režiserk je uspelo pridobiti sredstva za financiranje, tako da udeležba ni odvisna od šolnine, ampak od prepričljive ideje v prijavi na razpis, kar zagotavlja kvaliteto in razvoj programa.

»Ženske so vedno pospravljele za vojnami, ki so jih zanetili moški«

Bricem, ki so prijazno sprejeli gostitev programa zaprtega tipa, namenjenega filmskim profesionalcem, je društvo v zameno želelo ponuditi javno prireditev s predstavitvijo najboljših slovenskih dokumentarcev v spremstvu avtorjev in avtoric. Letos smo si ogledali dokumentarni

Društvo slovenskih režiserjev in režiserk v Vili Vipolže

film Aleksandrinke v režiji Metoda Pevca, ki ga sicer poznamo po odličnih igranih filmih, čeprav je posnel tudi enega od prvih slovenskih dokumentarcev, ki presegajo televizijski format. Produkcija je namreč zahtevala več let priprav in snemanje na drugih celinah. Rezultat je ganljiva pripoved o usodi primorskih žensk, ki so odhajale služiti v tujino, da bi rešile svoj dom. »Ženske so namreč vedno pospravljale za vojnami, ki so jih zanetili moški«, je dodal režiser filma, vidno ganjen ob ponovnem snidenju s pričevalcem, 93-letnim Danilom Skomino, ki je na pogovoru po filmu delil svojo bolečino ob odraščanju brez mame. Posledice prve svetovne vojne so namreč prisilile številne Primorke, veliko od teh jih je bilo iz Brd, da so poiskale zaslužek v Aleksandriji in s tem preprečile propad kmetij, ki so jih bremenile visoke obresti povojne obnove. Film je spomenik tem pogumnim in sposobnim ženskam, o katerih se še do nedavnega ni veliko vedelo.

Film in vino imata mnogo skupnega

Pogovor z režiserjem, ki ga je vodila moja mama Nadja Velušček, tudi sama dokumentaristka, s katero se trudiva ohranjati spomine naših ljudi,

je ustvaril posebno, skoraj intimno poveznost med vsemi v dvorani, kar se pogosto zgodi po ogledu dobrega dokumentarnega filma. Ta namreč še med tako različnimi ljudmi vedno najde tisto skupno. Večer, ki je osmisli praznovanje dneva žena, se je zaključil družabno ob kozarcu vina Kleti Brda in odličnih pecivih Društva briške žene in dekleta.

Predsednik DSR, režiser Matevž Luzar, s katerim sva tam nazdravila z odličnim sivim pinotom enega od briških vinarjev, mi je povedal, da si je na prestižnih mednarodnih filmskih festivalih vedno želel predstaviti tudi slovensko vino, tisto najboljšo, ker film in vino imata mnogo skupnega, ne zato, ker filmarji radi pijejo, ampak, ker so tudi njegovi odlični poznavalci. Za razumevanje dobrega vina, tako kot dobrega filma, moraš

namreč postati pozoren opazovalec.

Dokumentarnica v Brdih se je drugo leto zapored očitno prijela, kar je dokazala polna dvorana in nabor sedmih novih dokumentarnih projektov. Mogoče bo dokumenarni vikend v Vili Vipolže v bodoče res prerasel v zametek festivala, prostor in ekipa so že pravi, ampak vse ob svojem času, bi rekli tisti, ki vedo, kaj pomeni ustvarjati tako dobro vino kot dober dokumentarni film.

Soorganizatorji Dokumentarnice 2024 so bili Vila Vipolže, Društvo slovenskih režiserjev in režiserk, Zavod KINOKašča/CINEMattic in Društvo Kolo, izvedbo so omogočili Slovenski filmski cener, Občina Brda, ZTKMŠ, Klet Brda in Društvo briške žene in dekleta.

Anja Medved

Avtor slik: Damijan Simičič, ZOSO foto

Osnovna šola Alojza Gradnika

Pust v prvi triadi

Na pustni torek so v šolo prišle pustne maškare, ki so s petjem in vriskanjem odganjale zimo. Najprej so se družile znotraj svojih razredov, nato so se sprehodile po Dobrovem in ob glasbi veselo zarajale na šolskem igrišču.

Martina Alma in njena barvita zgodba

V iskanju lepote bogatim sebe

Komaj ji sledim in si zapisujem njene misli. Kot vulkan privrejo na dan. O mnogočem. O potovanjih, ki pomenijo nov impulz, o knjigah, ki jih bere, o družini, o noni Almi, katere lik jo vsekozi tiho spremlja, o načrtih, o občutku za lepo in dobro, o svoji življenjski filozofiji, katere temelj je skromnost, iskrenost, potrpežljivost. »Nona mi je veliko dala,« obudi spomin na nono Almo, po kateri je poimenovala apart-

Družina je največja vrednota in hkrati najboljša šola

»Moja zgodba je barvita, vse, kar sem prej nabirala, je vsebovano v njej,« nadaljuje Martina Alma in nasmeh na njenem obrazu in lesk v njenih očeh sta vseskozi enaka. »Lahko da včasih ni odziva na tvoje zamisli, to ti vzame voljo, a ne za dolgo. Hitro se pojavi nov izziv.«

In jih je veliko. V družini, ki je zanjo največja vrednota in hkrati najboljša šola. »Ponosna sem na svoja sinova, da imata občutek odgovornosti in pripadnosti, da v naši vinski zgodbi skupaj z njunim očetom lahko lepo sodelujemo, da vesta, na koga se lahko naslonita, ko potrebujeta pomoč, in da si tudi ti samo človek in zato tudi zmotljiv.« Družinsko podjetje je lahko zelo naporna reč, med družinskimi člani je potrebno veliko več prilagajanja, ker so odnosi bolj odprti in zato bolj neposredni in ranljivi. Alma skrbi za pisarniške posle, včasih skuha za vso desetčlansko ekipo družinskega podjetja, za poslovne stranke pripravi tradicionalne jedi z novim, sodobnim pristopom, v Alma Visti skrbi za sprejem gostov, organizacijo dela in, če je potrebno, si nadene tudi gumijaste rokavice in postane čistilka. Vse je bilo vrhunsko, udobje, diskretnost, prijaznost, je potem samoumeven odziv enega od gostov.

»Čokolatinčki«: majhni, a žlahtni in sladki

Tudi Hiša Alma v Medani, katere pročelje krasi fotografija none Alme z vrtnico v roki, je poseben izziv. »Je prav poseben prostor, celica, ki pripada družini Martine Alme, pa tudi vasi Medana in Brdom kot celoti. Je konglomerat zelo različnih vsebin, lahko je domovanje, lahko je umetniška rezidenca umetniku, ki pride iz daljnih krajev in tukaj dobi navdih za novo knjigo, mogoče

maje Alma Vista v Vipolžah, Hišo Alma v Medani in njeno ime dodala svojemu. »Bila je dobrosrčna, pomagala je ljudem, privzgojila mi je smisel za red in lepoto. Šalčke so morale biti lepo zložene, gostu je bilo potrebno dati prtiček iz blaga, ne papirnatega. Potem vse to osvojiš in razvijaš svoj prirojeni čut za estetiko, ki ga potem neguješ. In še to: če je okrog tebe red, se počutiš bolj varnega.«

V pogovoru z umetnico Tanjo Prušnik

poezijo, mogoče sliko ali pa fotografijo,« se hiša predstavi na svoji spletni strani. Pomladi se začne nova sezona razstav in drugih dogodkov, ki so kot »čokolatinčki«: majhni, a žlahtni in sladki. Tudi v Alma Visto bo pomlad prinesla novosti. Domišljene so nove pozornosti do gostov, nov način komunikacije, nov program.

Bolj kot si svoboden, več lahko daš

Zori tudi ideja o Pripovedovalskem festivalu, o festivalu poezije, o obuditvi spomina na »penčanje« prunel, o sodelovanju s čezmejnimi projekti Pordenone legge, o izzivu, kako v Brdih povezati vinarstvo, turizem in umetnost v eno obliko, eno energijo, v skupno moč vsega, kar brsti v Brdih.

»Delam, kar me veseli,« odgovori Alma na začudenje, kako lahko sledi vrelcu idej v sebi, tolikšnemu entuziazmu. »Moja vrednota je zajeta v stavku: imam čas. Čas

Martina Alma in njena barvita zgodba

zase, za družino, za potovanje, koncert, gledališče, knjigo. Iz vsega tega bogastva lahko črпам, tudi jaz ustvarjam. Če nisem sama notranje bogata, kaj lahko ponudim?! Predvsem pa je pomembno zavedanje, da je vse okoli nas zgolj ogledalo, ki odseva nas same, pomembno je iskanje samega sebe, resničnosti svojega življenja. Poskušam ostati ponižna, odprta, sprejemljiva. Bolj kot si svoboden, več lahko daš, ne smeš pa prehitevati časa.«

Babbacar bi rad postal krojač

Aleksandar Hemon je pretresel njeno dožemanje literature, bere več knjig hkrati, zelo ljuba ji je poezija Sylvie Plath, prebira zgodovinsko knjigo Aleša Beblerja, ki govori o narodovi identiteti. Za sprostitvev plete in kvačka, »to mi je ostalo od otroštva«, pravi. Sedem let je že botra dvema afriškima otrokoma, deklici Ajshi, ki ima brez šolanja malo možnosti za dostojno življenje, in gluhonememu dečku Babbacarju, ki bi rad postal krojač in pridno hodi po poti do svojih sanj.

Ti griči z več ženske ustvarjalne energije

»Vse povedano zaobjema moj svet v celoti,« sklene najin pogovor. »Teško bi še kaj dodala. Skozi gledanje sveta, ki me obkroža, in v iskanju lepote bogatim sebe in svojo prisotnost na Zemlji. Upam, da tako doprinesem kapljico svetlobe v neskončen ocean človeške norije.« Po materi je

»V sebi nosim obe strani«

Brika in Brda so zelo zaznamovala njeno otroštvo, mladost in družinsko življenje. »Je pa danes zavedanje, da ni vse v delu in v predajanju sebe zgolj drugim in za druge (podpirati štiri vogale hiše), obarvalo te griče z več ženske ustvarjalne energije. Danes je biti Brika laže kakor pred tridesetimi leti. A tudi biti Nebrika. Jaz nosim v sebi obe strani.«

Iva Sivec

Sliki: zasebni arhiv MA

OŠ Alojza Gradnika Dobrovo

Šolo je obiskala učilnica na prostem

Osnovno šolo Alojza Gradnika Dobrovo je obiskalo vozilo E-transformer 2.0, ki je učencem nudilo informacije s področja krožnega gospodarstva na področju elektronike.

Tovornjak se je magično odprl in spremenil v učilnico na prostem. V vozilu so si učenci petega, sedmega in osmega razreda pogledali kratek animirani film o krožnem gospodarstvu in prisluhnili predavanju. Ogledali so si aparate iz naše bližnje in daljne preteklosti, ki so bili razstavljeni v muzeju aparatov, kot npr. star TV aparat, telefoni, gramofon, kamere, pa tudi zgradbo novejših aparatov z LCD zasloni, mobilnimi telefoni, baterijami, sijalkami, kalkulatorji ipd., ter primere trajnih magnetov in proces njihove reciklaže. Veliko zanimanja so pri učencih vzbudile retro računalniške igrice, v katerih so se imeli možnost tudi pomeriti.

Obisk vozila je sofinanciran s strani projekta Life Spodbujamo e-krožno. Organizator projekta je družba ZEOS, d. o. o., ki v sklopu projekta vzpostavlja tudi oddajo še delujočih aparatov, ki jih predelajo v ponovno uporabo. Raziskave kažejo, da se med zbranimi e-odpadki nahaja 2 % še delujočih aparatov. Učenci in

občani smo tistega dne imeli možnost pomagati naravi in sodelovati v zbiralni akciji rabljenih, še delujočih aparatov, ki jih ne potrebujemo (npr. radio, zvočniki, telefon, televizor, računalnik, orodje za dom in vrt, igrače na baterije itd.). Vsak, ki je prinesel vsaj en še delujoči aparat, je prejel simbolično nagrado.

Prva Velika nagrada Brda-Collio

Kolesarji 30 različnih narodnosti

1. mesto Marcin Budzinski, Poljska; 2. mesto Patryk Stosz, Poljska; 3. mesto Thomas Capra, Italija. Najboljši Slovenec je bil Tilen Finkšt, ki je tekmo zaključil na 4. mestu.

Velika nagrada Brda-Collio, letošnja novost enodnevnih dirk, ki odpirajo sezono v cestnem kolesarjenju v Sloveniji, je 19. marca upravičila vsa pričakovanja. Veliki športni spektakel s 30 ekipami iz 14 držav, ki jo je tvorilo 176 tekmovalcev 30 različnih narodnosti, je tudi pod budnim očesom neposrednega prenosa na portalu RTV Slovenija MMC ter športnih kolesarskih kanalih v Sloveniji in v tujini, kar 10-krat opravilo 15 kilometrov dolg krog v čezmejnem gričevnatem teritoriju Brda-Collio, ki se ravno v tem času bohota s cvetočimi sadnimi drevesi.

Tekmovalci so v izjemni kulisi Gradu Dobrovo na pedala pritisnili takoj po 11. uri, se zapeljali skozi vasi Medana, Plešivo, italijansko Ceglo, v Slovenijo vstopili skozi nekdanji mejni prehod v Vipolžah, prekolesarili celotno vipolško ravnino in se ponovno vzpeli na Dobrovo ter švignili mimo dobrowskega grajskega dvorca.

Veliko zanimanja za čezmejno dirko

Atraktivnost dirke, kot se je že predhodno izkazalo pri gostovanju Gira d'Italia, je ravno v slikovitosti čezmejnega teritorija, kjer se v barvitom mozaiku prepletajo prepigi različnih kultur, ki so na tem območju pustili pomemben pečat tako na arhitekturi, kulturi in drugi dediščini. Dvorci, cerkvice, starejše in modernejše arhitekture, pa seveda oljčniki, vinogradi in navdihujoči cvetoči sadovnjaki so ne samo tekmovalcem, ampak predvsem vsem, ki so dirko spremljali preko ekranov, pričarali posebno doživetje tega prostora, ki zaradi svoje razgibanosti in valovitosti tudi športnih navdušencev ne pusti ravnodušnih.

Dirko je organiziral mebloJOGI Cycling Team – Kolesarski klub Nova Gorica. O tej posebni preizkušnji je predsednik kluba Rok Lozej povedal: »Kolesarska dirka 1. Velika nagrada Brda-Collio je logična nadgradnja slovenskega kolesarskega

tedna z začetkom v Izoli, vmesnim postankom v Novi Gorici in zaključkom v Novem mestu. Dirka Brda-Collio je kolesarjem ponudila izvrsten teren za dirko v tem obdobju, poleg tega pa tudi izvrstno kuliso gledalcem tako ob progi kot pred zasloni, saj je bila dirka pokrita tudi s prenosom v živo na raznih platformah tako doma kot v tujini. Največja posebnost dirke pa je bila ta, da je potekala po Sloveniji in Italiji, s čimer dokazuje povezanost območja Brda-Collio. Po odzivu prijavljenih ekip je dirka že prvo leto požela ogromno zanimanja, kar samo potrjuje velik potencial v slovenskem prostoru za organizacijo tovrstnih dirk.« Kar 60 ekip je namreč na organizatorje naslovilo prošnjo, da bi se udeležilo dirke v briškem čezmejnem teritoriju.

Promocija Brd za vse dni v letu

Direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec dodatno poudarja učinek tovrstnega športnega dogodka, ki je bila uvrščena v mednarodni koledar svetovne kolesarske zveze – UCI class 1.2: »Od 40 do 50 tisoč gledalcev spremlja v živo tovrstne kolesarske preizkušnje, kar 60 odstotkov gledalcev dirke gleda ravno zaradi prizorov z območja, v katerem se odvijajo dirke. To so pomembni podatki, ki kažejo, kolikšen je promocijski potencial takšnih dogodkov, ki jih spremljajo prenosi v živo. Resnično smo si prizadevali, da ta dirka pride tudi v Brda, ker v pomladnem času, ko je nizka sezona, lahko tudi na tak način polnimo naše kapacitete, po drugi strani pa je, kot že rečeno, največja dodana vrednost ravno promocija našega teritorija. Smo destinacija, ki je zanimiva 365 dni v letu. Mogoče z vidika kolesarjenja prav v zimskem času. S tem se lahko postavljamo ob bok že uveljavljenim destinacijam, kamor ekipe odhajajo v tem obdobju na priprave. Velika nagrada Brda-Collio se uvršča na četrto svetovno nivo, kar pomeni, da gre resnično za nivo dirke, v katerem so se kalili tudi naši trenutno najbolj uveljavljeni slovenski kolesarji, kot so Tadej Pogačar, Primož Roglič in Matej Mohorič.«

Zmagovalec prve Velike nagrade Brda-Collio Marcin Budzinski, ki je zmagal že na nedeljski preizkušnji v slovenski Istri, je prve vtise takoj po podelitvi strnil takole: »Dirka je bila resnično težka. Proga ni bila v ravnini, bilo je nekaj vzponov. Hitrost je bila res visoka, več kot 45 km/h. To je kar visoka hitrost. Veliko je bilo napadov. Imeli smo res močno ekipo in smo držali dirko pod nadzorom. Nismo imeli težav. Sem pa prvič tukaj v Brdih in Colliu.« Povedal je še, da pred četrtkovo preizkušnjo v Novi Gorici in Vipavski dolini, ki jo je lani zaključil na 5. mestu, nima posebnih pričakovanj, želi pa si izboljšati lanski rezultat.

Slavnostna podelitev nagrad je potekala na Gradu Dobrovo. Pri podelitvi nagrad so, poleg Roka Lozeja in Tine Novak Samec, pokale z briškim pridihom zmagovalni trojici izročili tudi županja Občine Števerjan Franca Padovan, župan Občine Brda Franc Mužič ter župan Občine Krmin Roberto Felcaro.

E. K.

Avtor slike: Damijan Simčič, ZOSO foto

Društvo upokojencev Dobrovo

Pohod na Krminsko goro

Kar 14 pohodnikov, članov Društva upokojencev (DU) Dobrovo, se nas je 26. januarja udeležilo pohoda na Krminsko goro (it. Monte Quarin). Dan je bil sončen in prav toplel za ta zimski čas. Kot vedno do sedaj nas je na poti vodila naša izkušena planinka Ivanka Zuza.

Startali smo s parkirišča plešivskega parka, nadaljevali mimo izvira studenčnice ter se nato sprehodili skozi celoten park vse do igral ter med vinogradi in polji. V zadnjem delu poti smo prišli do asfaltirane ceste, ki vodi na goro in nato zaključili s hojo po stezi do cilja.

Krminska gora je bila vedno priljubljena rekreativna točka prebivalcev Krmina. Tudi Brici smo vedno radi zahajali tja. Še posebej množično je bilo to na velikonočni ponedeljek, ko je bila ob trdnjavi na gori šagra.

Tudi mi smo na cilju z veseljem postali, se okrepčali z dobrotami iz naših nahrbtnikov ter občudovali lepe raz-

glede - od gora pa do briških vasi in Krmina pod nami.

Polni lepih vtisov smo se vrnili do izhodišča. Bili smo veseli, saj smo prehodili kar 10 kilometrov. Bravo mi!

Mariza Prinčič

Pohod s Cerja do Fajtega hriba in Velikega vrha

Skupina osmih planincev Društva upokojencev (DU) Dobrovo se je 16. februarja namenila na poseben, malo drugačen pohod. Izhodiščna točka oziroma zbirno mesto je bilo ob pomniku miru na razglednem vrhu na Cerju. To je zelo poznana in obiskana turistična točka, saj ob lepem vremenu nudi razglede vse do Jadranskega morja, Dolomitov, Julijskih Alp ter do Furlanije, Vipavske doline in Brd.

Cerje in Kras sta v nedavnih požarih utrpela ogromno škodo, zato so tudi poti mestoma zabrisane zaradi obnove na tem območju. A to ni bila nobena ovira za naše planince, saj jih je naša izkušena planinka Ivanka Zuza popeljala po poti, ki jih je s Cerja vodila do Fajtega hriba in dalje do Velikega vrha ter nazaj do izhodišča na Cerju.

Dobra družba je pohod zaključila na pijači v okrepčevalnici na Cerju ter se zadovoljna vrnila proti domu. Bravo, mi.

Mariza Prinčič

Januarski planinski vzpon na Korado

Brici zelo radi in v vseh letnih časih obiskujemo Korado. Na Koradi in vseh poteh, ki vodijo do njenega vrha, je narava lepa in pomirjujoča, razgledi pa čudoviti.

Pohoda na Korado v organizaciji Društva upokojencev (DU) Dobrovo se je 12. januarja udeležilo kar 13 pohodnikov. Dan je bil lep in sončen, zjutraj je bilo še malo vetrovno in hladno, a je hoja v hrib naredila svoje in vse lepo ogrela.

Ob prijetnem klepetu so pohodniki tako kaj kmalu prišli do planinske kočice našega planinskega društva na Koradi. Tam so jih po zaslugi naše planinke Ivanke že čakali njoki z golažem. Po kavici in priboljških iz nahrbtnika je bila tudi pot do izhodišča za vse udeležence lažja.

Bil je res lep pohod s prijetnim druženjem.

Mariza Prinčič

Tradicionalni pohod Vrhovlje–Plave–Korada–Vrhovlje

Tudi po nepoznanih poteh

Tradicionalni pohod smo zaradi slabega vremena s prve januarske nedelje prenesli na naslednjo. Zbirno mesto je bilo kot običajno pri informacijski tabli v Vrhovljah. Že takoj zjutraj je med udeleženci vladalo veselo razpoloženje.

Udeleženci pohoda smo se podali na pot proti Plavam. To je pomenilo, da smo kar nekaj časa hodili proti Sabotinu in se šele nato usmerili proti Soči. Boris je predlagal, da bi letos del poti spremenili in šli čez Srnjaka. Lepo urejena pot je bila večini pohodnikom nepoznana. Prispeli smo v Prelesje, kjer smo pot nadaljevali mimo Plavi in sledili planinskim oznakam za Korado. Običajno smo se v gostilni Pri mostu ustavili, da smo se okrepčali pred vzponom na Korado, letos pa te možnosti nismo imeli. Po vedno prijetni poti in v prijetni moški družbi smo prispeli na Korado. Tam nam je naš oskrbnik kočje Milojko pripravil zelo okusne njoke. V naši

planinski kočje se nam je pridružila predsednica društva in z nami nadaljevala pohod. Po daljšem postanku smo se dobre volje odpravili proti našemu cilju v Vrhovljah.

Nataša Klinec

Tretješolci na počitnicah

Šport, veselje in pekarske spretnosti

Tretješolci smo se po vstopu v novo leto odpravili v Center šolskih in občolskih dejavnosti Medvedje Brdo, kjer smo preživeli tri dni.

Najprej smo se nastanili v sobah. Nadaljevali smo s kosilom, ki nam je povrnilo energijo za nadaljnje dogodivščine. Zbrali smo se v učilnici in prejeli navodila za orientacijski pohod. Med potjo smo se srečevali z različnimi nalogami, ki so zahtevale spretnosti in skupinsko sodelovanje, s tem smo krepili medsebojne vezi. Uspelo nam je! Zaslužno smo pojedli malico v pričakovanju večernih dejavnosti. Zvečer smo se sprostili ob hudo mušnih točkah, ki so jih pripravili posamezni učenci. Pred odhodom v postelje pa smo skupaj zapeli in zaplesali otroški ples.

Drugi dan je po jutranji telovadbi in zajtrku ena skupina učencev obiskala žago, kjer smo spoznali, kako iz drevesa izdelajo deske. Druga skupina pa se je preizkusila v plezanju. Skupini sta se kasneje zamenjali. V popoldanskem času smo preizkusili svoje spretnosti v lokostrelstvu ter se poučili o zanimivostih veselja. V okviru dejavnosti smo imeli priložnost opazovati Sonce skozi teleskop. Zvečer smo nadaljevali raziskovanje veselja z nočnim pohodom z lučkami, ki nas je pripeljal na najvišjo vzpetino Medvedjega Brda. Tam smo imeli priložnost opazovati nočno nebo. Dogajanje smo zaključili

s sproščujočim spustom po notranjem toboganu. Drugi dan je tako minil v zanimivem in poučnem vzdušju, kjer so učenci združili športne aktivnosti s pridobivanjem znanja o veselju.

Zadnji dan smo se po zajtrku ponovno razdelili v dve skupini. Ogledali smo si živali, ki jih imajo v domu Medved ter spoznali njihove značilnosti. Preizkusili smo se tudi v pekarskih spretnostih. Pripravili smo značilne »vahče«. Kaj so »vahče«? To so bili majhni kruhki, ki so nastali iz odvečnega testa za kruh. Bil je za dlan velik hlebček. »Vahče« so nabirali revnejši otroci, otroci bajtarjev in kajzarjev, ki so z zaklji hodili od kmetije do kmetije in nabirali kruhke. Doma so jih razdelili še med ostale brate in sestre in se jih do sitega najedli. Običaj je potekal na dan pred vsemi svetimi (31. 10.), pred »vahtom«.

Motokros

Zakaj vožnja izven motokros prog ni dovoljena? Ali imamo v Brdih pogoje zanjo?

Januarski poziv vodje policijskega okoliša Sama Beridana namenjenega staršem otrok, ki so svojim otrokom kupili motokrose in jih tako ali drugače podpirajo pri vožnji s temi vozili po briških brajdah in drugih poteh, je na družbenem profilu Facebook Občine Brda sprožil val ogorčenja, ki se ni toliko nanašal na osnovno sporočilo poziva temveč na opombo Beridana, da v briški občini trenutno ni na voljo motokros proge. Pripombe so se obregnele predvsem ob vprašanje, zakaj občina ne uredi motokros proge.

Dobronamerno opozorilo naletelo na gluha ušesa?

»Naj vse opozorim, da na območju Goriških brd nimamo nobene registrirane proge za vožnjo z tovrstnimi vozili, zato je posledično vsaka vožnja že prekršek in naj vas opozorim tudi, da gre pri tem po navadi za skupek več prekrškov. Zavedati se je namreč treba, da so uporabljene površine največkrat zasebna lastnina in prav s strani teh lastnikov smo bili v zadnjem času večkrat opozorjeni, da se jim povzroča škoda.« Tako se glasi del zapisa, ki ga je Beridan posredoval v objavo na občinskem Facebook kanalu z namenom, da prepreči tako škodo na ljudeh, torej poškodbe, kot tudi na lastnini, kar je ponovno poudaril tudi v kasnejšem daljšem pojasnilu Občine Brda, objavljenem 24. januarja na občinski spletni strani.

V čem je težava?

Da po Brdih vozi kopica motokrosistov, ni skrivnost. Nemalokrat je tovrstna vozila moč opaziti tudi na glavnih briških prometnicah. Bolj pogumni se razkazujejo celo z vožnjo na zadnjem kolesu. Še največkrat pa je, kot poročajo s policije in z občine, ki spremljajo teren in morajo večkrat prisluhnuti pritožbam občanov o poškodbah na lastnini, opaziti sledi na zemljiščih ali na bankinah. Prav vožnja po bankinah in tudi makadamskih poteh lahko privede do poškodb kolesarjev ali mimoidočih pohodnikov, nenazadnje nič slabega slutečih mimoidočih občanov, morda celo majhnih otrok. Pritožbe občanov, ki romajo na policijo, se med drugim nanašajo tudi na to, da so pročelja oziroma vrata hiš ali lop na priljubljenih relacijah motokrosistov kot prestreljena z mitraljezom. Čar motokrosov je, bodimo si pošteni, ravno v »izstrelkih« in dimu, ki sledijo zadnjemu kolesu, hrup pa seveda sodi v ta paket. Gre

sicer verjeti, da motokrosisti poškodb ne povzročajo namerno, ampak so stranska škoda adrenalinskega veselja.

Na kaj opozarja policija?

Z vprašanjem, čemu gremo naproti, če si privoščimo vožnjo z motokrosi izven dovoljenih okvirjev, smo se obrnili na novogoriško policijo. Pomočnik načelnika Policijske postaje Nova Gorica David Somensary je o pogostosti pojava neustrezne vožnje z motokrosi na Goriškem povedal: »Na območju Policijske postaje Nova Gorica nimamo urejene proge za vožnjo z motokrosi. To pomeni, da se ljubitelji tovrstnih aktivnosti pogosto odločijo za vožnjo po gozdovih, travnikih in drugih naravnih površinah. Glede na to, da je ta vrsta aktivnosti kar pogosta na tem našem predelu, to predstavlja kar pogost pojav.« Na policijsko postajo se tako večkrat obračajo lastniki zemljišč oziroma krajani, posredujejo pa tudi fotografije. »Kličejo predvsem tisti, ki jih moti hrup. Ta ne moti samo nas ljudi, ampak povzroča stres tudi živalim. Pojavlja se tudi škoda v naravnem okolju, na planinskih poteh, travnikih. Predvsem se poškoduje vegetacija,« še pojasnjuje Somensary in opozarja na poškodovanje zasebnih zemljišč.

Kje se lahko vozijo motokrosisti?

Ljubitelji tega adrenalinskega športa naj se poslužujejo najbližje urejene proge, namenjene za tovrstni šport, predlagajo na policiji. »Kakorkoli - v naravnem okolju se ne smejo voziti, ker je za to predpisana tudi globa,« pove Somensary. Ravno tako motokrosi niso primerni za vožnjo v cestnem prometu. Ker gre za vozilo, namenjeno hitrostnim tekmovanjem, zanj ni potrebno vozniško dovoljenje. »Ta vozila niso namenjena za uporabo v cestnem prometu. Posledično jih ni možno registrirati in za vožnjo po urejeni progi posledično ni potrebno vozniško dovoljenje,« še pojasnjuje Somensary. Neustrezna vožnja izven za to urejenih prog motokrosiste vodi torej proti prekrškoma in globam. »Največja predpisana denarna kazen za udeležbo takega vozila v cestnem prometu je 500 evrov. Če pa se (motokrosisti, op. a.) vozijo v naravnem okolju, je sicer predpisana precej manjša globa, ampak so praktično z vsako vožnjo v kršitvi,« odgovarjajo s policije.

»Dajmo zgraditi motokros prog!«

Opozorilo oziroma objava vodje policijskega okoliša je, kot smo že zapisali, sprožila rafal pozivov občanov, da naj se v Brdih vendarle uredi proga. Da z represijo ne bodo nič dosegli in da naj mladini vendarle privoščijo nekaj zabave v naravi, so bile puščice, ki so letele tako na policijo, še posebej pa na občino. Slednji so ob objavi pojasnili, zakaj je v Brdih težko urediti prog, očitali še, da preveč zlahka meče puško v koruzo in da bi se lahko bolje potrudila. »...smo pred leti v Brdih imeli motokros prog, ki smo jo prostovoljci in ljubitelji tega športa sami zgradili in jo sami z lastnimi finančnimi sredstvi tudi vzdrževali. Vendar smo jo bili primorani zapreti zaradi pritožb nekaterih občanov

Motokros

in tudi zaradi pomanjkanja interesa z vaše strani, da bi proga obstala in obratovala. Ob zaprtju proge ste takrat omenili, da se bo poskušalo pridobiti nadomestno lokacijo za postavitev nove motokros proge, vendar je po več letih še vedno niste uspeli določiti oz. kot sem prej omenil, vam to ni v interesu,« je bil recimo komentar R. M. na Facebooku.

Občina je že v pojasnilu, ki je sledilo objavi vodje policijskega okoliša, poudarila, da zdaleč od tega, da občina ne bi želela urediti tovrstne proge, ampak je za to potrebno izpolniti številne zakonsko določene pogoje. »Registrirana moto pista kot vsi objekti mora imeti veljavno gradbeno in uporabno dovoljenje, pred tem mora biti lokacija umeščena v prostorskem planu občine, soglasje k temu pa podajajo številna ministrstva (ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ministrstvo za naravne vire in prostor, ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Direkcija RS za vode ...). Težava te športne discipline je obremenitev okolja s hrupom. Zakonodaja zato zahteva, da je objekt odmaknjen od bivališč in drugih objektov, preveri pa se tudi vpliv na divjad in ostalo naravno okolje. V Sloveniji zaradi zahtevnih zakonskih pogojev lahko naštejemo le dobro deseterico motokros prog,« je bilo zapisano v pojasnilu objavljenemu na spletni strani občine.

Kaj meni pristojno ministrstvo?

Za dodatna pojasnila smo zaprosili ministrstvo za naravne vire in prostor, ki nam je odgovorilo: »Motokros proga sodi med prostorske ureditve lokalnega pomena, kar pomeni, da je za njeno umeščanje v prostor pristojna občina, ki v ta namen sprejme ali dopolni in spremeni občinski prostorski načrt (OPN), v katerem določi ustrezno namensko rabo prostora. V postopku sprejemanja OPN sodelujejo nosilci urejanja prostora, ki vsak za svoje področje preverijo ali so pri pripravi OPN ustrezno upoštevani predpisi s področja za katerega so pristojni. Če se prostorska ureditev načrtuje na varstvenih območjih, se navadno izvede tudi celovita presoja vplivov na okolje. Na splošno vas lahko seznanimo, da se OPN za območja motokros proge navadno določa namenska raba prostora »ZS« - površine za oddih, rekreacijo in šport, ki so namenjene oddihu, rekreaciji in športom na prostem. Kadar se poleg proge načrtujejo še spremljajoči objekti (slačilnice, garderobe), se določi še namenska raba »BC« - športni centri so športne površine in objekti, ki so namenjeni športnim aktivnostim in športnim prireditvam. Že iz temeljnih načel zakona o urejanju prostora izhaja, da je potrebno dejavnosti v prostor umeščati tako, da se prepletajo rabe prostora, ki so medsebojno združljive ali ne motijo druga druge. Pri iskanju lokacij je potrebno stremeti k trajnostnemu razvoju, kar pomeni, da je potrebno upoštevati naravne in ustvarjene sestavine prostora ter omogočiti njihovo izboljšavo. Za konkretno prostorsko ureditev (v tem primeru motokros) navedeno pomeni, da je potrebno prostorsko ureditev načrtovati tako, da ne poslabša bivalnih in delovnih razmer prebivalcev ter da ustrezno upoštevajo naravne danosti prostora.«

Zakaj je v Brdih težko urediti progo?

Motokros proge se lahko umešča, tako pojasnjujejo občinske službe, v degradirana območja, teh pa v Brdih ni. Med ključnimi dejavniki je, kot je razbrati tudi iz predhodnih pojasnil, hrup, ki ne sme biti moteč za prebivalstvo in divjad. Torej

tudi umeščanje v odmaknjene površine na Koradi ali Sabotinu, kot marsikdo predlaga, ne ustrezajo zaradi naravovarstvenih pogojev. Nenazadnje, ravno zaradi varstva okolja je v vodo padel predlog ureditve motokros proge v šempetrski občini. Dejan Koglot iz društva Gas Vrtejska nam je orisal takratna prizadevanja: »Pred leti, ko je postalo jasno, da bo na lokaciji motokros proge nastala čistilna naprava, za kar smo se tudi vsi strinjali, smo predlagali novo lokacijo tik ob čistilni napravi. To je bilo kasneje sprejeto v prostorski plan na lokalnem nivoju, ki je bil v nadaljevanju posredovan na pristojna ministrstva. Ker pa je prišlo do negativnega mnenja z naslova varstva narave, zaradi biotske raznovrstnosti in laške žabe, je bilo treba motokros poligon, da se je lahko sprejelo celoten plan, izvzeti iz prostorskega načrta.« V šempetrski občini druge lokacije ni bilo, še dodaja Koglot: »Mogoče se bo s kakšnim prostorskim planom našlo kaj bolj primerne. Moje mnenje pa je, da so tudi regijske debate, kjer bi se morali marsikdaj marsikaj pogovoriti in tudi najti ustrezne lokacije, da ni vse razpuščeno, da se ne dogajajo nesreče in predvsem, da je urejeno.«

Tudi smučati se nismo učili v Brdih

Morda se sliši nekoliko predrzno, ampak zgornja trditev vendarle drži. Marsikaterega športa se v Brdih zaradi takih ali različnih razlogov (pomanjkanje snega, infrastrukture, trenerjev ...) vendarle nismo učili, pa ga ravno tako prakticiramo in odhajamo na za to urejena igrišča, smučišča, drsališča, kopaljšča ... Za to smo pripravljeni odstopiti znaten del družinskega proračuna, narediti nekaj 100 kilometrov, kupiti ravno tako čelado, ravno tak kombinezon, ravno take ščitnike. Ana Bucik ni postala smučarska prvakinja na Goriškem, ampak na za treninge ustreznih progah in z ustrežno opremo. Enako velja tudi za motokrosiste. To bodo potrdili tudi športniki, ki so se s tem športom ukvarjali profesionalno.

Nenazadnje, če motokros ni registrirano vozilo in zanj ni sklenjenega zavarovanja, če mladi »feni« tega vozila zanj nimajo opravljenega vozniškega dovoljenja, kaj to pomeni v primeru nezgod v cestnem prometu, kdo bo odgovarjal za njihove poškodbe na t. i. ozarah, njivah, lovskih stezah itd.?

Niti ime Tim Gajser ne pomaga

Na območju zahodno od Ljubljane najdemo motokros steze v Žireh in Tolminu, nam je tik ob zaključku redakcije pojasnil Erik Logar, vodja področja varne mobilnosti pri AMZS: »V vzhodni Sloveniji je teh stez več, gre pa za steze v več desetletno tradicijo. Torej so že obstoječe. Novih stez nimamo.« Da ni enostavno dobiti prave lokacije za motokros proge, pove tudi podatek, da niti AMZS ni uspelo skozi to rešeto: »Iskali smo lokacijo, kjer bi lahko pripravili dirko za svetovno prvenstvo. Naš Tim Gajser je petkratni svetovni prvak in je bila res velika želja, da bi bila taka prireditelja tudi v Sloveniji. A enostavno ni šlo skozi. Primerne lokacije nismo našli. Govorimo pa o tem, da če bi progo naredili, bi ta ostala in bi bila stalna.« In kaj priporoča staršem, na katere se otroci obračajo z željo po motokrosu? »Najlažje je motokros kupiti. Če ga že kupijo, naj obenem nabavijo tudi ustrežno opremo in naj otroke vozijo na urejene steze. Goriški so najbližje v sosednji Italiji v Gonarsu in mislim, da tudi v Romansu.«

Erika Koncut

Pohod ob meji brez meje

Petnajsti pohod smo pričeli pri Karmunskem hramu v Vrhovljah pri Kožbani. Prvič se je zgodilo, da smo šli

po poti, ki smo jo pred leti že enkrat prehodili, vendar se nam jo je zaradi atraktivnosti zdelo smiselno ponoviti.

V čudovitem zimskem dnevu se nas je na izhodišču zbralo 115 in pred nami je bila 13-kilometrski pot, ki smo jo poimenovali tudi Pot štirih cerkva. Začetek je bil lahkoten in hitro smo prispeli v Kožbano, kjer smo se ustavili pri cerkvi sv. Jurija. Na mestu sedanje cerkve naj bi stala prva cerkev v Brdih, nas pa je bolj zanimal zlati oltar v cerkvi. Po ogledu smo se usmerili proti Brdicam pri Kožbani in s poti opazovali propadajoči Slapnik na drugi strani. Cesto smo hitro zapustili in se usmerili v breg. Na začetku smo šli kar ob potoku, potem pa se vzpenjali po prijetni stezici, ki nas je pripeljala na cesto za Senik. Tam smo si vzeli kar nekaj časa za razgledovanje čez furlansko nižino na zasnežene hribe v ozadju.

V Seniku smo se pred prihodom do cerkvice sv. Magdalene najprej malo okrepčali. Cerkev sama po sebi ni nekaj posebnega, vseeno pa smo si jo ogledali in uživali na prostoru pred njo. Od tam smo že pogledovali proti našemu naslednjemu cilju: Golemu Brdu. Najprej smo hodili po kolovozih in cesti, potem pa smo jo ubrali kar po gmajni, da bi prišli do naslednje cerkvice.

Cerkev sv. Marije na jezeru je res nekaj posebnega. Pohodnikom je bila razložena zgodovina nastanka cerkvice in drugega dogajanja okrog nje. Pritegnila nas je tudi notranjost in nekateri so pokukali v luknjo za oltarjem ter poskušali ujeti zvok vode iz podzemlja. Ker smo bili na pohodu ob meji, smo tudi izvedeli, da je na reki Idriji že stoletja potekala meja med različnimi državami, ki so obstajale na tem območju. Sledil je spust do same Idrije in postanek

na domačiji Kont, kjer smo poizkusili njihove dobrote in seveda vino merlot iz Golega Brda.

Ko smo prispeli do nekdanjega mejnega prehoda, so naši člani pohodnikom pripravili posebno poslastico. V krajši predstavi je bilo prikazano dogajanje na prehodih v času, ko so bili tam še cariniki in milica. Udeleženci so v dogajanju res uživali, ko pa smo jim povedali, da je bila igra pripravljena po resničnem dogodku, so bili še bolj zadovoljni. Presenečeni pa so bili italijanski vozniki, ki so na prehodu ponovno videli miličnika in carinarko v uniformah iz nekdanje skupne države.

Še dobro, da smo si malo odpočili, saj smo kar hitro ugotovili, da Breg pri Golem Brdu resnično opraviči svoje ime. Zasopihani smo prispeli do naše postaje, na domačijo našega člana Franka, kjer so lahko pohodniki uživali v domačem pecivu in drugih prigrizkih, se odžejali in pripravili na nadaljevanje poti, ki je vodila samo navzgor po poti Alpe Adria, ki jo vsako leto prehodi veliko pohodnikov.

V Vrhovljah pri Kožbani, ali po domače »Gljuhem Vrhuj«, je pri cerkvi sv. Andreja ena najlepših točk v Brdih. Ponuja se nam razgled na vse strani in če si vzamemo čas,

Planinsko društvo Brda

lahko začutimo, da je na tisti točki res neka prijetna energija. »Utrinkovalnica« je tam postavljena na pravo mesto in v njej resnično lahko uživamo. Sama cerkvica pa je zgodba zase. Najstarejše freske v Brdih so res vredne ogleda, še posebej zaradi stvari, ki jih prikazujejo.

Mi pa smo morali naprej, saj je bil že pozen popoldan. Sledil je samo še spust nazaj do Kamunskega hrama, kjer so nas čakali dober pasulj, briška kapljica, prijetna družba in obljube, da se prihodnje leto spet vidimo. Kam bomo šli, pa še ne vemo, vemo le, da se v Brdih povsod najde kaj zanimivega, če le imamo željo, da se tja odpravimo.

Bojan Bužinel

V domačo Istro in na Mali Golak

Istrsko zaledje

Briški planinci smo se konec januarja podali v istrsko zaledje. Pot smo začeli pri Sečoveljskih solinah in nadaljevali skozi Medošje, mimo Kroga do Kort. Od tam smo se vrnili na izhodišče. Jutranje meglice je sonce hitro odgnalo in nas grelo vso pot. Naš vodnik Zvezdan nas je popeljal v nam nepoznan delček slovenske Istre. V številčni in veseli družbi smo preživeli lepo nedeljo.

Šalamjada Cerovo

Fotografija: Andrej Colja

Zmagovalec Franko Terpin in spremljevalci Sebastjan Štekar, Marjan Bučinel ter Robi Nikolavčič.

Zimski pohod na Mali Golak

Planinci vsako leto izvedemo tudi kakšno bolj zimsko turo. Februarja smo se v organizaciji društva Gora iz Tihe doline podali na 18. tradicionalni Zimski pohod na zasneženi Golak. Težko bi rekli, da je bil zimski, prej spomladanski. Zaradi oblačnega in občasno megljenega vremena smo bili žal prikrajšani za lepe razglede. Nekaj kapelj dežja pa tudi ni pokvarilo vzdušja številčni družini. Čeprav razmere v hribih niso vedno idealne, pa nam je lahko vseeno lepo.

Iva Šibav

60. obletnica poroke Danice in Renata Klinca s Plešivega

Na plesu na Dobrovem je preskočila iskrica

8. februarja 2024 je bilo pri Krišnevih izjemno veselo, saj sta Danica Klinec, rojena Ambrožič, doma iz Hruševlja, in Renato Klinec slavila častitljivo 60. obletnico poroke.

Naša draga slavljenca se danes z nasmehom spominjata časa, ko sta se pred mnogimi leti spoznala na plesu na Dobrovem. Preskočila je iskrica in kmalu za tem sta postala mož in žena.

Renato je od svojih staršev podedoval srednje veliko kmetijo, v katero sta skupaj z ženo vlagala delo, trud in ljubezen do zemlje. Imata vedno najlepše in zdravo grozdje ter slastne češnje pa tudi fige.

Nekaj časa je Renato delal v izmenah v anhovskem Salonitu, a kaj kmalu ugotovil, da to ni delo zanj in se tako posvetil izključno delu na kmetiji. Danica je poleg dela na kmetiji skrbela za gospodinjstvo, družino in vrt. Pri teti Danici se je dom vedno svetil in še danes je tako.

V zakonu sta se slavljencema rodili dve hčerki, Darja in Alenka. Rod se nadaljuje in danes imata že 4 vnuke in 4 pravnuke.

Svečani jubilej sta Renato in Danica proslavila tudi z mašo v medanski cerkvi in kasneje na svojem domu,

kjer sta se poveselila s svojimi domačimi, prijatelji in sorodniki.

Še na mnoga zdrava in srečna leta jima želijo hčerka Darja s Sandijem, Kristjanom in Moniko ter hčerka Alenka z Damijanom, Laro in Blažem. Pravnuki Maksim, Ema, Ana in Kiara pa so jima v posebno srečo in ponos.

Mariza Prinčič

90-letnik Marjo Jakin

Vinograd in družina ga ohranjata čilega in vedrega

Dolgoletni član Društva upokojencev (DU) Kojsko Marjo Jakin iz Gornjega Cerova je 6. januarja praznoval 90. rojstni dan. Sovaščanki in predstavnici Društva upokojencev Kojsko sta ga na ta častitljiv jubilej obiskali in mu v imenu vseh članov društva voščili ter ga obdarili.

90 let je težko spraviti v par stavkov, posebno če gre za Marja, ki je kot devetletni deček izgubil očeta, ko so ga leta 1944 ubili kot talca v Cerovem. Kot edini moški v družini je prevzel skrb za najbližje in kmetijo, ki ji še danes namenja vso pozornost. Takšne dogodke je nemogoče izbrisati iz spomina in radi zasenčijo vedrejše, ki se jih Marjo tudi rad spominja. Z ženo Leopoldo sta si ustvarila prijetno družinico s tremi otroki. Sedaj pa mu vesenje dela šest vnukov in štirje pravnuki. Skrb za vinograde in delo v njih pa ga poleg družine ohranjata čilega in vedrega.

Majda Korenjak
Fotografija: Velka Prinčič

50. obletnica poroke
Milene in Vojka
Rutarja z Dobrovega

Še naprej
si želita
veliko
zdravja

Zlatoporočenca Milena (Gabrijelčič) in Vojko Rutar z Dobrovega sta pred 50 leti, natanko 24. novembra 1973, na kromberškem gradu dahnila njun »da«, ki drži še danes.

K Božidarju na kmečki turizem v Gonjačah sta povabila priči, nekaj sorodnikov in prijateljev ter tako obeležila dogodek, ki zanju velja le enkrat v življenju.

Ob prijetnem vzdušju, glasbi in dobrotah ter v krogu najdražjih je zlata poroka, tako kot vse v življenju, kar hitro minila. Še naprej si želita veliko zdravja.

100-letnica Marija Šfiligoj

Družina je bila njena zlata nit življenja

Dolgih 15 let, prav do njenega 100. rojstnega dne, smo skupaj pletli zgodbo prijateljstva z našo Marijo Šfiligoj, po domače Marico, stanovalci in zaposleni Doma upokoencev Podsabotin, direktor Bojan Stante, župan Franc Mužič in župnik Jože Ipavec.

Vedno je bila družina Marijina zlata nit življenja, tista svetinja, ki ji je pomenila vse. To prav gotovo potrjujejo mnogi trenutki njenega življenja, ki so ujeti in njeno zgodbo.

Odraščala je v veliki družini s petimi brati in tremi sestrami, s katerimi so se dobro razumeli kljub delovnemu življenju na kmetiji. Rada se je spominjala, kako so plezali na drevo in obirali češnje.

Lepe spomine je imela tudi na cerkveni zbor. Pripovedovala je, kako so potekale prve vaje, na katerih jim je organist rekel, da ne smejo povedati staršem, da so bili pri vajah. Starše so presenetili pri maši. Ko so začeli peti, se je cela cerkev obrnila proti koru. Bil je veliko presečenjenje.

Zaradi revščine so dekleta hodila služiti v Italijo, kjer so bile gospodinje in so pazile na otroke. S sestro je bila v Palermu, ampak se je z začetkom vojne vrnila.

Sama je večkrat ponosno poudarila, da je bila kmetica, bila je delavna, vozila je traktor, orala vinograde in gonila vole. Nabirala je češnje in breskve, okopavala koruzo, krompir. Sadje se je nato prodala

jalo v skladišču na Dobrovem in v Italiji.

Marija, po domače Marica, je bila najbolj ponosna na njeno družino, njeni dve hčerki, vnukinje in pravnuke. Včasih pa se ji je porajala otožna misel, da se ni uspela izučiti za šiviljo.

Positivno je preživljala tudi svoje dni v domu. Za Marico je bil dan popoln, če je bilo polno dobre sladke črne kave v prijetni družbi sstanovalcev prvega nadstropja. Sem pa tja so tudi kake opravljivke, ki rade kvantajo in se lažejo, drugače so se razumeli, je povedala v njenem zadnjem pogovoru. Rada je poudarila, da je hrana dobra, sestre in negovalke so tudi dobre, »ma ne kot dobra sladka črna kava«.

Ko smo jo povprašali, kaj bi danes povedala mladim, je dejala takole: »Mladim bi rada povedala, da moramo biti pošteni in delavni ter naj osrečujemo ljudi okoli sebe«.

Ker vemo, da je življenje kot knjiga - včasih so strani žalostne in sive, včasih mavrične in igrive - naj knjiga spominov na našo Marico le lepe strani obrača, naj na teh straneh ostane ljubezen, sreča, lepi trenutki in naj nobena stran ne bo boleča.

Naša Marica bo za vedno živela v spominu vseh nas, njene družine in prijateljev Doma Podsabotin.

Romina Velušček

Prazno je življenje, če ga polnimo z uživaštvom, z lastno pomembnostjo, s prepričanjem, da je denar moj/naš in vsega sveta vladar

O času, v katerem živimo, vanj vstopamo, nastopamo, ali iz njega odhajamo, v glavnem soglašamo, da si delimo njegove uspehe kakor tudi nezanesljivost, ki je med razlogi, da otroci in mladi ne vedo, ali so srečni, tudi ne ali nas ta čas povezuje in dograjuje, ali raztresa in razkopava.

Med izkušnjami, ki nam kažejo pot v prihodnost in so vredna upanja, smo podedovali iz okroglo zadnjih dveh stoletij navade, običaje, obredja, vodila ... osebna, družinska in javna, ki so del naše kulture. Zadnje čase jih omenjajo in predstavljajo tudi mediji.

Cerkev se je od svojega začetka po Jezusovem vstajenju in zlasti po svoji binkoštni zavezanosti soočila in spopadala z običaji, ki so bili mimo ali neskladni s krščanstvom.

Jezusovi sonarodnjaki, Judje, predvsem pa vladarji so izumljali namreč obredja in manifestacije, da so z njimi potrjevali svojo pomembnost. Uvajali so običaje, obrede in manifestacije brez odrešenijske vsebine mimo krščanskega oznanila ali proti njemu.

Cerkev pa je v duhovnem navdihu naredila mojstrovino! V zgodovino je vstopila z oznanjevanjem Jezusa Kristusa, Boga človeka in Odrešenika tako, da je Jezusov evangelij posadila in razporedila po koledarju, ki se vrača z vsakim novim letom krščanskega bogoslužnega leta na prvo adventno nedeljo. Tako so nastali časi, kot je npr. sedanjí *40-dnevni postni čas*, vabilo na, ne lahko, duhovno pot v svoje srce v svetlobi Jezusovega vstajenja, ki sporoča, da s smrtjo preidemo v večnost.

Zato smo vse življenje pred vprašanji teh tednov: kako naj post zaznamuje mojo pot k praznovanju

velike noči, ki je priča večnosti in me vprašuje, kaj to pomeni za mojo dušo, družino ... Kako naj spremljam v svet, ki je *odrešen*, sebe, otroka, nekrščenega fanta, dekle, soseda, ki ne mara ljudi, ki hodijo v cerkev, ljudi, ki so jim tuji krščanski obredi, in kako naj živim npr. socialne obrede, kot so: pozdrav, zahvala, pomoč, sodelovanje ...

Obredi teh tednov so:

- *osebni*: oblikovanje in sledenje svoji vesti, molk, pokrižati se, poklek, pozdrav, zahvala, izbor branja za dušo, iz evangelija, petje, praznovanje, pričakovanje, upanje, zvestoba ...;
- *družinski*: jutranji pozdrav, večerni pozdrav, priti k mizi, vedenje pri jedi, pri blagoslovu, pogovor, zavračanje obrekovanja, biti pri skupni mizi ... Pridemo vsi do besede? Kako zauživamo nedeljsko in praznično kosilo? Pa večerjo? Kako se spravljamo k počitku? Kaj si rečemo? Imamo doma kakšno krščansko podobo?;
- *javni*: procesije, romanja, križev pot, skupinska druženja za prazniška slavja ...;
- *postni*: post je čas miru, zbranosti za nenehno ponotranjanje življenja, čas spoznavanja napak ter naše osebne grešnosti, tudi čas veselja in hvaležnosti za vse dobro, predvsem za svete zakramente in za čase zbranosti;
- *veliki teden*: oljčna oz. cvetna nedelja, sveto tridnevje (četrtek, petek, sobota);
- *velikonočna nedelja* ...

Na teh izkušnjah slonijo še drugi obredi, ki bogatijo življenje, da ne postane pusto in, kar je še bolj nevarno, prazno.

Prazno je življenje, če ga polnimo z uživaštvom, z lastno pomembnostjo, s prepričanjem, da je denar moj/naš in vsega sveta vladar. Hvala, če ste utegnili prebrati in še zase kaj dodati!

Blagoslovljen post, zlasti veliki teden z veliko nedeljo 2024!

Gašper Rudolf